

Knihovna
Jiřího Mahena
v Brně

ZPRÁVA O ČINNOSTI PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZA ROK 2018

B | R | N | O

Statutární město Brno finančně podporuje Knihovnu Jiřího Mahena v Brně, příspěvkovou organizaci.

Obsah

Úvod

I. PLNĚNÍ ÚKOLŮ HLAVNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE

1. Knihovnické a informační služby	4
1. 1 Celkové statistické ukazatele	4
1.1.1 Kdo nás vyhledává	4
1.1.2 Co u nás klienti nachází	4
1. 2 Služby jednotlivých pracovišť	5
1. 2. 1 Ústřední knihovna	5
1. 2. 2 Síť poboček	17
1. 3 Projektová činnost	24
1. 4 Publikační činnost	28
1. 5 Regionální a celostátní význam, mezinárodní spolupráce	29
2. Public relations, marketing služeb	31
3. Materiální zdroje	34
3. 1 Knihovní fondy	34
3. 2 Informační a komunikační technologie	38
3. 3 Prostory, vybavení, technika	39
4. Management	40

II. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V PERSONÁLNÍ OBLASTI

5. Personální řízení	41
5. 1. Žádosti o informace dle zákona 106/1999 Sb	43
5. 2 BOZP a PO	43
6. Závěr	44

III. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V OBLASTI HOSPODAŘENÍ

VI. KOMENTÁŘ K TABULCE „PLÁN TVORBY A ČERPÁNÍ PENĚŽNÍCH FONDŮ“ K 31. 12. 2018	51
--	----

V. KONTROLNÍ ČINNOST	52
-----------------------------	----

Přílohy

- a) Tabulky výkonů
 - 1. Číselné výkony
 - 2. Fond KJM v roce 2018
- b) Fotogalerie
- c) Napsali o nás
- d) Ekonomické přílohy
- e) Inventarizační zpráva za rok 2018

Rok 2018 – rok s osmičkou ve znaku byl pro knihovnu rokem pohybu, rokem hektickým a zároveň mimořádným. Spolu s celou republikou a Brnem jsme se selánem zapojili do oslav 100 let od vzniku Československa. Historický moment vzniku české státnosti je úzce spjat s výraznou státní a společenskou podporou české literatury a slovesnosti. Konkrétním projevem této podpory spojené s potřebou vzdělané společnosti a všeobecně dostupné kultury byl vznik prvního knihovního zákona v roce 1919. Díky tomu Česká republika dodnes disponuje jednou z nejhustších sítí veřejných knihoven na světě. Pavilon Morava na BVV, kde Knihovna Jiřího Mahena vytvořila přitažlivou expozici „100 let 100 knih“ a po tři týdny zde spolu s partnery zajišťovala program, byl věnována prezentací toho nejlepšího z literatury za uplynulé století

Expozice se stala pulzujícím interaktivním místem inspirujícím k přemýšlení o budoucnosti, zároveň nabízející poklidné spočinutí a relaxaci. Abychom byli schopni tento ambiciózní avšak velmi náročný projekt realizovat při plném provozu knihovny, vyžadovalo to velké organizační schopnosti, nadšení a úsilí všech našich zaměstnanců.

Ano, knihovna každodenně úspěšně plnila své poslání, které spočívá v kvalitní, trpělivé a obětavé práci každého zaměstnance, ať už je na jakémkoliv místě naší velké knihovny lodi. Aby vše v soukolí hladce zapadalo, musí se odehrát tisíce zdánlivě banálních kroků začínajících u úsměvu, přátelského pozdravu, umění fundovaně poradit našim uživatelům i sobě navzájem a konče náročnými manažerskými rozhodnutími. Knihovna musí o svých službách veřejnosti neustále nápaditě přemýšlet a rozvíjet je tak, aby byly přitažlivé pro všechny věkové kategorie. A to je trvalá výzva pro každého zaměstnance.

Vedle těchto, řekněme zaběhaných procesů, se odehrála v roce 2018 řada dalších mimořádných událostí. Všechny ve výsledku znamenají posun knihovny o hodný kus vpřed, v průběhu roku to však byla velká dřina, která vyžadovala nadstandardní pracovní přístupy i mnoho hodin práce a víc.

V roce 2018 se podařilo ve spolupráci s městskými částmi a díky podpoře z rozpočtu města realizovat hned několik nových prostor pro naše knihovny. V červnu se po roční rekonstrukci do nové krásy a kvality vyloupila naše největší pobočka na Vondrákové v Bystrci. Zvětšily se a „rozkvetly“ pobočky v Novém Lískovci, Ořešíně a vznikla zcela nová pobočka v Husovicích. Zahájili jsme také revitalizaci Mahenova památníku a napomáháme realizaci projektu Křížovatka – pulzující srdce Starého Brna, jednoho z úspěšných projektů participativního rozpočtu.

V průběhu roku nastala implementace projektu Moderní a efektivně řízená knihovna (IROP, výzva V28), který nás významně posouvá v nezbytném procesu elektronizace všech agend a realizaci povinností vyplývajících z legislativy v oblasti eGovernmentu. Konkrétně se jednalo o přechod na nový knihovní systém i ekonomické, manažerské agendy, spisovou službu aj. Šlo o velmi náročné období, kdy se všichni museli a stále ještě musí učit nové systémy a agendy a zároveň zajistit službu veřejnosti i bezkolizní ekonomický a správní chod organizace. Implementace nových systémů je opatření nezbytné a je třeba poděkovat všem těm, kdo tento proces svou odborností dokázali řídit, koordinovat a za pochodu řešit spoustu dílčích problémů i formulovat požadavky na implementaci prvků, které budou znamenat další zlepšení funkcionalit knihovně na míru. Jsem nadšena ze všech, kdo náročné učení se novinkám vzali nejen s humorem a nadhledem, ale také o věcech aktivně přemýšleli a s ochotou sdíleli své poznatky s kolegy.

Pracovat v knihovně znamená dřinu i radost, nutnost brát práci se všemi jejími výhodami i nevýhodami, být hrdý na svou profesi i instituci a osobně se podílet na tom, aby jméno naší knihovny bylo u veřejnosti spojováno jen příjemnými prožitky s vědomím, že stojí za to se sem vracet.

Ing. Libuše Nivnická, ředitelka KJM

I. PLNĚNÍ ÚKOLŮ HLAVNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE

V záměrech na rok 2018 jsme deklarovali vizi naší knihovny – knihovny vstřícné, inspirující, komunikující, poskytující odborné služby veřejnosti a posilující pozitivní vnímání města Brna. Předpokladem úspěchu ročního realizačního plánu je dostatečné ekonomické, materiální i lidské zázemí. Jak již zaznělo v úvodu, po stránce rozvoje prostor a vybavení knihoven jsme učinili značný pokrok. To, co klienta zajímá, ale není jen moderní přívětivé prostředí, ale samotná poskytovaná služba ať již přímo v knihovně či prostřednictvím webu a dalších sociálních sítí. A za tím vším samozřejmě stojí lidé – zaměstnanci knihovny. Je dávno dobře známé, že četba v konkurenci mnoha jiných médií musí svádět stále tvrdší boj, aby byla dostatečně vnímána její nenahraditelná role pro intelektuální rozvoj každého člověka. Proto bude knihovna stále cílit na to, aby měla dostatečně velký, obsahově účelně strukturovaný knihovní fond v nejrůznějších podobách: tištěné i elektronické knihy a periodika, hudebniny, informační databáze, audiovizuální dokumenty ale i takové fondy jako jsou deskové hry, edukativní hudební nástroje a pomůcky, drobnosti zpříjemňující návštěvu knihovny jako jsou brýle či deštníky k zapůjčení.

Knihovna je také silným hráčem na poli propojování formálního a neformálního vzdělávání a celoživotního učení. Stejnou měrou sehraává pro veřejnost stále významnější roli při propojování komunit, síťování, setkávání se a spolupráci. Knihovna se také trvale zapojuje do projektů města či aktivit městských částí.

Knihovna je, řečeno současnou terminologií, „multifunkční dotykové zařízení“, které musí umět vyhovět různorodým přáním svých uživatelů a ještě k tomu mít vysokou výdrž. Že to není v bohaté kulturní a vzdělávací nabídce města Brna i v konkurenci s elektronickými médii snadné, jistě není třeba připomínat.

Jak se nám to tedy dařilo?

1. Knihovnické a informační služby

1.1 Celkové statistické ukazatele

Za rok 2018 si knihovna udržela stabilní počty čtenářů i návštěvníků. Především díky zrealizovaným úpravám prostor na pobočkách, díky většímu výběru novinek, posílení fondu audioknih, Lekotéky, deskových her a e-čteček, rozšíření nabídky kulturních a vzdělávacích pořadů či služby Odlož. Aktivní zapojení knihovny do celostátních i celoměstských akcí (festival RE:publika 1918 – 2018, Den vědy, Muzejní noc, Noc literatury, Velký knižní čtvrtek, Mezinárodní den seniorů, Family Fest, aktivity ve spolupráci s jednotlivými městskými částmi) přinesl další zviditelnění a dobré povědomí u veřejnosti.

1.1.1 Kdo nás vyhledává – čtenáři a návštěvníci

Klientelu KJM tvoří občané města Brna i JM kraje od tříměsíčního dítěte po devadesát devítileté čtenáře v celkovém počtu 39 943, z čehož je 10 805 dětí do 15 let. Do všech provozů dorazilo 732 556 návštěvníků. Kulturní a vzdělávací akce se uskutečnilo 3 350 a zúčastnilo se jich 80 149 osob. Vzrostl počet uživatelů, kteří nahlíželi do on-line katalogu na 940 202, stabilní je počet čtenářů, kteří nahlíží do svého čtenářského konta, v roce 2018 to bylo 190 650. Čísla virtuálních návštěv svědčí o stále větší počítačové gramotnosti populace všech věkových kategorií a oblíbenosti čerpat služby knihovny virtuálně.

1.1.2 Co u nás klienti nachází

Knihovna nabízí rozsáhlý výběr krásné a naučné literatury, novin i časopisů, AV médií a hudebnin, přístup do sítě internetu a elektronických databází, služby nevidomým a slabozrakým čtenářům. Od roku 2011 patří do nabídky služeb půjčování čteček elektronických knih, deskových her a tematických kufříků. Od roku 2013 jsou součástí nabídky i hračky a didaktické pomůcky v rámci

projektu Lektotéka. V roce 2014 se začalo s půjčováním deštníků a brýlí. Čtenářům i návštěvníkům poskytuje informace o literatuře, o regionálních autorech, faktografické a právní informace, informace o Brně a regionu, informace ze státní správy a samosprávy, informace o Evropské unii a meziknihovní výpůjční služba a k dispozici je informační bod sítě Senior pointů. V neposlední řadě pak otevřený prostor pro relaxaci, vzdělávání a setkávání různých věkových i sociálních skupin a kultur, který láká denně mnoho zájemců.

Klasické využívání služeb knihovny nezůstává za virtuálním světem pozadu. Za celý rok bylo půjčeno 1 477 143 dokumentů. Zájem je o audioknihy, hračky a edukativní vzdělávací pomůcky pro děti se specifickými potřebami. Velké oblibě se těší půjčování elektronických čteček, které byly zakoupeny i na některé pobočky i služba e-reading, která umožňuje stahování žádaných bestsellerů do vlastních mobilních zařízení.

1.2 Služby jednotlivých pracovišť

1.2.1 Ústřední knihovna

Čtenáři mají k dispozici širokou nabídku fondu. Ve vybraných dnech mohou využít individuální nabídku novinek z fondu, o kterých poskytují informace vzdělané knihovnice nebo si vybrat z širší nabídky tematických výstavek. Ti, jimž nedostatek času nedovoluje vyhledávat knihy ve volných výběrech, si oblíbili novou službu „Odlož“, (požadovanou knihu nemusí vyhledávat a je pro ně připravena, podobně jako objednávka ze skladu, což jim výrazně uspoří čas). Stále častěji jsou, už nejen mladými, využívána samoobslužná zařízení, půjčování e-knih přes e-Reading, či vzdálený přístup do databází. Během uplynulého roku Ústřední knihovna připravila bohatou nabídku kulturních i vzdělávacích akcí, která byla pestrá a mohl si z ní vybrat každý bez rozdílu věku, vzdělání či vyznání. Vyhledávanými se staly muzikoterapeutické, arteterapeutické a artefietické programy. Stupňující se návštěvnosti se těší Velké knižní čtvrtky. Knihovna se aktivně zapojila do festivalu Ghettofest, Noc literatury, Den poezie, či třináctá Muzejní noc v KJM. Nejvýznamnější akcí byl podíl knihovny na projektu Re:publika 1918 - 2018 a vytvoření expozice 100 let 100 knih, která měla v rámci festivalu velký úspěch.

Knihovna pro dospělé

Nabízí široký výběr krásné a populárně naučné literatury, periodika v tištěné i elektronické podobě. Návštěvníci mohou využívat pouze prezenčních služeb. Registrovaní čtenáři si mohou půjčit knihy i časopisy domů. Studenti nejčastěji využívají fondu doporučené četby. Stále větší oblibě se těší komiksy a manga. Jednotlivé dokumenty si zájemci mohou vyhledat sami ve volných výběrech, v PS kioscích nebo využijí služby knihovnic na informačních bodech. Není-li jimi požadovaný dokument ve volném výběru ani ve skladu mohou si jej rezervovat buď v knihovně (pomocí on-line katalogu nebo prostřednictvím knihovníka) nebo přes internet. Řada knih je čtenářům dostupná také jako e-knihy (služba eReading a Flexibooks - v elektronické podobě jsou tituly dostupné ihned). Knihovna nabízí pohodlná místa k relaxaci i ke studiu.

V centrální hale jsou k dispozici samoobslužná půjčovací zařízení. Těm, kteří nemohou v knihovně trávit čas vybíráním knih, je určena služba ODLOŽ. Vzdáleně si mohou objednat tituly dostupné ve volných výběrech Ústřední knihovny. Služba je určena registrovaným čtenářům a je zpoplatněna. Knihy jsou, po potvrzení objednávky, přichystány k vyzvednutí do následujícího půjčovního dne. Podobně je možné objednat si předem knihy ze skladu. Tato služba je poskytována bezplatně. Knihovna pro dospělé zajišťuje elektronickou a poštovní agendu rezervací a upomínek, pečuje o registr čtenářů celé knihovny a plynulý chod návratového boxu.

Knihovna přátelská seniorům

Věkový průměr obyvatelstva se stále zvyšuje a ruku v ruce s tím přibývá seniorů také mezi našimi klienty. Je jim u nás dlouhodobě věnována pravidelná pozornost. Jsou nejčastějšími návštěvníky a absolventy PC kurzů, tréninku paměti a je jim určena i Kulturní akademie třetího věku. Od roku 2009 se schází také v Klubu seniorů KJM. Členy klubu se mohou stát registrovaní čtenáři. Vybírají si z klubové nabídky, kterou pro ně připravujeme. V klubu je registrováno na 80 členů, průměrná

návštěvnost jednotlivých setkání se pohybuje mezi 20 až 40 návštěvníky podle atraktivity programu. Pravidelná setkání se konají minimálně dvakrát za měsíc. O loňském roce se s trochou nadsázky dá říct, že jím senioři propluli krokem tanečním staneční školou Swing Wings. Navštívili jsme TyfloCentrum, Mendelánium, Mincmistrovský sklep, Labyrint pod Zelným trhem, či brněnské židovské památky. Díky cestovatelským přednáškám jsme nahlédli do hlubin rozlehlého a tajemného Kazachstánu i na Srí Lanku do tropického ráje v Indickém oceánu, imaginárně navštívili Velikonoční ostrov a Santiago de Chile. V květnu a červnu byla většina programů směřována na brněnské výstaviště do expozice 100 let 100 knih v rámci festivalu RE:publika. Úspěch sklídila prvorepubliková vazba květin, móda, hudba i literatura první republiky. Den seniorů jsme oslavili koncertem seskupení „Dívka krytému zrozená“. Hojně návštěvě se těšily komentované prohlídky Za funkcionalismem po Masarykově čtvrti, Slavné rodiny a jejich domy v centru města, či prohlídka Kleinova paláce. V rytmu osmiček jsme si připomněli roky 1918, 1948 i 1968. Vrátili jsme se i do historie k osudu Marie Terezie či našich legionářů na začátku minulého století, ale i k osobnosti Jiřího Mahena. Nabídli jsme arteterapii, muzikoterapii, smíchovky, mnemotechniky na procvičení paměti a předvánoční atmosféru si zpříjemnili zpěvem koled s harmonikářkou Terezou Škrhánkovou.

Kulturní akademie třetího věku

Je určena milovníkům historie a brněnské kultury ve věku 55+ bez zvláštních nároků na vzdělání. Partnerské kulturní organizace pro ně připravují nejen zajímavé přednášky, ale také komentované prohlídky výstav, multimediální představení, možnost nahlédnout do zákulisí těchto institucí a připravují pro ně studijní materiály. KJM jim nabídla přednášku odborníka, z Masarykovy univerzity a člena Klubu esperantistů Josefa Vojáčka **Esperanto a komunikace** (26. 2.). Představil v ní publiku vše podstatné, co s tímto uměle vytvořeným jazykem souvisí, včetně jeho historie i literatury. A rovněž pohovořil o myšlenkách na sjednocení lidstva, o možnostech výuky esperanta a dalších zajímavostech.

Připravili jsme pro ně také **literární překvapení** (19. 3.). Bylo jím **setkání** a beseda s oblíbeným brněnským autorem **Pavlem Čechem**, jenž svojí výtvarnou i literární tvorbou oslovuje malé i velké čtenáře a je držitelem mnoha prestižních ocenění. Pavel Čech pohovořil o svém životě, inspiračních zdrojích, dětských fenoménech i rodinných příhodách a početnému publiku nabídnul také netradiční a velmi humorné propojení své tvorby s brněnským hantecem.

Trénink paměti

Kromě pěti osvětových přednášek v rámci Národního týdne trénování paměti jsme nabídly tři kurzy paměti, workshopy a vzdělávací programy. Kdybychom spočítali návštěvnost jednotlivých akcí, pak bychom po sečtení došli k číslu 346 účastníků, z toho 97 žáků ZŠ, 132 dospělých a 117 seniorů.

LiStOVání

Projekt scénického čtení LiStOVání představuje divákům různých věkových kategorií knihy českých i zahraničních autorů. Přibližně hodinové divadelní vystoupení, v němž je představen děj knihy, jazyk autora a atmosféra dané literatury všem dovolí prožít knihu více smysly a zároveň láká k dočtení knihy samotné. Knihovna s projektem dlouhodobě spolupracuje a i v roce 2018 nabídla několik jejich představení. V březnu byla uvedena *Legenda Z + H* věnovaná našim nejznámějším cestovatelům. V rámci projektu RE:publika uvedla tři představení pro děti a mládež *Lichožrouty* a *Flouka a Lílu, Jak být klukem, jak být holkou?* a ve večerních hodinách dvě představení pro dospělé: od J. Kosiňského *Byl jsem při tom* a M. Viewegha *Zpátky ve hře*. Během Muzejní noci se plná knihovna bavila při představení *Nejlepší kniha o Fake News!!!* Přihlíželi i autoři knihy, kteří následně prezentovali své názory a vysvětlili, proč knihu vlastně psali. Aktuálnosti tématu využilo naše TEEEn oddělení a na podzim představení objednal ještě jednou, opět za přítomnosti jednoho z autorů.

Mahenův památník

Je jediným provozem s nedělní otevírací dobou. Navštěvují jej celé rodiny s dětmi, náročnější čtenáři, zájemci o regionální literaturu a o prohlídku Mahenovy pracovny a expozice. Především v neděli sem přichází také více zájemců o internet. Rok 2018 se na Mahenově památníku po čtvrtstoletí svého fungování nesl ve znamení velkých změn. Bohužel ne všechny změny byly pozitivně vnímány. V lednu na vlastní žádost odešla do důchodu dlouholetá vedoucí Mgr. Jana Černá a na jiné pobočky

KJM přešly i její kolegyně Mgr. Lucie Filipová a Mgr. Lenka Búřilová. Na místo vedoucí 1. března 2018 nastoupila Bc. Iveta Cehelská a jako nová pracovnice a zástupkyně vedoucí nastoupila Mgr. Jana Máčalová, DiS. V létě byla zahájena dlouho očekávaná rekonstrukce prostor Mahenova památníku. Činnost památníku byla prozatím ukončena v červenci. Výkony je proto možné hodnotit jen za první pololetí.

Od ledna do června bylo realizováno 19 573 výpůjček. Ve větší míře se půjčovaly deskové hry a edukační pomůcky z lekotéky. Internet byl využíván 8 361 minut. Pravidelné půjčování navštěvovalo celkem 15 tříd ze CMCZŠ Lerchova, včetně dvou družin a jedné třídy handicapovaných dětí z MŠ a ZŠ Barvička. Při těchto návštěvách jsou dětem představeny knihy na vybrané téma a novinky pro danou cílovou skupinu. Někdy je doprovází čtenářské dílny. Vzdělávacích programů pro školy (MŠ Tučkova, MŠ Barvička, MŠ Všetickova, CMCZŠ Lerchova) bylo za první pololetí realizováno 51 pro 1.022 dětí. Na konci března bylo připraveno odpoledne s Andersenem pro veřejnost. Tematicky bylo zaměřeno na Rychlé šípy a literaturu Jaroslava Foglara. Děti si v půdních prostorách knihovny mohly vyluštit šifru a vydat se po stopách Rychlých šípů.

Programy pro veřejnost byly realizovány od února do června. První únorová neděle patřila básníkům z Prahy a Brna, vystoupili v něm hosté básničky Aleny Riedl Slepíkové. Následovalo cestopisné povídání PhDr. Heleny Havlíčkové, s níž jsme se vydali na Velikonoční ostrovy a do Santiaga de Chile. V březnu vyzvala Mahenův památník ke spolupráci Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, přesněji studenti Ústavu české literatury a knihovnictví FF. Pod vedením PhDr. Vlastimila Čecha se uskutečnilo čtení dvou zdramatizovaných literárních textů studenty FF. Při prvním setkání 5. března se návštěvníci pobavili úryvky z knihy Roarka Bradforda Černošský Pánbůh a páni Izraeliti. Druhé setkání se dotklo temné historie arménské genocidy v Osmánské říši skrze dílo Pláč země Nairi. V březnu se po kratší odmlce do památníku vrátilo improvizované divadlo Útulek s herci a diváky z Domova mládeže Marie Steyskalové pod vedením Josefa Zajíčka, další setkání se konalo i první středu v měsíci dubnu, květnu a červnu.

V březnu oslovil Mahenův památník PhDr. Michal Žák, zda by v půdních prostorách mohl představit svoji novou knihu Trochu jinak. Pořad se konal 12. dubna, uvedli jej Jaroslav Bobek, předseda Syndikátu novinářů jižní Moravy a Miroslav Plešák, profesor JAMU, konzul Sdružení Q. Přítomna byla i vydavatelka – majitelka nakladatelství Šuplík Andrea Sasínová. V květnu byl realizován program Muzejní noci. Červen byl zahájen zdramatizovanými a zhudebněnými čtyřveršími a básněmi Jana Skácela v podání herců brněnských divadel Kateřiny Francové a Dušana Hřebíčka. Cestovatelský podvečer nás tentokrát zavedl 12. června do dalekých Špitzbergů, kde nám průvodkyní byla PhDr. Helena Havlíčková. Z projektu se uskutečnily v červnu hned dvě akce. Tou první byla 19. června přednáška českého publicisty a komiksového tvůrce Tomáše Prokúpk, který zasvěceně hovořil o pestrých aktivitách a životě brněnského rodáka Ondřeje Sekory. Tou druhou pak bylo 26. června autorské čtení a představení nové knihy Dědina spisovatelky Petry Dvořákové, nositelky ceny Magnesia litera a Zlatá stuha. Ve čtvrtek 21. června pak na Mahenův památník zavítala bývalá vedoucí Mgr. Jana Černá, která sem na podvečerní program pozvala Dagmar Halasovou, autorku knihy Bohuslav Reynek: Lettres á Bohumila. Dopisy Bohumile 1921. Ukázky z knihy pak prezentoval Vladimír Krátký.

Po uzavření provozu byly veškeré aktivity spojené s projektem **100 let Brna očima Jiřího Mahena v Brně** realizovány v náhradních prostorách (na Kobližné či v Kleinově paláci). Přednášky i komentované prohlídky proběhly podle plánu a grant byl naplněn.

Informační a prezenční služby

Hlavním úkolem oddělení je poskytování komplexních odborných knihovnických služeb čtenářům, návštěvníkům i knihovníkům prostřednictvím stále doplňované a upravované článkové databáze, realizace **Literární rozhledny** (jejíž webové stránky <http://www.kjm.cz/literarni-rozhledna> zaznamenaly 2 373 zhlédnutí), zodpovídání dotazů na portálu **Ptejte se knihovny**, propagace volně přístupných databází, zpřístupňování internetu čtenářům i návštěvníkům, podílem na lektorování a výběru fondu (populárně-naučné a odborné literatury), příprava a realizace výstav a exkurzí, vzdělávacích pořadů a kurzů. Realizováno bylo **20 tematických besed pro střední školy** (Hantec – historiky ze štatlu (13x), Kouzlo bublin (3x), Fenomén samizdat (1x) a Brněnské literární osobnosti (3x), navrženo, zpracováno a samostatně zrealizováno bylo 6 výstav. Úspěšně pokračovala spolupráce s **Encyklopedií dějin města Brna** www.encyklopedie.brna.cz, do níž bylo vloženo 249 záznamů).

Pro Literární rozhlednu, která má pouze webovou podobu <http://www.kjm.cz/literarni-rozhledna> bylo vytvořeno 22 životopisných medailonů. Pro web bylo připraveno **Kalendárium na rok 2019**. Na IS, v čítárně a Zákaznickém centru byl v roce 2018 čtenářům KJM umožněn přístup do elektronické databáze **PressReader** a po roční odmlce i do časopisecké databáze **Anopress**. Na vyhrazených počítačích mají návštěvníci přístup k placené elektronické databázi s právními informacemi **ASPI**. Databáze je poměrně hojně navštěvována (10-15 zájemců týdně) a její využití je téměř vždy spojené s následným zapůjčením **tištěných Sbírek zákonů**, které jsou umístěny v čítárně.

Zákaznickým centrem prošlo v roce 2018 na 47 126 uživatelů. V době od 8.00 do 10.00 hodin, kdy jsou ještě ostatní provozy zavřené, je tu možné vracet půjčené dokumenty, vyzvednout si objednávky ze skladu, rezervace i knihy ze služby Odlož. Po celou otevírací dobu knihovny dobu je k dispozici registrace a pokladna, prodej drobných reklamních předmětů knihovny, jsou tu poskytovány informace (2.946 ústních a 93 elektronických) a provoz Senior pointu (kontaktního místa pro občany 55+, kteří mají zájem zřídit si Senior pas nebo získat informace především o volnočasových aktivitách či sociální sféře). Pro ústřední Senior point na Mendlově náměstí je 2x do měsíce vyhotovován a e-mailem zaslán monitoring dotazů v KJM z této oblasti. V roce 2018 bylo za asistence knihovnic zaregistrováno přes web **70 zájemců o vydání Senior pasu**. Čtenářům i návštěvníkům je zde zajišťován přístup k internetu, který denně využívá na 40 čtenářů a 60 neregistrovaných uživatelů. Z celkového počtu 24 172 využilo internet v Zákaznickém **10 476 registrovaných čtenářů** a **13 696 neregistrovaných uživatelů** strávilo **na internetu 1 276 764 minut**. Ve druhém nadzemním podlaží se zpracovávají a prezenčně půjčují noviny a časopisy, brýle a kompenzační pomůcky pro nevidomé a slabozraké čtenáře. Volně je přístupná velká lupa, přenosné jsou na vyžádání. Bylo zde evidováno **39 053 výpůjček periodik** a **104 výpůjček brýlí, 9 350 výpůjček knih a 983 článků**. U obou pultů (informačního i čítárny) bylo ústně zodpovězeno 2 352 informací a elektronicky 160.

Informační středisko EUROPE DIRECT

Je součástí sítě asi pěti set center poskytujících informace o Evropské unii, které zřizuje Evropská komise ve všech členských státech. V České republice je jich celkem třináct a jejich činnost koordinuje Zastoupení Evropské komise v Evropském domě v Praze. Středisko poskytuje informace týkající se jednotlivých sfér sjednocené Evropy, ať se jedná o možnosti studia, stáží a práce v zahraničí, cestování, podnikání, životní prostředí, strukturální fondy nebo evropskou legislativu. Důraz je kladen na vzdělávací a výukové programy. V průběhu roku 2018 bylo realizováno celkem 186 vzdělávacích akcí. Vzdělávacích akcí pro školy bylo 107 s 2 503 účastníky, přičemž nejžádanějšími besedami byly *EU, jaká je* (fungování EU), *Vznik ČSR a Mladí v EU* (možnosti cestování, studia a práce v zahraničí). Oproti minulému roku se podařilo uskutečnit o třetinu více akcí pro děti a studenty. Pro žáky základních škol byla na jaře a na podzim připravena outdoorová soutěž s názvem *Expedice Evropa*.

Vzdělávacích akcí pro veřejnost proběhlo 79. Těchto akcí se zúčastnilo 3 468 lidí. Jmenujme alespoň některé z nich: únorový mediální workshop *Expedice do světa informací a médií*, debaty *Alternativní média: vítaná alternativa, nebo ohrožení demokracie?* nebo *Brexit: Britský poločas*, či *Aktuální dění na Blízkém východě*. Ve spolupráci s Eurocentrem Brno byl uspořádán *Seminář k Erasmu+ pro učitele a ředitele MŠ, ZŠ a SŠ*. Z přednášek jmenujme alespoň jednu *Má se Evropa obávat Turecka?* - politoložky Lucie Tungul z Univerzity Palackého v Olomouci. Středisko prezentovalo svou činnost i knihovnu na **Majálesu**, **Bambifestu**, na **Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici**, na **Dnech otevřených dveří v čokoládovně Fikar**, v rámci **Noci vědců**. V rámci cyklu „*Putování po projektech financovaných z EU*“ ve spolupráci s Eurocentrem Brno opět uspořádali exkurzi po brněnských židovských památkách a návštěvu ZOO.

IN – centrum

Pracoviště umístěné od roku 2006 v prostorách Kleinova paláce na náměstí Svobody 15 se zaměřuje se na vzdělávání široké veřejnosti v oblasti informační počítačové gramotnosti. Nabízí kurzy počítačové gramotnosti pro seniory (pro začátečníky i mírně pokročilé), kurzy úpravy digitálních fotografií, kurzy práce s Facebookem a nově kurzy zaměřené na ovládání tabletů a dotykových

zařízení. Vedle kvalitních výukových materiálů absolventům kurzů lektoři nabízí odborné poradenství v oblasti výpočetní techniky. Stále je zájem o komentované prohlídky Kleinova paláce. Jedinečnost tohoto prostoru přilákala 191 účastníků na prohlídky, které se konají pravidelně jednou za měsíc. Velký zájem je stále o *Kurzy PC gramotnosti pro začátečníky i pokročilé*, *Kurz úprav digitálních fotografií Picasa*, *Kurz tablety a dotyková zařízení a Facebook*. Bylo realizováno 82 kurzů, jichž se zúčastnilo 593 osob.

Do odchodu Mgr. Zichové na MD zde byly realizovány některé besedy pro děti se specifickými potřebami (9 besed). Ve čtvrtém čtvrtletí došlo k personální obměně a tyto besedy jsou přesunuty do Oddělení pro děti a mládež/. Ve čtvrtém čtvrtletí byla učebna maximálně využita pro zaškolování našich zaměstnanců a jejich přípravu na nový výpůjční systém, docházkový systém a katalog IPAC.

Knihovna pro děti a mládež

Oddělení se věnuje svým cílovým uživatelům prakticky od narození – nový projekt **Bookstart – S knížkou do života**, přes předškolní věk, jemuž je určen cyklus **Knížkování** (nově **Knížky bystré Lišky**), mladší školáci se mohou zapojit do projektu **Poprvé do školy – Poprvé do knihovny** či **čtenářského klubu**. Starší školáci a středoškoláci najdou vyžití v **TEENU**. Služeb oddělení využívají nejen děti a mládež, ale také jejich rodiče, pedagogové a studenti. Prostory jsou potřebám všech klientů uzpůsobeny, aby byly uživatelsky přátelské. V TEENU se zabýval fotbal, své příznivce mají *Hrací úterky*, v rámci nichž si mohou čtenáři zahrát na X-boxu. Pozornosti všech se stále těší dotykový stůl, do nějž přibily nové aplikace spojené s osmičkovými výročími. K dispozici jsou čtenářům nejen dva notebooky, ale také tablety, které jsou využívány především při vzdělávacích programech. Fondům je věnována systematická pozornost a vedle tradičních tištěných knih a časopisů, zde najdete tematické kufříky, knihy s rozšířenou realitou, v nabídce je 158 titulů deskových her na půjčení domů a 39 k prezenčnímu hraní v TEENU. Oblíbě se těší také didaktické pomůcky a hračky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami z tzv. Lekotéky. během roku celkem 563 výpůjček 156 různým čtenářům.

První příčky ve výpůjčkách klasických dokumentů si v kategorii nejmladších s označením D-1 tradičně drží oblíbené komiksy ze série *Čtyřlístku*, kniha o etiketě pro děti *Dědečku, ještě vyprávěj* a obrázková leporela *Doprava: všechno, co létá* a *Příběhy na dobrou noc*. V kategorii D-2 pro starší děti cca od 10 let vede první příčky série *Deník malého poseroutky*. Ta obsadila osm z deseti horních příček. Z dalších knih je trvale oblíbená série *Harry Potter*. V TEENU, nesoucím označení D3, se fond stále rozrůstá o nové tituly. Disponuje především bohatou sbírkou komiksů včetně manga, které jsou vyhledávané i mnohými dospělými čtenáři. Nejpůjčovanějšími knihami roku byly stejně jako loni knihy ze série *Selekce*.

V loňském roce bylo realizováno celkem **356 kulturních a vzdělávacích akcí pro 6 776 účastníků**. Vedle programů z nabídky pro školy a autorských čtení mezi ně patřila účast v tradiční celostátní akci **Noci s Andersenem**. Ta se v knihovně nesla v duchu legendy o Rychlých šípech. /Knihovna se ocitla v ohrožení a na její záchranu bylo třeba získat ježka v kleci. Po splnění řady úkolů se to dětem podařilo a knihovna byla zachráněna. **Noc bez Andersena** se u nás konala teprve po třetí. Pro teenagery byla připravena úniková hra, při níž se pátralo po ztraceném dědictví Jiřího Mahena. V rámci *Šňůrky plné písmenek* pravidelně knihovnice spolupracovaly s pěti ZŠ.

Na začátku června proběhlo vyvrcholení projektu *Už jsem čtenář – knížka pro prvňáčka* – knihou bylo odměněno 172 dětí. Navázaly interaktivní programy *Klíčování*, které jsou vyvrcholením projektu *Poprvé do školy – Poprvé do knihovny*. V září jsou další prvňáčci *Pasováni* na rytíře knih a čtenáře knihovny.

Pravidelně probíhají setkání **Čtenářského klubu pro děti od 8 do 12 let**, v němž si uzavřená skupinka dětí kultivuje svůj vztah k četbě.

Úspěšně byl odstartován pilotní ročník projektu **Bookstart – S knížkou do života**. Proběhlo prvních šest setkání rodičů s nejmenšími dětmi. Setkání vzájemně obohatila 220 účastníků.

Pravidelně jsou navštěvováni malí pacienti v Dětské nemocnici. Programy jsou realizovány v prostoru tamní MŠ a ZŠ (realizováno bylo 11 programů pro 149 účastníků). Pracovníci oddělení se aktivně zapojili do vytvoření seznamu **100 knih pro děti a mládež** od roku 1918 do roku 2018 a podíleli se na realizaci programů v rámci projektu **RE:publika**.

Zájem vzbudila i velká letní **Čtenářská výzva** a šifrovací hra nazvaná **Křížem krázem** a obdobná šifrovací hra s *Pokémony*, pro níž byl speciálně navržen nový *Pokémon Mahenid*. V září byla

iniciována celoknihovni výtvarná soutěž *Ať žije republika!* A náš stánek na **Festivalu vědy** navštívilo 710 návštěvníků.

Mládež zaujal srpnový dvoudenní festival **Maheniks**. Přilákal 112 účastníků, kteří si mohli vyslechnout přednášky, vyzkoušet si brýle s virtuální realitou nebo komiksový workshop, v němž si mohli vytvořit vlastního superhrdinu. Stejně jako loni nechyběl náš TEEN ani na Animefestu, kde vytvořil příjemnou relaxační zónu s oblíbenými komiksy a sedacími vaky. Mladým byl určen i diskusní cyklus **Dotykáč**. Představuje především středoškolákům neotřelý pohled na neotřelá témata, jako je například střet reality a sebe prezentace na sociálních sítích, duševní zdraví, cestování apod. Sezónu se podařilo ukončit besedou se světoznámým autorem K. J. Andersonem.

Centrum dětského čtenářství

Centrum dětského čtenářství se stalo za dobu své existence neodmyslitelným partnerem vzdělávacích aktivit nejen pro školy, ale také pro knihovníky. Ve své praxi se zaměřuje na přímou i nepřímou podporu dětského čtenářství, vzdělávací a metodickou činnost. **Přímá podpora** – dopolední vzdělávací programy pro žáky mateřských a základních škol, odpolední výukové programy pro veřejnost (děti s rodiči, prarodiči či kamarády). **Nepřímá podpora** – pořádání vzdělávacích seminářů pro knihovníky a odbornou veřejnost (práce s literaturou, práce s dětmi a mládeží atp.), vydávání elektronického časopisu *Impulsy*, vedení Databanky vzdělávacích knihovnických programů, ...

Realizované programy odpovídají potřebám škol a standardům stanovených Rámcových vzdělávacích programů odpovídajícího typu školy – toto usnadňuje učitelům orientaci v programové nabídce a její pochopení. Centrum **spolupracuje se studenty a pedagogy vysokých škol** /např. s Katedrou českého jazyka a literatury PedF Masarykovy univerzity v Brně, s Katedrou francouzského jazyka PedF Masarykovy univerzity v Brně, s Kabinetem informačních studií a knihovnictví FF Masarykovy univerzity v Brně a s Katedrou sociální pedagogiky PedF Masarykovy univerzity v Brně/. Již třetí rok probíhá rovněž spolupráce **se Slovenskou pedagogickou knižnicou v Bratislavě**, s níž připravujeme mezinárodní česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy*. Centrum se podílí na realizaci vzdělávacích programů pro školy (v nabídce je 29 programů, včetně programů upravených pro žáky se specifickými potřebami). **V nabídce jsou jak klasické programy, tak i tzv. čtenářské dílny**, což je typ programu, na němž jsou žákům prezentovány knížky všech možných žánrů určených pro danou cílovou skupinu, jsou zde představovány zejména novinky a využívány jsou principy a metody prohlubující čtenářskou gramotnost dětí. Program Dobrodružství opičky Rozárky vystřídalo **Knížkování**, které si klade za cíl představit dětem a jejich rodičům **zajímavou a kvalitní literaturu**, jak už po dějové, tak vizuální stránce. Celý program se odvíjí od **konkrétních knih nebo témat**, na které navazují **doprovodné aktivity**. Program probíhá jednou za dva měsíce. Se studenty Masarykovy univerzity byl připraven integrační program pro klienty stacionáře pro dospělé Veleta. Podobně spolupracují i na dalších integračních programech v rámci udržitelnosti projektu Ruku v Ruce.

Během letních prázdnin bylo realizováno několik vzdělávacích programů pro děti z příměstských táborů. Centrum je realizátorem seminářů pro odbornou veřejnost. V loňském roce byl realizován jeden jednodenní seminář **Čtenářská gramotnost a knihovny** a dva dvoudenní semináře: **Volnočasové aktivity v knihovnách** a **Chceme dětem číst aneb Čtení s poučením**. Úkolem CDC je rovněž prezentovat **databanku**, dohlížet na její funkčnost, komunikovat s uživateli a řešit případné problémy. Od zveřejnění databanky se v ní **registrovalo 735 uživatelů a vloženo bylo 106 programů**. Během roku probíhaly přednášky pro učitele, příp. studenty MU v Brně, jež byly vytvářeny na míru požadavkům Masarykovy univerzity či Národního institutu dalšího vzdělávání. Těchto 10 přednášek pro 202 studentů a pedagogů bylo kladně hodnoceno. Témata přednášek: současná literatura pro děti z MŠ, současná literatura pro děti z 1. stupně ZŠ a sociální tematika v literatuře pro děti a mládež, trendy v literatuře pro děti a mládež, metody a formy práce s literárními texty.

Dvě zaměstnankyně Knihovny pro děti a mládež (Mgr. Pavlína Lišovská a Petra Poláčková, DiS.), na knihovnické soutěži **OKnA 2018**, soutěžily s programem *U mámy a u táty*, který se zabýval problematikou rozděleného domova po rozchodu rodičů. Za svůj výkon byly ohodnoceny neoficiálním druhým místem a diplomem s uznáním za kreativní využití ilustrací při práci s náročným tématem u dětí z mateřských škol.

V roce 2015 vyšlo první číslo elektronického časopisu Impulsy. Časopis vychází elektronicky jednou za 2 měsíce a je přístupný na webu knihovny. Časopis se věnuje tzv. impulsům neboli trendům v oblasti jak literatury pro děti a mládež, tak v oblasti knihovnických projektů.

Hudební knihovna

Čtenářům nabízí zvukový (CD, MC a gramodesky) a zvukově-obrazový (DVD, videokazety) fond z rozličných hudebních oblastí a v poslední době stále oblíbenější mluvené slovo, knihy o hudbě a hudebniny. Lze si zde zapůjčit čtečky elektronických knih (zájem o půjčování čteček elektronických knih oproti minulému roku poklesl. Největší zájem je o čtečky eReading a to z důvodu možnosti stáhnutí elektronických knih eReading z nabídky KJM), „léčivé“ hudební nástroje i tyflopomůcky z Lekotěky. Hudební knihovna umožňuje pět vzdálených online přístupů k hudební databázi Naxos Music On-line, obsahující nahrávky především vážné a jazzové hudby (144 přihlášek, počet stažených skladeb 188). Plně k dispozici je relaxačně poslechová místnost, která nabízí klid k poslechu, studiu i odpočinku. Studenti hudebních škol a amatérští hudebníci využívají notační program Sibelius (komponování či úprava skladeb) stejně jako elektronický klavír KORIG. Čtenáři zde využívají přístupu k internetu. V loňském roce se uskutečnilo 7 764 návštěv (560 867 minut). Za sledované období bylo zodpovězeno 147 odborně náročných dotazů z oboru hudby klasické i populární. Čerpáno bylo hlavně z internetu a dalších mimoknihovnických informačních zdrojů. Dotazů zodpovězených e-mailem bylo 236. Celkem bylo zodpovězeno 383 náročnějších dotazů z oblasti hudby. Postupně digitalizována je článková databáze (za loňský rok vloženo 343 článků). Trvalý zájem škol i veřejnosti svědčí o vysoké úrovni nabízených pořadů a maximálním úsilí zaměstnanců o dobrou interpretaci provázanou poslechem hudby i interaktivním zapojením posluchačů. Tradičně největší je zájem o besedy pro děti – především sezonní besedy: *Velikonoce v hudbě* a *Vánoce v hudbě*, *Řemesla v písních a tanci*, *Písničky o zvířátkách*, *Pohádkové písničky* či *Audioknihy se čtou samy*, *Filmová hudba* a *Městské subkultury*. Ze strany středních škol a gymnázií byl zájem o *Hudbu 20. století* (1. a 2. polovina), *Jan Skácel aneb Básník ticha*. Velmi frekventované byly besedy spadající do projektu *Rytmus a tep v expresivních terapiích: Bubnohrátky; Muzikoterapeutická pohádka; Muzikohrátky; Prožitková muzikoterapeutická relaxace* a artefietické dílny: *Ze života včel; Zvuky kolem nás; Píseň moře; Zachraň planetu; StreetArt* či *Prožitkové malování s hudbou*.

Ve druhé polovině roku pak *Vlastivěda v písních* a *Zdeněk Svěrák a Jan Uhlíř dětem*.

Celkem se v HK za sledované období uskutečnilo 173 vzdělávacích besed pro děti a mládež, kterých se zúčastnilo 2 377 dětí.

Malé divadlo hudby

V prvním pololetí se v rámci MDH konaly dva koncerty. V květnu *Koncert Helfertova orchestrálního sdružení s dirigenty Stanislavem Kumerem a Vítem Marečkem*. Jedná se o brněnský orchestr s více než stoletou tradicí, jenž své jméno získal po profesoru Helfertovi v roce 1946.

V červnu proběhl *Kytarový recitál Ondřeje Pavlíčka* skládající se především ze španělských a jihoamerických skladeb.

V říjnu a listopadu jsme realizovali dva pořady cyklu poslechových pořadů jazzmana Jana Daleckého k výročí sta let založení republiky, které byly tematicky věnovány roku *1968 v Československém rozhlase Brno*.

Adventní čas zpříjemnil kytarový recitál Ondřeje Pavlíčka s výmluvným názvem *Předvánoční kontrasty*.

Hudební seminář - Hudebně-historické resumé aneb Od středověku po současnost

Tradici vzdělávacích hudebních seminářů v Knihovně Jiřího Mahena v Brně založila dlouholetá vedoucí hudebního oddělení KJM Miroslava Horejsková. Semináře konané s pravidelností již od roku 2002 přinášejí knihovníkům stálou kontinuitu v jejich systematickém vzdělávání, přednášející jsou vždy uznávanými odborníky oboru. Vybraná témata často inspirují při tvorbě vlastních vzdělávacích pořadů či besed pro děti a mládež, ale také v akvizici fondu. Ve volných chvílích nebo při neformálním večerním posezení pak mezi zúčastněnými dochází k navazování a utužování profesních a osobních vztahů, ale také ke společné diskusi shrnující aktuální témata týkající se hudebních knihoven a knihovnictví.

Ve dnech 22. a 23. května 2018 za finanční podpory Ministerstva kultury ČR z grantového programu Knihovna 21. století, SKIP – Region Velká Morava a ČNS IAML proběhl v KJM již dvacátý hudební

seminář. Program jubilejního dvacátého s výmluvným názvem Hudebně-historické resumé aneb Od středověku po současnost byl sestaven z nejdůležitějších témat let minulých. Na základě předběžného průzkumu mezi knihovníky jsme otevřeli historii hudby od středověku po současnost, s malou exkurzí do dějin Brněnska. Tvorba současných, převážně brněnských skladatelů, byla představena v rámci hudebního vystoupení. Cílem hudebních seminářů KJM byla již od jejich počátku snaha prohloubit a rozšířit vzdělávání knihovníků, snaha poskytnout jim přehled v hudební problematice přímo od muzikologů, která je nutná při akvizici zvukových a notových fondů, potřeba zprostředkovat bibliografii a zdroje sledované oblasti, posílit spolupráci hudebních knihoven ČR a v neposlední řadě přinést možnost živé diskuze o knihovnické problematice (autorský zákon, digitalizace dokumentů, katalogizace, akvizice fondů).

Projekt Rytmus a tep v expresivních terapiích

jednodenní inspirativní seminář pro pedagogy, speciální pedagogy a knihovníky. Seminář byl zaměřen na využití vybraných technik z oblasti muzikoterapie a taneční a pohybové terapie. Tématem semináře byla práce s rytmem. Součástí programu byl závěrečný happening Tanec barev s prvky muzikoterapie a arteterapie. Seminář i závěrečný happening vedli zkušení lektori z oboru expresivních terapií, muzikoterapie, pohybové terapie a arteterapie.

Podzim expresivních terapií

Cyklus přednášek a otevřených workshopů představil veřejnosti rozmanité možnosti práce s rytmem a jeho prožíváním. Jmenovitě šlo o tyto programy: *Tanec barev*, *Rytmus a zdraví*, *TaRytmika* a *Podzim v pohybu*. I v letošním roce jsme zaznamenali zvýšený zájem o programy tohoto typu. Ve všech případech byla kapacita zcela naplněna.

Muzikoterapeutický koncert Zázraky světa

Letos zcela zaplněnému společenskému sálu zahrály a zazpívaly děti ze speciální brněnské ZŠ Palackého, ZŠ Kociánka a klienti z Domova pro osoby se zdravotním postižením Kunovice Na Bělince. Přibližně patnáctičlenný orchestr hudebně doprovodila desítka muzikoterapeutů z celé České republiky. To vše pod uměleckým vedením Lubomíra Holzera, předního českého muzikoterapeuta, autora metody Celostní muzikoterapie (CMLH), speciálního pedagoga a profesionálního hudebníka. Na koncertě zazněly muzikoterapeutické, intuitivní, moravské lidové a slovanské písně na nástroje v přirozeném ladění (etnické, lidové i klasické evropské nástroje): bubny djembé, rámové bubny, didgeridoo, gongy, cistra, housle, flétny, brumle, koncovky, perkuse, zpěv, hrdelní a alikvótní. Nálada byla od samotného začátku až do konce radostná a živelná. Koncert byl realizován v rámci udržitelnosti projektu Ruku v ruce, který je zacílený na integraci dětí a osob se specifickými potřebami. Na koncertu kooperovali pedagogové a asistenti výše zmiňovaných škol. Děti z těchto zařízení byli a jsou buď pravidelnými účastníky muzikoterapeutických programů v knihovně anebo s nimi metodou CMLH pracují muzikoterapeuti přímo ve škole. Koncert navštívilo přibližně 70 posluchačů. V publiku byly nejen rodiny dětí a jejich pedagogové, ale i široká veřejnost, kterou muzikoterapie a její možnosti zajímají. Koncert doprovázela výstava o expresivních terapiích (arteterapie, muzikoterapie, dramaterapie, tanečně-pohybová terapie) a relaxačních a prožitkových programech, které v knihovně probíhají pravidelně od r. 2015. Třešničkou na závěr byl koncert *dua Moravští bratři*. Zazněly moravské lidové balady a intuitivní písně v neotřelé instrumentaci, která část publika zvedla i k tanci. Brněnské Zázraky nejsou v České republice ojedinělé. Takové integrační koncerty už proběhly např. v Letohradě, Pelhřimově, Pacově, Mikulčicích, Kunovicích, Jevíčku atd. a jsou dokladem toho, jak zvuk a hudba dokáží propojit naše lidské světy.

Knihovna pro nevidomé a slabozraké

Počet aktivních čtenářů Knihovny pro nevidomé a slabozraké v roce 2018 klesl na **117**. Čtenáři realizovali celkem **11 947 výpůjček**, především zvukových knih, ať už formou absenční výpůjčky nebo stažení na flasch disk. Noví čtenáři jsou v naprosté většině senioři, kteří mají potíže se zrakem související s věkem. Mladší klienti ve větší míře využívají možností moderní techniky a internetu. Převážnou část fondu zajišťuje mateřská pražská Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana. Knihovní fond byl rozšířen o 330 titulů, z toho 314 titulů ve formátu MP3 bylo zasláno z Knihovny a tiskárny Karla Emanuela Macana a 16 titulů bylo zakoupeno ze zdrojů KJM. Knihy ve formátu MP3 si

klienti mohou buď nahrát na vlastní médium nebo půjčit, stejně jako knihy v Braillově písmu, či magnetofonové kazety (využívají je pouze starší klienti). V roce 2018 bylo realizováno celkem 6 kulturních a vzdělávacích akcí: 4 exkurze, z toho jedna pro klienty brněnského TyfloCentra, jedna v rámci programu Knihovny pro děti a mládež a dvě exkurze ze škol se žáky se zdravotním znevýhodněním, mezi nimiž byli i nevidomí a slabozrací žáci (SŠ a ZŠ Kamenomlýnská a SŠ Gellnerka), Křest knihy Jiřího Maršálka s názvem *Vysočina aneb Velká psina* a poslechový pořad Romana Kabelky *Nic už nebude jako dřív – Půlstoletí od Pražského jara*. V rámci Brněnských dnů pro zdraví jsme se podíleli na akci TyfloBrno 2018, pořádané TyfloCentrem, připravili jsme pro účastníky „kešku“ s dotazy o knihovně i malou instruktáž o knihovně.

Čtenáři mohou v otevírací době Knihovny pro nevidomé a slabozraké využívat výpočetní techniku s odečítačem obrazovky a zvětšovací programem, k dispozici mají ozvučený portál FriendlyVox, k práci s textem lze využít digitální lupy s hlasovým výstupem nebo čtecí zařízení ReadEasy.

Kulturně vzdělávací služby

Oddělení zastřešuje všechny kulturně vzdělávací aktivity Útvaru služeb Ústřední knihovny, celoknihovní akce a vybrané akce mimo knihovnu. Stará se především o technické zázemí. Připravuje sály a techniku. Podílí se však i na skladbě a propagaci programů pro veřejnost. Zajišťuje servis pro vystupující. V loňském roce se značnou měrou podílelo na úspěšné realizaci programů v expozici 100 let 100 knih v pavilonu Morava na festivalu RE:publika.

Nejzajímavější kulturní akce roku 2018

16. 1. Audiovizuální literární kvíz – BEST OF

Hned v prvním měsíci nového roku proběhl výběr toho nejlepšího, co se v populárním audiovizuálním literárním kvízu za poslední rok urodilo a téměř čtyřicet účastníků mohlo opět prokázat své znalosti ze světa literatury, knih i čtenářství a zábavnou formou soutěžit o hodnotné ceny.

8. 2. Ochutnávka nejen knižních novinek

(NE)VÍTE, CO SI PŮJČIT? Tak zní motto pravidelného pořadu, který svou působnost zahájil začátkem února a každých čtrnáct dní seznamuje návštěvníky knihovny s aktuálními novinkami i s knihami staršího data vydání, jež stojí za to číst. Pořad všem zájemcům rovněž nabízí i možnost ozvláštňení četby prostřednictvím čtenářských map či knižních menu, a seznamuje lidi se čtenářskými výzvami.

13. 2. Křest knihy Jiřího Maršálka: Vysočina aneb velká psina

Nevidomý spisovatel Jiří Maršálek představil početnému publiku svoji nejnovější knihu, jejíž vícevýznamový název „velká psina“ v sobě zahrnuje krom legrace i jistého velkého psa, který je do značné míry vypravěčem příběhu. Kniha byla náležitě pokřtěna, nechybělo ani šampaňské, vodící pes César, živá hudba či populární brněnský moderátor Borek Kapitančík.

27. 2. Autorské čtení a beseda: Karol Sidon

V rámci projektu *Spisovatelé do knihoven*, jehož podstatu tvořila autorská čtení 10 českých literátů v 10 knihovnách v průběhu 10 měsíců, přilákal nejvíce diváků do knihovny spisovatel a vrchní zemský rabín ČR Karol Sidon. Všem nedočkavým návštěvníkům poskytl krátkou a improvizovanou besedu ještě před samotným čtením, poté následovala ukázka z románu *Altschulova metoda*, a vše korunovalo autorovo obsáhlejší povídání s diváky, plné nadhledu i humoru.

22. 3. Velký knižní čtvrtek

Velký knižní čtvrtek se již před časem zařadil mezi tradiční jarní a podzimní události. Pozvání tentokrát přijala operní pěvkyně Dagmar Pecková, spisovatelka Václava Janděčková a spisovatelé Daniel Petr, Tomáš Boukal, Aleš Palán, Martin Vopěnka. Ti všichni představili četnému publiku své nové tituly, ať už jimi napsané, nebo o nich pojednávající. Pořadem opět provázela vedoucí kulturní redakce zpravodajství ČT Petr Vizina a nabídl divákům dostatek příležitostí dozvědět se nejruznější zajímavosti spjaté se vznikem daných knih. A samozřejmě také tradiční autogramiádu.

22. 3. LiStOVáNí – Legenda Z + H

Z programu „Velkočtvrtečního“ večera to však ještě nebylo vše a návštěvníci mohli zhlédnout i populární scénické čtení Listování, jež bývá pro svou oblibu v knihovně častým hostem. Projekt Listování umožňuje prožívat danou knihu více smysly a spočívá v tom, že je prostřednictvím čtených i hraných ukázek na diváka doslova přenesen knižní děj, jazykové prostředky i atmosféra. V tomto případě šlo o knihu dvou cestovatelských legend Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelky.

27. 3. Autorské čtení a beseda: Martin Reiner

Mezi *Spisovatele do knihoven*, kteří v KJM vystoupili, patřil také oceňovaný brněnský básník, prozaik a nakladatel Martin Reiner. Podle očekávání přilákal do knihovny dostatečné množství lidí, kteří si vyslechli právě vznikající a dosud nikde nezveřejněné autorovy verše. Po nich následovala bohatá beseda, jež se tradičně nesla ve velmi příjemném duchu.

3. 5. Setkání s osobností: Eugen Sokolovský ml.

Začátkem května měli návštěvníci možnost se setkat a pobesedovat se známým režisérem Eugenem Sokolovským ml. Ve vážném i odlehčeném tónu se publikum dozvědělo spoustu zajímavostí ze světa filmu, kuriozit provázejících filmová i televizní natáčení a také kupř. to, jak vznikla soutěž AZ kvíz, či proč se Eugen Sokolovský ml. nestal hercem.

17. 5. Divadlo hudby a poezie Agadir: Sylvie Richterová

Divadlo Agadir bývá v knihovně častým hostem a tentokrát si připravilo hudebně poetické pásmo za přítomnosti samotné autorky. Desítky diváků tak mohli sledovat představení sestavené ze tří knih Sylvie Richterové: *Slabikář otcovského jazyka*, *Rozptýlené podoby* a *Čas věčnost*, přičemž umělecký důraz byl nejvíce kladen na bohatost jazyka a logiku myšlenek. Po představení následovala autogramiáda i beseda s autorkou.

9. 5. Noc literatury 2018

Již dvanáctý ročník literárního happeningu, konaný tradičně v předvečer mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy, si opět kladl za cíl přiblížit lidem současnou evropskou literaturu prostřednictvím nešedně pojatých veřejných čtení. Tentokrát byla akce, pořádaná ve spolupráci se studentským spolkem Zeměgula, zasazena do místa, kam se kulturní veřejnost zpravidla běžně nedostane, tedy do svébytné městské čtvrti Trnitá. Návštěvníci tak mohli zavítat do prostor určených převážně kreativním profesím, do netradiční kavárny, komunitní cyklodílny či do budovy Archeologického ústavu AV ČR. Ve všech těchto lokalitách probíhalo čtení ukázek z knih současných evropských spisovatelů a účastníkům akce je naservírovali herec a hudebník Martin Kyšperský, básník Pavel Zajíc či archeoložka Šárka Krupičková. Jako předem neavizované překvapení a zároveň literární bonus proběhlo na závěr i jedno čtení ryze autorské, kdy Miloš Gregor přečetl vybrané pasáže ze své publikace *Nejlepší kniha o fake news!!!*

26. 5. – 17. 6. Festival RE:publika 1918 – 2018 – Expozice 100 let 100 knih

Festival dotovaný MK ČR, Jihomoravským krajem a městem Brnem měl ambici být největší oslavou československé státnosti. Byl zahájen v sobotu 26. 5., tedy přesně 90 let od otevření brněnského výstaviště a Výstavy soudobé kultury v Československu. Navštívily jej desetitisíce lidí z Brna, Čech i ze zahraničí. Naše expozice v pavilonu Morava, jehož výtvarnou koncepci zajistila Fakulta architektury VUT, byla věnována tomu nejlepšímu z literatury uplynulého století. Vedle expozic, na nichž se podílela řada partnerů (kromě FA VUT především KISK MU, MZK, Muzeum Brněnska, Muzeum města Brna, Památník Karla Čapka, SKIP, Česká sekce IBBY a Literárně informační centrum v Bratislavě) byl nabídnut bohatý doprovodný program v podobě autorských čtení, workshopů, ukázek 3D technologií a aplikací podporujících čtenářskou gramotnost, divadelní a hudební vystoupení. Dopolední časy byly přednostně zaměřeny na školy všech stupňů, odpolední, večerní a víkendové programy byly určeny rodinám, široké i odborné veřejnosti. Podle hodnocení v návštěvní knize i výroků odborníků, byla všemi oceněna komplexnost pojetí myšlenky.

Statistika programů a návštěvnosti pavilonu Morava

Počet návštěvníků pavilonu: 12 235

Počet akcí v expozici: 37 / 943 účastníků

Počet akcí v Literárním salonu: 53 / 1588

Počet akcí celkem: 90 / pro celkem 2.531 účastníků

Mezi nejvíce navštívené programy patřila divadelní představení pro děti: *Africká pohádka* Divadla Sandry Riedlové (101 diváků), *Pohádka z bedny* Soukromé divadlo Zdeňka Ševčíka (80), *Sportovní pohádka* Divadla Kufr (75 + 20 diváků), *Jak na příšery* Divadla MALÉhRy (71 diváků), autorská čtení: Pavel Čech (51 posluchačů) a Alena Mornštajnová (47 posluchačů), akce pro dospělé pak: *Čtení ke kávě* Divadla MALÉhRy (71 diváků) a scénická čtení z projektu LiStOVÁNÍ – *Legenda Z+H* (52), *Zpátky ve hře* (42), *Lichožrouti* (30)

Odborné akce: Kolegium Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR (40), Kulatý stůl – Knihovna věc veřejná (45)

Projekt probíhal při úplném chodu KJM, což kladlo obrovské nároky na koordinaci, stálo spoustu dobrovolnické práce nás i naše partnery.

12. 9. Křest knihy Mesopotamis

Křest knihy představuje v knihovně vždy zajímavou událost. V první polovině září proběhlo autorské čtení Lukáše Vavrečky z čerstvě vydaného postapokalypticko-steampunkového románu *Mesopotamis* a rovněž čtení Terezy Matouškové z temného fantasy románu *Válka zrcadel*. Autorská čtení, spojená s tematickou besedou, moderoval Ondřej Václavík a všichni zájemci si mohli přímo na místě zakoupit podepsané knihy.

24. 9. – 26. 9. Brněnské dny pro zdraví

Na sklonku září se KJM tradičně zapojila do kampaně organizované Kanceláří projektu Brno – Zdravé město, jejímž záměrem je motivovat (nejen) obyvatele Brna k zájmu o zdravý životní styl. V prostorách Schrattenbachova paláce tak mohli návštěvníci absolvovat **Muzikoterapeutickou prožitkovou relaxaci**, tedy celostní muzikoterapii pro dospělé za účelem emočního uvolnění a energizaci těla i duše, a **Aktivní imaginaci**, tj. práci s vnitřními obrazy, které se vynořují v uvolněném stavu, interpretaci zážitků a jejich výtvarné zpracování. V atriu Ústřední knihovny si mohli návštěvníci v rámci programu **Zaostřeno na zdraví** nechat změřit krevní tlak, cukr a cholesterol v krvi, analyzovat složení těla na přístroji InBody, vyšetřit zrak a odhalit oční vady i diagnostikovat chodidla. Rovněž proběhla přednáška (určená zejména maminkám), věnovaná výživě dětí předškolního a školního věku – mýty ve výživě, alternativní stravování, nadváha a obezita. A také přednáška a beseda **Projí(s)t se ke zdraví**, v jejíž první části, doplněné o ochutnávku kvašených potravin, byl přiblížen svět mikroorganismů a jejich vlivu na zdraví, a druhá část nabídla pojednání o motorických schopnostech člověka – síle stisku ruky, stavbě nohy apod.

1. 10. Dívka k rytmu zrozená – koncert

Prvního října, jakožto takový malý hudební dárek ke Dni seniorů, proběhl ve velkém sále Ústřední knihovny koncert hudebního seskupení *Dívka k rytmu zrozená*. Zazněly nejen známé a oblíbené písně z období první republiky, ale také mluvené slovo i četba z dobového tisku.

25. 10. Velký knižní čtvrtek

Podzimní Velký knižní čtvrtek, již tradiční a zavedený projekt, v jehož rámci renomovaná česká nakladatelství v jeden den uvádějí na trh hned 15 očekávaných titulů, přinesl návštěvníkům KJM možnost seznámit se se zajímavými knižními novinkami, pobesedovat s jejich tvůrci, dobře se pobavit i získat autogram. V atriu Ústřední knihovny tentokrát představili své nové knihy spisovatelé Jakub Szántó, Pavel Renčín, Václav Šorel, Aleš Palán, Milan Jenčík či spisovatelka, lékařka a zakladatelka hospicového hnutí v ČR Marie Svatošová.

15. 11. Vystoupení souboru Bledowice

V atriu Ústřední knihovny vystoupil se speciálním programem taneční soubor Bledowice, působící při místní organizaci Polského kulturně-osvětového svazu v České republice v Havířově. Vystoupení v rámci projektu Brána jazyků otevřená 1918-2018 bylo věnováno významnému polskému jubileu - 100. výročí získání nezávislosti Polska.

22. 11. Kytice pro Republiku

Komponovaný program věnovaný období první republiky se těšil velkému zájmu již na festivalu Re:publika 1918 – 2018 v expozici KJM 100 let 100 knih, proto jsme se rozhodli zájemcům nabídnout módu první republiky ze sbírky paní Marie Pávkové a prostřednictvím klobouků, módních doplňků či zástěr, propojených s dobovými květinovými vazbami floristy Slávka Rabušice a informacemi dokreslujícími atmosféru té doby.

22. 11. Volyň: polská a česká paměť / Večery s reportéry

Stejně místo – jiné vzpomínky? Tak znělo motto besedy a povídání o neblahých historických událostech v oblasti Volyně v první polovině 20. století. Češi a Poláci, ale také Ukrajinci nebo Židé byli ve volyňských vesnicích sousedy, ovšem tato malebná úrodná krajina se stala dějištěm krvavých bojů, přesunů hranic i obyvatel. S polským novinářem Witoldem Szablowskim, autorem knihy *Spravedliví zrádci*, která právě o tzv. volyňské masakru pojednává a mapuje etnické čistky polských obyvatel na Ukrajině v letech 1943–44, diskutoval básník a překladatel Josef Mlejnek, autor knihy *Volyň tam v dáli*, jehož předci na Volyni žili. A o své vzpomínky se podělil také tamější rodák – Viktor Haken z ukrajinské Sklíně. Beseda se konala v rámci projektu Brána jazyků otevřená 1918-2018.

5. 12. Vánoce a Nový rok v Japonsku

Začátkem prosince sblížícími se vánočními svátky proběhla tematická přednáška s následnou besedou v rámci zavedeného cyklu *Toulky asijskou kulturou*. Tentokrát o tom, jak se v zemi vycházejícího slunce slaví Vánoce a co vše je spojeno s oslavou příchodu nového roku, který je zde nejvýznamnějším svátkem v roce. Vánoce bez stromečku, na večeri KFC a šlehačkový dort? Davy lidí a několikahodinové fronty před svatyní na Nový rok? V Japonsku ano.

6. 12. KNIŽÍŠEK NADĚLUJE, aneb ptejte se nás, na co chcete

Vánočně laděné bylo i autorské čtení tří českých spisovatelek: Markéty Harasimové, Petry Nachtmanové a Danky Šárkové. Markéta Harasimová pohovořila o detektivním žánru i o dětských knihách, Petra Nachtmanová o životě atmosféře Karibiku a Danka Šárková o cestování po Asii. Krom jiného si tři české spisovatelky pro diváky připravily své vánoční novinky, které bylo možné si přímo na místě s výraznou slevou zakoupit i nechat podepsat.

Magickým osmičkám byl věnován cyklus:

V rytmu osmiček aneb zápas o svobodu - 13. 9., 25. 10., 15. 11., 29. 11.

V cyklu čtyř historických přednášek a následných besed, připomínajících 100 let od vzniku samostatného československého státu, se přednášející (Ing. Pavel Vik, Mgr. Josef Kovář, Ing. Jaroslav Pleva, Mgr. Michal Krchňák) zaměřili především na dvě spojitosti: boj o svobodu a osmičky v letopočtech. Postupně tedy pohovořili o letech **1918** (Vznik samostatného státu. Jaká k němu vedla cesta a jak se o něj a jeho tvář zasadil náš první prezident T. G. Masaryk?), **1948** (Nástup komunistů k moci a osobnost Klementa Gottwalda. Svoboda je křehká. Stačí málo a je pryč.), **1968** (Totalitní stát, boj za svobodu, Jan Palach a srpnové události roku osmašedesátého.) a **2018** (Svobodu lze rychle získat i ztratit. Daří se udržet získanou svobodu? A co bude dál?).

Přehled nejvýznamnějších výstav konaných v Ústřední knihovně v roce 2018

2. – 31. 1. Zlatá stuha 2017 – tvorba oceněných autorů, ilustrátorů a překladatelů literatury pro děti a mládež ze stejnojmenné soutěže

1. – 28. 2. Osvětová kampaň v rámci Dnů dětské onkologie

1. – 31. 3. S naší čtenářskou mapou se neztratíte – výstava čtenářských map, které zpracovávají knihovníci KJM

1. – 31. 3. Dáme na vás – výstava prezentující průběh a důležité momenty prvního ročníku brněnského participativního rozpočtu, zapůjčeno z Urban centra Brno

11. – 30. 4. / Velkopolské povstání 1918 – 1919 – výstava o cestě Poláků k nezávislosti, připravilo Muzeum Velkopolského povstání z Poznaň

11. – 30. 4. / Józef Piłsudski – polský a evropský státník – výstava o politikovi, který se zasloužil o znovuzískání nezávislosti Polska v roce 1918

11. – 30. 4. / Visla očima Polonusu – výstava fotografií z návštěvy horského městečka u příležitosti Roku řeky Visly 2017, připravil POLONUS - polský klub v Brně

4. – 30. 4. / (Ne)známé Polsko – výstava přiblíží tvorbu významných polských autorů se zaměřením na současnou polskou literární scénu a zároveň představí zajímavé tituly zabývající se polskou společností, historií a kulturou.

2. – 31. 5. Bratři Čapkové na Moravě – výstava Památníku Karla Čapka

2. – 31. 5. Re:publika – výstava u příležitosti 100. výročí založení republiky

14. – 30. 6. Estonský filmový svět – výstava estonských filmových plakátů, která nabízí přehled kinematografické tvorby v Estonsku v průběhu čtyř dekad.

3. – 27. 9. Nejlepší knihy dětem 2017/2018 – výstava knih, které doporučuje Komise pro dětskou knihu SČKN a Česká sekce IBBY

Od 2. 10. Ignis brunensis – festivalová fotovýstava oceněných fotografií amatérů i profesionálů

1. - 31. 10. Česká a polská literatura v překladech

19. 11. – 7. 12. Křehcí bojovníci – fotografická výstava Neonatologického oddělení FN Brno

3. – 22. 12. Proměny venkovské architektury v 19. a 20. století na Moravě a ve Slezsku

1.2.2 Síť poboček

Rok 2018 byl ve znamení spousty změn. Byly otevřeny v nových zrekonstruovaných a zmodernizovaných prostorách pobočky v Bystrci a v Novém Lískovci. Společně jsme na výstavišti oslavili 100. let založení republiky a významným počinem byl přechod na nový knihovní systém ARL, ekonomický systém GINIS a elektronickou docházku ANET.

Výpůjční služby

Číselné výkony	Rok 2018	Rok 2017	Index %
počet čtenářů	26 856	24 782	108,3 %
počet návštěvníků	291 978	309 396	94,4%
počet výpůjček	795 951	834 258	95,4 %

V r. 2018 jsou výkonové ukazatele u poboček srovnatelné s rokem 2017. U pobočky Vondrákova jsou sledované ukazatele uváděny od poloviny června, takže nejsou v hodnocení u čtenářů směrodatné, ale ukazují na fakt, že pobočka se bude svými výkony řadit i nadále v r. 2019 mezi největší pobočky.

U výkonových ukazatelů **návštěvníků a počtu výpůjček** za celé oddělení poboček, kde je mírný pokles, je mimo jiné poznamenán také tím, že v toto sledované období byla ještě uzavřena z důvodu

rekonstrukce jedna z největších poboček Vondrákova. Pokles počtu návštěvníků může souviset i s klesajícím počtem uživatelů **internetu (86,1 %)**. Ale hlavně došlo k nesrovnalosti při zpracování statistiky výpůjček za část listopadu a celý prosinec v novém knihovním systému ARL, kdy se do celkového počtu výpůjček se nezapočítávaly prolongace. A také v novém knihovním systému se nevznikají prolongace vždy načtení průkazu čtenáře, ale o prolongaci musí čtenář požádat nebo si ji sám přes internet vytvořit. Což je určitě největší důvod, a pokud se toto v novém systému nezmění, bude to mít vliv i na statistické ukazatele výpůjček i v r. 2019.

Mírný nárůst zaznamenali v tomto pololetí návštěvníci akcí **(105 %)**.

Pokles návštěvníků i výpůjček je také zdůvodňován změnou skladby čtenářů a také počítačovou gramotností i u lidí důchodového věku, který vede k tomu, že si více čtenářů prodlužují výpůjčky bez fyzické návštěvy knihovny. Kategorie mladých čtenářů a pracujících si půjčuje zase méně titulů, více si prodlužuje a knihovnu navštěvuje méně často. Pokles ve výpůjčkách je také zcela jistě odrazem poklesu nákupu nových knih v letošním roce z důvodu finančních úspor. Nejvíce se tato skutečnost odrazila u nákupu naučné literatury pro dospělé.

Nárůst ve všech výkonových ukazatelích se projevil pouze na 1 pobočce – Kohoutovice, Libušina tř. Zde jsou ještě ukazatele za 1. pol., kdy jejich služeb využívali čtenáři z Bystrce a zatím se odliv čtenářů z Bystrce neprojevil.

Většina poboček mají **index návštěvníků mezi 90-99 %**, jen Selská, Oblá a Veslařská mají index pod 90%. U Selské je to vysvětlováno otevřením pobočky v Husovicích v říjnu, Oblá svému stěhování do nových prostor a Veslařská dlouhou nemocí p. Priesnitzové. U některých poboček se dalo předpokládat, že k poklesu ve výkonových ukazatelích dojde v důsledku otevření pobočky Vondrákova letos v červnu.

Ve výpůjčkách má většina poboček index mezi **90 – 98%**. Jen u pobočky Selské a Oblá je index plnění **pod 90%**.

CD se v r. 2018 na pobočkách půjčilo celkem 6 821 titulů, což znamená pokles na 86 %. Tato situace může být důsledkem méně častou obměnou titulů z výměnného fondu na Kobližné. **Nejvíce CD s mluveným slovem se půjčilo na pobočkách Palackého nám., nám. SNP, Libušina tř., Haškova a Kolaříkova.**

Stálý zájem je o půjčování didaktických hraček z projektu **Lekotéka**. Celkem se půjčilo **923 hraček**. Kromě hraček pro děti se na některé pobočky nakupují také didaktické pomůcky pro seniory.

Nově zavedená **služba odlož:** na pobočkách bylo odloženo v r. 2018 **3 144 titulů**. Nejvíce na Palackého – 433 titulů.

Informační činnost

Na pobočkách bylo celkem poskytnuto **2 100** (2017/2 256).

Na 11 pobočkách byla využívána kopírovací služba, pro veřejnost bylo pořízeno **2 360** kopií (v r. 2017 2 141 kopií).

Výkonové ukazatele využívání internetu vykazují mírný pokles využívání internetových služeb. V počtu **uživatelů** je index **(86,1 %)**, v počtu tisků **(99,0 %)** i v počtu využívaných minut **(96,8 %)**. Na 17 pobočkách bylo uživateli využito **372 667** min. přístupu na internet, bylo pořízeno **5 483 tisků** z internetu a přístupu na internet využilo **6 886 uživatelů**.

Nárůst v počtu návštěvníků internetu byl na **3 pobočkách:** Libušina tř., Selská, a Haškova.

Mírný nárůst zaznamenali v tomto pololetí návštěvníci akcí **(105 %)**

Kulturně-vzdělávací akce, propagace

Výkony	Kulturní akce	Počet návštěvníků	Vzdělávací akce	Počet návštěvníků	Celkem akce	Celkem návštěvníků
Rok 2017	931	16 655	879	10 976	1 810	27 631
Rok 2018	952	16 683	713	14 446	1 665	31 149

Počet kulturních a vzdělávacích akcí je o 145 nižší než v r. 2017 (91,9 %), ale počet jejich návštěvníků se navýšil o 3 518 (112,7%). Částečně se na vyšších ukazatelích podílí venkovní akce, kterých se zúčastňuje stále více poboček.

Akce:

Březen-měsíc čtenářů:

Na pobočkách byly uspořádány programy na různá témata, výtvarné soutěže, výtvarné dílny, pohádková pásma, čtení pro děti, znalostní kvízy, výstavy knih pro děti. **Vyhlášení nejmladšího čtenáře se konalo na pobočkách Kurská, nám. SNP, Palackého a Stará osada.** Na pobočce nám. SNP byla vyhlášení přítomna p. místostarostka M. Kolářová. Na pobočkách **Kurská, nám. SNP a Palackého proběhla první setkání v rámci projektu S knížkou do života.** Pořady byly určeny rodičům s dětmi, mateřským a základním školám. Na pobočce **Selská se konalo setkání s oblíbeným malířem P. Čechem.** Pobočka **Lány uspořádala 7. ročník křížovkářské soutěže Měsíc plný křížovek.** Pobočka **Jihomoravské nám.** uspořádala **čtení s paní místostarostkou.**

V březnu proběhly odpolední a podvečerní programy **k Noci s Andersenem.** Programy připravilo **8 poboček** – Lány, Oblá, Libušina tř., Veslařská, nám. SNP., Palackého, Kolaříkova a Stará Osada. Tematicky byly zaměřeny na knihu Povídání o pejskovi a kočičce, pohádkám H.Ch. Andersena nebo Rychlým šípům. Na pobočce nám. SNP byla součástí programu také arteterapie, vedená Hankou Sakmarovou, skládání puzzlí KJM a velmi oblíbené Kolo štěstí. **Programu k NsA se na pobočkách zúčastnilo 135 dětí.**

Do **Mezinárodního dne darování knih** se zapojilo **5 poboček** nám. SNP, Lány, Jihomoravské nám., Palackého, Jírova a Stará osada. Kampaně ke Světovému dni knihy s názvem **Knihy Ti sluší** se zúčastnily pobočky Lány a Stará osada.

Na pobočkách probíhají různé projektové aktivity, jejichž smyslem je systematická podpora rozvoje dětského čtenářství a mají pozitivní vliv na zájem dětí o čtení. V projektu **Knížka pro prvňáčka** – Šňůrka plná písmenek pokračuje **9 poboček** – Lány, Kurská, Oblá, Libušina tř., Veslařská, nám. SNP, Tuřanské nám., Palackého a Stará osada. Pobočky spolupracují s prvními i druhými třídami místních základních škol nebo s vybranými rodiči a dětmi.

Výtvarné dílny pro děti a jejich doprovod uspořádalo **6 poboček:** Kurská, Libušina tř., nám. SNP, Jihomoravské nám., Vondrákova, Kolaříkova, Stará osada (Klub šikulek) a Haškova.

Projekt **Rosteme s knihou** pokračuje na pobočkách Jírova, Libušina tř., nám. SNP a Stará osada.

Projekt **O největšího knihomola** pokračoval na pobočkách Libušina tř. a nám. SNP. Na pobočce Libušina tř. na tento projekt navazuje novým projektem **Lovci perel**

Projektu **Jižní Morava čte se** účastní pobočka **Lány.** Pobočka také spolupracuje na pravidelných programech pro **MŠa ZŠ Montessori**.

Pobočka **Stará osada** připravuje pro své stálé návštěvníky ze školních družin projekty **Poznááme cizí země, Za školou v knihovně a od září Objevy a vynálezy pro MŠ a Skautská pošta.** Tohoto projektu se také účastní pobočka **Vondrákova a Haškova.**

Pobočky **Jírova, Palackého a Stará osada** se účastní udržitelnosti projektu **Ruku v Ruce** a spolupracují se svými tradičními partnery. Při těchto aktivitách se velmi osvědčily hračky a didaktické pomůcky z projektu **Lekotéka.**

Čtení pro nejmenší probíhalo na pobočkách Lány, Kurská, Libušina tř., Jírova, Haškova, Velkopavlovická a nám. SNP.

Čtenářské kluby pro děti působí na pobočkách Lány, Vondrákova, Jírova, Palackého a nám. SNP. Na pobočce Palackého pracuje **Čtenářský klub pro dospělé,** na pobočce Kolaříkova **Dámský klub** a na pobočce Lány a Vondrákova **Literární klub.**

V rámci **Poprvé do školy, poprvé do knihovny** bylo zdarma zaregistrováno 244 prvňáčků.

Pořady pro veřejnost:

Na pobočce **Libušina tř.** byly uspořádány **6 cestopisných besed** - Wales – trochu jiná Británie s J. Novákem, Tajuplný Írán s J. Hruškou, Barma s M. Lollok Klementovou, Indie – Radžastán s J. Hruškou, Toskánsko s J. Novákem a Yellowstone park s V. Nevřivou.. Byly zde vystaveny autorské tisky malířky J. Zwinsové **Propojené světy.** Také zde vyla **beseda** s oblíbeným brněnským autorem detektivek – **Stanislavem Češkou.** V září pobočka uspořádala besedu s ředitelem Českého rozhlasu **Mgr. J Ostrým.**

Na pobočce **Lány** byly uspořádáno **12 výstav.** Pobočka uspořádala i další akce pro veřejnost – Historiky z brněnské historie s M. Jurczykem a Harmonie osobnosti svizážistkou M. Povolnou, autorské čtení **Mileny Fucimanové,** beseda s promítáním **Maginota linie dnes,** křest obrazové

publikace **Z historie Bohunic II.** Beseda **Československé opevnění 1918 – 1938**, **Literární kavárnu** na téma 100 let republiky, besedu s autorkou knihy **Krvavé jahody** **Věrou Sosnovou**, beseda s **P. Čechem**, **Historiky z brněnské historie** a **knížní čtvrtky**, které mají na programu představení novinek z fondu knihovny. Pobočka také pořádá oblíbené **Čtení na neobvyklých místech**. Pobočka také spolupracuje se spolkem **Bohunická chasa a Chasička** při společných kulturních akcích, např. Velikonoce a Advent.

Na pobočce **Vondrákova** uspořádali výstavy výtvarných prací žáků ze ZŠ Heyrovského, **Literární kavárnu – Vítejte v novém**, kde představili novinky z fondu v nových prostorách pobočky, výstavu **Retro Vánoce**, obrazy **grafika pana Žišky**, výstavu **Dekupáž a pedig M. Duplákové**.

Na pobočce **Kurská** byly uspořádány **6 výstav fotografií**: Cesta Ludvíka Vaculíka **z Řehonůrky do Prahy a zpět** a **Nepál – svátek Mani Rimdu** v klášteře pod Everestem, **Chráněná příroda Brna**, výstavu fotografií **Ptáci v životní velikosti**, **Malované štěstí** a výstavu ke 100. Letům založení republiky **Móda s vůní benzínu**. Uspořádala také besedu **Nejen výživou ke zdraví** s výživovou poradkyní Terezou Kukol.

Pobočka **Oblá** uspořádala besedu s promítáním **Nepál – trek kolem Manasalu** s |Marií Lollok Klementovou

Na pobočce **Veslařská** se konala **výstava fotografií RNDr. M. Kozlovské** Památky a zajímavosti Česka.

Na pobočce **Mozolky** se konaly **6 přednášek** – Čeští nositelé titulu „**Spravedliví mezi národy**“ P. Krajčovičové a přednáška R. Kvapíka v rámci série 100. výročí vzniku Československé republiky **Za památkami na 1. světovou válku na západní frontě** a PhDr. J. Svoboda - **Jak být rodičem současnosti** a přednáška historičky a překladatelky PhDr. Miroslavy Polákové pod názvem **Rudý Hemingway – Ladislav Mňačko** a přednáška historika V. Schildbergera – **28. Říjen 1918 v Brně**. Byly zde vystaveny výtvarné práce **S. Vašinové**, **B. Růžičkové** a **Čechové-Kadlecové**, obrazy **Miloslava Konvičky**, fotografie Naděždy Pelikánové – **Na okamžik v Brně** a výstava dokumentů korespondence účastníků 1. svět. války v rámci 100. výročí ČSR - **Vzpomínky z války 1914 – 1920** a výstava obrazů brněnského malíře **Jugo Machaře** a vernisáž obrazů H. Puchýřové – **Obrázky z Vysočiny**. Na pobočce se také uskutečnila beseda se známým spisovatelem **V. Vondruškou – Oldřich z Chlumu**.

Na pobočce **nám. SNP** byla odhalena **plaketa s veršmi Josefa Merhauta – Černá Pole** v rámci projektu **Brno poetické**. Tohoto aktu se účastnila mimo jiné i p. místostarostka M. Kolářová. O prázdninách uspořádali pro děti zábavný kvíz pod názvem **Prázdninové cestování a k 100letům výročí založení ČR** výstavu knih z touto tematikou.

Na pobočce **Selská** proběhl **křest knihy** začínajících autorů K. Mazánka a L. Kaňové, setkání s oblíbeným malířem a autorem knih pro děti **P. Čechem** a tematická výstava věnovaná okolí řeky Svitavy **Živá Svitava**. O prázdninách pobočka už každoročně pořádá velmi úspěšnou **Arteterapii v zahradě** a relaxační dílnu pro osoby se zrakovým postižením **Země zní**, která spojuje prvky muzikoterapie a arteterapie a k 100. letům založení republiky pobočka uspořádala tematickou výstavu fotografií.

Pobočka **Jírova** uspořádala **8 výstav** výtvarných prací – fotografie J. Lunera **Bukovina**, Mejkap - **tvorba klientů stacionáře EFFETA**, J. Ungerová -. **Cesty klidem** a plátna a kresby od **L. Fridrichové**, keramika a fotografie **Michaela a Denisy Kerbudovy**, **Akvarely** Ivana Démutha, **rytiny Lucie Smějšové** a výstavu fotografií **Cesty klidem** od J. Ungerové.

Na pobočce **Jihomoravské nám.** uspořádali výstavu fotografií RNDr. M. Sedláčka: **Chráněná příroda Brna** a o prázdninách uspořádali pro čtenáře **Čtenářskou výzvu** a besedu **Příští zastávka vesmír**.

Pobočka **Palackého** uspořádala **8 výstav** – vyšivané koláže MUDr. Z. Grycové **Květiny**, výstavu denního stacionáře a chráněného bydlení Ruka pro život **Pod jednou střechou**, výstavu k příležitosti **druhého výročí otevření Senior Pointu v Králově Poli**, výstava obrazů **p. Hodka**, výstava klienta Pečovatelství KP, putovní výstava **Návraty Volyňských Čechů** a výstava J. Nováčka **Obrázky z divočiny** a výstavu **Chráněná příroda Brna**. Byly zde uspořádány **4 cestovatelské besedy – Andalusie** s J. Novákem, **Barma** s M. Lollok Klementovou, **Toulky Itálií** a beseda **Sokotra**.

Na pobočce Velkopavlovická uspořádali pro svoje čtenáře besedu se spisovatelkou M. Bittnerovou – **Moje milované tchýně a já**.

Na pobočce **Stará osada** byla instalována výstava tvorby M. Vašinové **Paličková krajka**, výstava D. Košíkové **Poezie a kresby**, výstava fotografií **Světové knihovny**, výstava fotografií historických budov brněnských škol, výstava fotografií a autorské čtení z knihy **Brněnská kina**, výstava fotografií Martiny Jarošové **Rekviem za Vlněnu**, výstava fotografií z činnosti skautského oddílu **Modrý delfín**, výstava autorských fotografií **Dekadence naruby**, výstava fotografií k Mezinárodnímu dni solidarity – **Stačí jen láska**, ke 100. letům založení republiky – **T.G. Masaryk** a výstavu obrazů M. Obrdlíka – **Cesty**. Pro děti byla uspořádána beseda **Bulharsko** v rámci jejich projektu **Poznáváme cizí země**. Na pobočce **Haškova** se konala **beseda se starostou MČ Brno-sever M. Malečkem s názvem Lesná – experimentální obytný celek 60. let**.

Venkovní akce:

Den dětí – Malování na chodníku – Kurská, nám. SNP, Jírova

Zábavné odpoledne ve spolupráci s radnicí – Bystrc, Haškova, Stará Osada, Kolaříkova

Celoknihovní akce:

Klíčování – zábavné setkání s žáky 1. tříd, které na pobočkách navazuje na Poprvé do školy, poprvé do knihovny a uzavírá celoroční spolupráci se ZŠ v okolí pobočky a zúčastnilo se **14 poboček**.

S knížkou do života (Bookstart) – projektu se účastní **9 poboček** – Kurská, Libušina tř., nám. SNP, Selská, Palackého, Stará Osada, Jírova, Sýpka, Lány formou pravidelného čtení z knížek pro nejmenší, setkávání rodičů s malými dětmi v knihovně, divadelní představení, propagace hraček a pomůcek z Lekotéky, propagace CD s mluveným slovem a knih pro malé děti, pořádání besed a přednášek s tematikou rodičovství a výchovy dětí – např. na Libušině tř. přednáška Mgr. J. Vaňkové: **Efektivní rodičovství pro předškolní děti**.

Festival Republika 26. 5 – 17. 6. – akce se zúčastnila většina kolegyň z poboček v rámci své pracovní doby, po pracovní době a o víkendech v domluvených směnách. Tímto bych všem chtěla poděkovat za projevenou podporu a účast na této významné kulturní akci.

Budování kapacity škol – celostátní projekt, jehož náplní je spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků – za KJM p. Roman Pospíšil z pobočky Lány.

Knihovní lavičky – byly umístěny na pobočku Haškova, Stará Osada, nám. SNP a Kurská.

Venkovní akce společně s MČ: pobočka Haškova se zúčastnila **Dnů radnice na Lesné**, pobočka Palackého **Erbovních slavností** a nám. SNP **Dnů seniorů**.

Pobočky s výměnným fondem

Výpůjční služby

V roce 2018 se na pobočkách s VF zaregistrovalo **5 818 čtenářů**. Nárůst registrovaných čtenářů nad 100% vykazuje 7 poboček a ostatní pobočky se pohybují v indexu plnění pod 90 – 80%. U některých může být příčinou delší či kratší uzavření pobočky nebo personální změna na pobočkách, na což jsou návštěvníci poboček velmi citliví a může se to na výkonech pobočky krátkodobě projevit. Čtenáři uskutečnili **40 600 návštěv** a vypůjčili si **96 899 knihovních jednotek**. Návštěvnost se snížila oproti loňskému roku o 12 %, u výpůjček došlo k poklesu o necelých 20 %. Příčinou poklesu mohl být přechod na nový knihovní systém ARL. U výpůjček i návštěvníků došlo k výraznému navýšení ukazatelů u poboček Medlanky a Ivanovice. U obou je důvod otevření poboček v září 2017.

V letošním roce došlo k poklesu návštěv internetu o 38 % ve srovnání s rokem 2017.

Informační činnost

Pobočky čtenářům poskytly 293 on-line informací a 350 informací. Na internetu strávili čtenáři 35 420 minut a vytiskli 308 stran výstupů. V letošním roce návštěvníci knihovny nevyužili možnost internetu zdarma na pobočkách internet na pobočkách v Horních Heršpicích, v Přízřenicích, Bosonohách, Kníničkách, Jehnicích a Ořešíně.

Kulturní a vzdělávací akce

Pobočky uspořádaly v letošním roce 186 kulturních akcí, které navštívilo 2 207 účastníků. Vzdělávacích akcí připravily pobočky 184 s návštěvností 3 684 lidí. Ve srovnání se stejným obdobím loňského roku je to méně o 23 kulturních akcí a o 11 vzdělávacích akcí.

Na Křížové se uskutečnilo 10 vzdělávacích akcí pro školy (Země světa, Informační bezpečnost), 5 vzdělávacích pořadů pro dospělé (Cestovatelské úterý – Kyrgyzstán, Island, Thajsko, Vietnam, Irsko, Černobyl, Cestování za pár korun a Vánoční překvapení). Pobočka uspořádala 21 kulturních akcí – Herden, Literární dílny a Noc s Andersenem - na pobočce nocovalo 5 dětí. Na podzim uspořádala pobočka zábavné odpoledne 100. let české vědy, zapojila se do Noci vědců. V září byla knihovna krátkodobě uzavřená.

Pobočka **v Horních Heršpicích** uspořádala pro děti 4 kulturní akce: soutěž Jak znáš zvířata a Umíš a znáš?, akcí se zúčastnilo 56 dětí. Pobočka byla začátkem března uzavřena z důvodu rekonstrukce objektu.

Pobočka **v Přízřenicích** připravila pro žáky MŠ Zelná 4 vzdělávací besedy na téma: Zvířata, Velikonoce, Zázraky v přírodě a Vánoce.

Na pobočce **v Bosonohách** se uskutečnilo 7 kulturní akcí: v rámci vítání jara ve VČC BOSA bylo v knihovně připraveno krátké čtení na uvedené téma, kvíz a Květinové kolo štěstí, uskutečnil se program pro 29 účastníků Noci s Andersenem, Vítání občánků MČ Bosonohy, Klíčování, na podzim Pasování prvňáčků a také další Vítání občánků ve spolupráci s MČ a 4 vzdělávací akce: beseda na téma Knihtisk, knihy a knihovny pro děti z družiny ZŠ Bosonohy, beseda pro příměstský tábor, Pohádkové prázdniny, Cesta do vesmíru a Pohádkové losování pro MŠ Bosonohy.

Pobočka **v Komíně** uspořádala 7 kulturních akcí: Julinčiny malovanky, Julinovy testíky, Den dětí v Komíně (U lesa a na poli, na louce a u vody den je plný pohody – knihovna jako průvodce přírodou), Braňte knih a přednášku PhDr. Jitky Partyšové pro dospělé - Jak se domluvíme, nedomluvíme, jak si porozumíme. Pobočka úzce spolupracuje s místní ZŠ Pastviny a uspořádala pro žáky 1. stupně 55 vzdělávacích programů. V rámci Šňůrky plné písmenek: Jak se z bubáka, učitele strašení, stal knižní skřítek, Jak se O stalo králem, Výuka strašení začíná, Jak Vojta získal kouzelnou marcipánovou náplast, Kuba to dokáže, ale musí se moc snažit, aby si splnil svůj velký sen, Jak se z marcipánového Pepíka stal Vojtův kamarád, Velký souboj mezi Kubou a Pavlem, kdo vyhraje fotbalový míč, Jak Vojta s Pepíkem Marcipánkem napravili tlustou Vendelínu, Je to mamut! – jak to bylo dál, Tajemství přírodopisného kabinetu, Kdo je Kuba, Příběhy prvních českých králů a přiblížila Vánoce besedou pro děti Těšíme se na Vánoce.

Další vzdělávací akce pro školy: Literatura a literární žánry, S Horymírem do Chuchle, Kdo zabil Snížka?, Pátráme s detektivy, Moře slané vody aneb trocha poezie nikoho nezabije, Znáte Pipi?, Zaklínám, zaklínám les, Práce s knihou (titulní list, tiráž, obsah, rejstřík), a pro ZŠ Kamenomlýnská (třída pro slabozraké): Já teenager – možná budu knihomolem, jen najít tu správnou knihu. Pro děti z MŠ Absolonova, Pastviny a Řezáčova 9 vzdělávacích akcí: Kamil neumí létat, ale umí číst, Se skřítky Knihovničky cestujeme knihovnou, Letem světem – se skřítky Knihovničky na cestě kolem světa a S pejskem a kočičkou – čteme, zpíváme, tančíme, soutěžíme. V září proběhlo Pasování čtyř prvních tříd ze ZŠ Pastviny, každého se účastnila také paní starostka Mgr. Milada Blatná.

Pro dospělé pobočka uspořádala také besedu jak se vyvíjel román pro ženy pod názvem Jak jsem vzala na milost romány pro ženy od Olgy Bartoňové.

Na pobočce byly instalovány 4 výstavy– Se špačkem Kamilem v knihovně, Znáte Pipi?, Je to mamut! a V knihovně straší.

Pobočka **v Kníničkách** uspořádala 10 vzdělávacích akcí, které byly určeny dětem z MŠ Ondrova – Z pohádky do pohádky a Pro chytré hlavičky – pro oddělení Žabiček, Berušek a Sluníček a 2 kulturní akce pro Klub seniorů - vycházku po brněnských památkách s PhDr. J. Hockeovou a Seznámení se službami knihovny v novém knihovním systému ARL a knižními novinkami

Uskutečnilo se 7 výstav výtvarných prací dětí z mateřské školky Ondrova – Zážitky z vánoc, Zima, březen Měsíc čtenářů, Jaro, A nezaprší, Moje dovolená a Prázdniny.

Na pobočce **v Žebětíně** se uskutečnilo 30 kulturních akcí. Pro dospělé to byla přednáška Jaromíra Nováka: Mallorca – horami severozápadního pobřeží.

Pobočka uspořádala pro děti 3 pohádková odpoledne Se zvířátky do pohádky, Jak mašinka Růžena s Mydlifouskem zachránili cirkus a Povídám, povídám pohádku. Proběhly čtyři celoměsíční soutěže: Kdo ví, odpoví – připoj ke spisovateli správnou knihu, Afrika a Čtyřlístek. Pro mateřskou školku

uspořádala knihovna akci Povídání s opičkou Rozárkou, Povídání o pejskovi a kočičce a exkurzi pro MŠ Žabka. V září proběhlo Klíčování (škola z časových důvodů odvolala červnový termín a jako náhradní stanovila září) pro bývalé prvňáčky ZŠ a v říjnu oblíbené Pasování prvňáčků. Pobočka se také zapojila do celostátního projektu – Skautská pošta. Na vánoce pobočka připravila koncert s místním pěveckým kroužkem Konipásek.

Uskutečnily se 2 výstavy, jedna z výtvarných prací žáků ZŠ Otevřená Únor bílý a druhá byla věnovaná 73. výročí osvobození Žebětína.

Nová pobočka **v Husovicích** byla slavnostně otevřena 11. října 2018. v nových prostorách na Musilové ul. a zdá se, že bude patřit mezi stěžejní pobočky s VF.

Pobočka **v Komárově** uspořádala 5 kulturních a 5 vzdělávacích akcí pro děti: exkurze do knihovny pro MŠ Kšírova a Slunná a soutěže – Doplnění pohádkových dvojic a Protiklady.

Na pobočce se uskutečnily čtyři výstavy výtvarných prací: Cesta – tvorba dětí ze ZUŠ Slunná, Jak se žije medvědům v ZOO – fotografie J. Smutného, S naší čtenářskou mapou se neztratíte, Podmalba na sklo od Zuzany Čechové. Pro děti na pobočce uspořádali soutěž Brněnský hantec a Nastává doba vánoční.

V Chrlících se uskutečnilo 18 kulturních a 6 vzdělávacích akcí. Z toho bylo 12 soutěží pro děti na téma Zimní radovánky, Olympiáda 2018, Velikonoční svátky, Pranostika, Zvířecí mláďata, Ať žije republika a 6x Šňůrka plná písmenek ukončená v červnu Klíčováním. V rámci projektu EU pro žáky II. stupně ZŠ Chrlice proběhl 3x Čtenářský klub.

Pobočka **v Jehnicích** uspořádala pro děti 7 vzdělávacích pořadů: 2 akce pro děti ze ZŠ: Pohádková babička (Strašidýlka v českých pohádkách) a 4 pro děti z MŠ: Zvířata – Co žije v Antarktidě (2x), Pohádková babička (Sedmero krkavců) a Velikonoční tvoření (povídání o velikonočních svátcích a výzdoba knihovny). V červnu pak proběhlo Klíčování a na podzim Pasování prvňáčků s p. starostou.

Pobočka **v Orešíně** byla přestěhována do nových prostorů a byla slavnostně otevřena pro veřejnost 3. prosince 2018.

Na pobočce **v Ivanovicích** se uskutečnilo 12 kulturních akcí: Mluvící zvířátka v knížkách, Holky se maj, Přelož známá přísloví, Nakresli svou oblíbenou postavu z knihy, I časopis je lákavý, To nejlepší pro děti, Časopis vám sluší a Ochutnávka knižních novinek. Pobočka se také zapojila do projektu Skautská pošta.

V knihovně proběhly 4 výstavy: Cestujeme po Evropě, Zábavné čtení s časopisem a výtvarné práce dětí.

Pobočka **v Medláncích** uspořádala 36 kulturních a 42 vzdělávacích akcí. V rámci programu Kniha, kafe, kočárek proběhlo pět setkání: Knižní přírůstky pro nejmenší, Trénování paměti pro maminky na RD, Nejlepší knihy roku 2017 (lektor P. Poláčková), Výtvarná dílna pro děti – včely a představení Lekotéky pod názvem Antistresové hračky. V knihovně proběhly vzdělávací programy: Ivan vedl Xenii aneb Mnemotechniky a Svět myšlenkových map pro žáky dvou 9. tříd ZŠ. Pro děti z MŠ Hudcova pobočka uspořádala vzdělávací program Do knihovny za vílou Kníženkou a Neotesánek. Pobočka spolupracovala při vernisáži výstavy ÚMČ Medlánců na téma Velikonoce. Na pobočce se uskutečnil podvečerní program pro děti v rámci Noci s Andersenem, kterého se účastnilo 25 dětí. Studenti FF MU uspořádali na pobočce recitaci Černošský pánbůh a páni Izraeliti, uskutečnil se COWORK – den otevřených coworkingů a přednáška s diskuzí studentů ČVUT Budoucnost dopravy v Brně a trénování paměti – hry. Pobočka uspořádala dva filmové večery (Život začíná po stovce a Hiphop-erace a k výročí založení republiky pobočka uspořádala soutěž „osobnost TGM“ a Namaluj a navrhni poštovní známku. Také se zapojila do celostátního projektu Pasování prvňáčků a Skautská pošta.

Pobočka **v Černovicích** připravila 21 kulturních a 18 vzdělávacích akcí. Z toho bylo 12 soutěží (Zimní radovánky, Olympiáda 2018, Velikonoční svátky, Pranostika, Zvířecí mláďata, výtvarná soutěž Ať žije republika a cestovatelská soutěž), třikrát Šňůrka plná písmenek završená v červnu Klíčováním. Uskutečnilo se pět besed pro ZŠ Řehořova a MŠ Kneslova (Detektivní pátrání v knihovně a Čtvero ročních období – Jaro, Povídání za pecí – pověsti a pohádky, Čtvero ročních období a zvířátka), Pasování prvňáčků. Ve spolupráci se Senior klubem se uskutečnila Velikonoční charita pro nemocné pejsky, pro veřejnost bylo určené Povídání s Dr. O. Lančou o životě a jeho koníčcích. Knihovna připravila v rámci projektu Jižní Morava čte dvě besedy pro žáky 1. a 2. stupně ze ZŠ Řehořova. Pro veřejnost uspořádali na pobočce besedu s Olgou Bartňovou o vývoji ženského románu Jak jsem vzala na milost romány pro ženy a výstavu olejomalb Jana Lohnického Cesta za sluncem.

Na pobočce v **Soběšicích** se uskutečnilo 8 vzdělávacích a 22 kulturních akcí. Z toho dvě besedy pro žáky 1., 2. a 3. třídy ZŠ Soběšice – Zvířátka v knihách a Pořekadla a přísloví. Pobočka připravila pro dětské návštěvníky dvě soutěže – Poznáš olympijské sporty?, Poznáš jarní kytky?, Hrdinové Čtyřlístku, Co jedí zvířata, Letní sporty a Tajemná zvířata. Prvňáčci dokončili Šňůrku plnou písmenek a v červnu proběhlo Klíčování a na podzim Pasování prvňáčků. V dubnu se uskutečnilo čtení pohádky O sedmi havranech pro děti z MŠ Zeiberlichova. V září pobočka připravila pro žáky 5. tř. ZŠ besedu v rámci projektu Jižní Morava čte o 100. výročí založení republiky a událostech v Soběšicích.

V prosinci knihovna uspořádala výstavu Harmonické obrázky Libuše Serafii Pánkové, která představila programované obrázky malované automatickou kresbou.

Pobočka byla uzavřena v měsících červenci a srpnu z důvodu opravy stropu, poprvé od uzavření byla přístupná veřejnosti dne 6. 9. 2018.

Knihovní fond

Od počátku roku se uskutečnilo **9 rozvoů knih**, v nichž bylo rozvezeno 223 souborů výměnného fondu, které obsahovaly 3 246 knih. Z toho bylo 1 439 novinek. Pobočky s VF vrátily 105 souborů, které obsahovaly 2 264 knih.

Na konci 1. čtvrtletí oddělení poboček s VF započalo s odpisy zužitých a zastaralých knih z výměnného fondu (jedná se mimo jiné o knihy z poboček Ivanovice, Ořešín a Medlánky). Za období od 1. 1. do 31. 12. 2018 bylo odepsáno z VF 990 knihovních jednotek.

V období od ledna do prosince roku 2018 bylo z poboček převedeno do VF 38 knihovních jednotek.

Z finančních příspěvků úřadů městských částí získaly pobočky s VF **364** knih v ceně **76 744,- Kč** do svého stálého fondu. Pobočka Černovice nakoupila 52 knih v ceně 10 165,- Kč, pobočka Ivanovice 23 knih v ceně 5 060,- Kč, pobočka v Žebětíně 44 knih v ceně 7 566,- Kč, pobočka v Ořešíně 28 knih v ceně 7 206,- Kč, pobočka v Komíně nakoupila 41 knih v ceně 10 198,- Kč, pobočka v Komárově nakoupila 42 knih v ceně 9 987,- Kč, pobočka v Chrlících nakoupila 60 knih v ceně 12 053,- Kč, pobočka v Přízrenicích nakoupila 20 knih v ceně 4 201,- Kč a pobočka v Horních Heršpicích nakoupila 29 knih v ceně 5 948,- Kč.

Městská část Brno-sever darovala pobočce v Soběšicích 25 novinek do stálého fondu v ceně 4 360,- Kč.

1.3 Projektová činnost

Ministerstvo kultury

V roce 2018 bylo do dvou dotačních titulů na MK ČR podáno celkem pět žádostí. V různých podprogramech se jednalo o projekty pokrývající průběžnou činnost knihovny, ale i nové záměry, které chtějí zpřístupnit nové služby pro laickou i odbornou veřejnost. Všechny projekty byly výběrovými komisemi schváleny, a to i v požadovaných částkách.

V rámci dotačního titulu Knihovna 21. století byl stejně jako v předchozích letech podpořen maximální počet možných podaných projektových žádostí, a to tři. Prvním z nich byl projekt otevírající cestu k mladým lidem. Dřívější aktivity propojené v celek s názvem Pověste ho vejš, nyní vystřídal projekt **TEEN – prostor pro mladé, kde to žije**, pro rok 2018 pak s pořadovým číslem **II.** – alternativní prostor pro mladé lidi, který v sobě skrývá řadu možností. Mladí lidé hledají netradiční prostor, netradiční služby a prostředí, ve kterém se budou cítit bezpečně, ale zároveň chtějí i adrenalin. Druhé pokračování volnočasového a vzdělávacího projektu oslovilo především cílovou skupinu studentů středních a vysokých škol. TEEN je svým zaměřením místo, kde mohou jen tak trávit volný čas, ale také se zúčastnit vzdělávacích nebo zábavných programů. I v roce 2018 byl mladým lidem nabízen různorodý program, týkající se závažných sociálních témat, literárních světů, fantasy či BookTube. Projekt byl podpořen požadovanou částkou 20.000,- Kč, která stejně jako v ostatních projektech tvořila maximálně padesátiprocentní podíl.

Druhým podpořeným projektem v rámci tohoto titulu bylo rovněž další pokračování předchozí úspěšné činnosti. Jednalo se o projekt s názvem **Rytmus a tep v expresivních terapiích**. Cílem projektu bylo vzhledem ke zvyšujícímu se zájmu o prožitkové aktivity rozšířit nabídku prožitkových a relaxačních programů v knihovně a zároveň vytvořit nabídku nových aktivit, propojujících prvky

muzikoterapie a arteterapie. Byl uspořádán seminář pro odborníky, proběhl oblíbený cyklus workshopů na téma expresivních terapií a prostřednictvím nových nástrojů byla rozšířena stávající nabídka prožitkových programů. Projekt volně navázal na předchozí muzikoterapeutické projekty Bubnohrátky a Expresivní terapie a prožitkové aktivit a byl podpořen částkou 20.000,- z celkových nákladů ve výši 44.000,- Kč.

Novým projektem v rámci tohoto dotačního titulu bylo **Sto let Brna očima Jiřího Mahena (1918-2018)**. Jeho prostřednictvím knihovna představila známou i neznámou osobnost Jiřího Mahena v kontextu doby, v níž žil, tvořil a také založil knihovnu. Optikou oslav 100. výročí založení naší republiky byly nabízeny pořady, které v kontrastu s dobou minulou představily Mahena veřejnosti jako současníka, člověka, který má dnešním generacím stále co říct. Projekt byl podpořen částkou 20.000,- z celkových nákladů ve výši 40.000,- Kč.

V rámci druhého dotačního titulu a sice VISK 2 byla KJM rovněž se svými žádostmi stoprocentně úspěšná, navíc se v obou případech jednalo o novinky.

Podpora a rozšíření nabídky informačních služeb uživatelům prostřednictvím instalace bezdrátového připojení wi-fi k internetu. Cílem tohoto projektu bylo zpřístupnit bezdrátové připojení wi-fi na 15 pobočkách KJM a umožnit tak čtenářům a uživatelům knihovny plnohodnotně využívat internet. Pobočky byly vybrány na základě zájmu uživatelů službu bezdrátového připojení wi-fi využívat a realizace projektu tak pokryla wi-fi službou téměř polovinu všech provozů KJM. Požadovaných 191.051,- Kč z celkových 132.000,- dostala knihovna v plné výši.

Nákup nových ICT technologií do IN-centra, vzdělávacího oddělení Knihovny Jiřího Mahena

Projekt umožnil vybavit učebny moderními technologiemi a vytvořit tak prostředí a podmínky pro pořádání nových PC kurzů. Byla rozšířena stávající nabídka kurzů, které jsou účastníkům upravovány přímo na míru. Z dlouhodobého hlediska tak došlo k posílení vzdělávacích aktivit knihovny a upevnění pozice KJM jako jednoho z hlavních výukových center počítačové gramotnosti v Jihomoravském regionu. Projekt s celkovými náklady 231.000,- Kč byl podpořen částkou 161.000,- Kč.

Jihomoravský kraj, Muzejní noc 2018

Celovečerní akci **Kytice pro Republiku** realizovala KJM v sobotu 19. 5. 2018 souběžně na dvou místech: v Ústřední knihovně na Kobližné a v Mahenově památníku. Cílem bylo stejně jako v předchozích ročnících oslovit a zaujmout různé věkové kategorie návštěvníků zajímavými aktivitami, obohatit program krajského města při tradiční Brněnské muzejní noci a zároveň prezentovat prostory i nabídku služeb největší veřejné knihovny v Jihomoravském kraji. Knihovna Jiřího Mahena v Brně je jedním z tradičních partnerů u návštěvníků velmi oblíbené Muzejní noci. Svě prostory tak opět otevřela v netradiční večerní době, aby je naplnila hudbou, zpěvem, prezentací literatury, divadelními a tanečními vystoupeními. Z dotace Jihomoravského kraje byly hrazeny honoráře za vystoupení hlavních protagonistů večera: projekt LiStOVáNí, Soukromé divadlo Zdeňka Ševčíka, Storytelling, NO FEET, Swing Wings, Pořana, kytice Rabušic, Brněnské swingové legendy a vystoupení Divadla Improvizace. Muzejní noc v knihovně proběhla již potřinácté.

Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna

Projektem s největším objemem finančních prostředků i souborem změn, které jsou cíleny nejen na uživatele knihovny, ale také její zaměstnance, je **Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna**. V rámci Integrovaného regionálního operačního programu získala KJM téměř 9 miliónů (8.837.882,- Kč) na projekt, který si za cíl vytkl rozvinout prostředí pro elektronické zpracování dokumentů a sdílení dat napříč organizacemi – mezi úseky Knihovny Jiřího Mahena, jejími pobočkami i zřizovatelem, dalšími knihovnami a organizacemi. Dále měl zajistit bezpečné sdílení dokumentů, zvýšit možnost manažerské kontroly hospodaření a zefektivnit elektronické služby klientům. Projekt nového informačního systému pro KJM ve své podstatě zahrnul nový software a s tím související hardware pro nové či inovované dílčí systémy personální, mzdové, ekonomické, spisové,

docházkové, akviziční a projektové agendy, ale i celý nový knihovní systém. Celkově systém přinesl nové funkce, nové dílčí systémy a nové vazby mezi nimi. Projekt vychází ze Strategického rámce rozvoje eGovernmentu 2014+ a podporuje cíle Strategie digitální gramotnosti ČR. V průběhu první poloviny roku 2018 byla ve spolupráci s právníckou firmou realizována veřejná zakázka na dodavatele knihovního a informačního systému, zahrnující výše popsané moduly, včetně nezbytného HW i SW. Po ukončení zadávacího řízení a výběru dodavatele pokračovaly další kroky a zejména následná implementace tak, aby vše bylo realizováno do konce roku 2018.

První polovina roku se nesla v duchu příprav a následně samotných oslav výročí vzniku Československa v roce 1918. Projekt s názvem **100 let 100 knih v rámci Festivalu RE:publika 1918 – 2018 Brno. Lidé. Století.** v sobě propojil hlavní brněnské instituce věnující se literatuře. Kromě Knihovny Jiřího Mahena tak svoji činnost širokému publiku představily také Kabinet informačních studií a knihovnictví FF MU, Muzeum města Brna, Muzeum Brněnska a Moravská zemská knihovna. Podobu výstavy pak vytvořili studenti z Fakulty architektury VUT. Projekt podpořilo Ministerstvo kultury z dotačního programu kulturní aktivity, výstavní projekt ve výši 4.830.000,- Kč. Jednalo se o výjimečný a unikátní komplexní projekt věnovaný literatuře a veřejným knihovnám u příležitosti oslav 100 let české státnosti. Byl koncipován tak, aby jeho výstavní a programové součásti byly přenositelné v rámci dalšího období do veřejného prostoru města a komunikován prostřednictvím knihovny. Projekt vykázal potenciál být odrazovou platformou pro další diskusní fóra o budoucím směřování kultury, vzdělávání, posilování solidarity, soudržnosti a vzájemném respektu ve společnosti. Jeho výjimečnost pak spočívala i ve spolupráci s odborníky z akademické sféry a vysokoškolskými studenty.

Literární lavičky

Knihovna Jiřího Mahena na jaře roku 2018 připravila pro brněnskou veřejnost další tři knihovničky do rodiny literárních laviček, které slouží jako místo pro sdílení knih. Pro rok 2018 byli osloveni stejní výtvarníci, kteří v předchozím roce „graffiti stylem“ upravili „Mahenku“ na Jakubském náměstí a „Jiříňku“ na Moravském náměstí. Umělci z brněnského ateliéru Malujeme jinak (kolektiv Lukáše Veselého), jenž se specializuje na velké nástěnné malby v interiéru i exteriéru, ale také grafiku a ilustrace.

Zadáním knihovny bylo navrhnout vizuál pro tři lavičky, které budou po tři týdny sdílet stejný prostor, a tedy by k sobě měly ladit, ale měly by současně fungovat také samostatně, až budou umístěny do vlastních nových lokalit (Stará Osada, nám. SNP, Starý Lískovec). Lavičky vznikly rovněž z dotace MK ČR na projekt 100 let 100 knih a po tři týdny během výstavy zvaly ke vstupu do pavilonu, v němž výstava probíhala.

Dvě lavičky jsou laděny do černo bílé/šedé: jedna je věnována památce židenického rodáka spisovatele Bohumila Hrabala. Trochu netradičně je přítom jeho portrét zachycen na lavičce hned dvakrát. Druhá lavička odkazuje na videospot KJM Chvilí se zdržím a současně na dovednost, kterou již v dnešní době málo potřebujeme a také málo procvičujeme, totiž psaní rukou. Text videa říká, že čtenářská dovednost je hodnota, kterou je třeba rozvíjet a kultivovat a že je základním předpokladem lidského poznání a osobnostního rozvoje. A stejně tak je potřeba rozvíjet psaní rukou, text je proto na lavičce zachycen různými fonty na škále od kaligrafického způsobu až po vyjádření streetartovým uměním a má být lidem inspirací pro přímé zkoušení. Obě tyto lavičky také nejlépe symbolizují hlavní výrazové prostředky a rukopis umělců ze studia Malujeme jinak. „Písmolavička“ mimojině také připomíná první místo v mezinárodní soutěži krátkometrážních videí na podporu čtenářství, které za něj KJM obdržela téměř přesně před rokem na Knižním veletrhu v Turíně.

Třetí lavička v sobě propojuje herní prvky a zve čtenáře a uživatele laviček k různým hrám. Na sedacích plochách je vyobrazena deska pro hru mlýn a šachovnice pro šachy či dámu. Jaké figurky pak hráči zvolí je zcela na nich. Svislé plochy na jedné straně učí zájemce morseovku a z druhé vybízejí k přímému vyzkoušení této abecedy či třeba ke hře piškvorky. Barevný základ lavičky je sytá růžová a touto – pro knihovnu netradiční barvou – má zvat především hravé a duchem mladé lidi každého věku.

Stejně jako prostřednictvím projektu Lekotéka, i v případě růžové herní lavičky, potažmo ostatních dvou nových exemplářů, zveme přímo i nepřímo ke čtení a k návštěvě knihovny. V rámci lekotéky půjčujeme dětem, které třeba ještě číst neumí, hry a didaktické pomůcky, od jara 2018 jsme pak nabídku her rozšířili na všechny věkové kategorie. Ve stejném duchu tak zve ke hrám i lavička růžová.

Lekotéka

Soubor k půjčování didaktických pomůcek a her byl systematicky rozvíjen i v průběhu roku 2018. Děti i jejich rodiče velmi chválí možnost vypůjčit si v knihovně rozmanité hry, a tak na jejich poptávku reagujeme rozšiřováním nabídky. Postupně však v KJM připravujeme také soubor her, které by mohli využívat také dospělí či senioři. Projektem se pokoušíme odbourat poměrně častou nedůvěřivost starších lidí ve hru – protože jak sami tvrdí – na to jsou již staří. Výchozí premisou nám je fakt, že lidé jsou dětmi vlastně pořád, a tak je v tom budeme podporovat. Ostatně související téma gamifikace prostupuje pozvolna komerční a podnikatelskou scénou, lidé si uvědomují, že strategické a herní návyky lze často velmi úspěšně přetavit do firemní kultury a jednání zaměstnanců, zvyšuje se loajalita, objevuje se dobrá nálada. Herní prvky v primárně neherním prostředí dostávají stále větší a větší smysl.

Neméně důležitou motivací je však také zdravotní stav. Rychlost, dynamika a pružnost už není silnou stránkou seniorů, kognitivní funkce s postupujícím věkem slábnou a řešením může být právě vhodná saturace potřeb. Opakováním a tréninkem je často možné proces stárnutí zpomalit, při vhodně nastavených terapiích s odborníky jsou vidět výsledky. Správnou volbou pro dříve narozené tak mohou být třeba psychomotorické hry, během kterých si procvičují nejen motoriku, ale i mysl, logické hry pro trénování paměti či běžné společenské hry s dostatečně velkými písmeny a obrázky i hry vzdělávací např. ve finanční gramotnosti.

Ghettofest 2018

KJM se v červnu 2018 do pouličního festivalu pro všechny, který si za cíl klade propojovat místní a tzv. přespolní v kontextu brněnské vyloučené lokality v okolí ulic Bratislavská a Hvězdová, zapojila již potřetí. Děje se tak nejen v návaznosti na projekt Ruku v ruce (2010 – 2012 udržitelnost probíhala do roku 2017), ale také proto, že knihovna chce roli vzdělávací instituce plnit i na netradičních místech a akcích. KJM se do sedmého ročníku opět zapojila jak z pohledu organizátora celého festivalu a tedy i významného partnera, ale i jako jeden z vystupujících. Pracovníci knihovny připravili pro všechny účastníky festivalu knihovní relax zónu, kde se v duchu myšlenky Chvilí se zdržím (viz také příspěvek o natáčení video spotu pro knihovnu) mohl každý na chvíli zastavit a listovat připravenými knihami. Stánek navštívily především děti, které ocenily např. i možnost odnést si domů některou z připravených knih či drobných reklamních předmětů.

Evropská komise

Knihovna Jiřího Mahena je součástí hostitelských struktur pro informační střediska Europe Direct. Pro rok 2018 byla, stejně jako v uplynulých letech, úspěšná s podáním žádosti na EK a poskytnutý příspěvek 16.000,- euro tak opět pokryje roční provoz střediska.

Káznice a budoucí Kreativní centrum

Knihovna Jiřího Mahena je od počátku jedním z klíčových stakeholderů pro projekt budoucího Kreativního centra. Základní ideou pro zapojení KJM do Kreativního centra je záměr knihovny působit jako centrum rozvoje občanských komunit a kreativity a podílení se na tomto rozvoji kooperativními projekty s dalšími kulturními a paměťovými institucemi, neziskovými organizacemi, školami apod. V konkrétní podobě se jedná o vybudování Artotéky a Artinfo centra v propojení s konceptem Open Air knihovny. Od září 2018 probíhala jednání s představiteli města i vítěznou architektonickou kancelář (Atelier KAVA) týkající se konkrétních prostor pro knihovnu i ostatní stakeholdery, aby bylo možné na konci roku podat kompletní dokumentaci pro územní rozhodnutí.

Knihovna pro město bez bariér

Od léta 2018 probíhala setkání se zástupci vysokých škol (KISK FF MU, PŘF MU), potažmo Poradním sborem Rady města pro bezbariérové Brno (PSPBB), který působí při Magistrátu města Brna. Jejich cílem bylo vytvořit dramaturgii projektu, který v průběhu roku 2019 hostí KJM. Knihovna se tak stane

platformou a bude spolu s ostatními partnery participovat na vytvoření tzv. učící se komunity, která je schopná mobilizovat vlastní zdroje ke zlepšení života lidí s hendikepem ve městě (konkrétně v Brně, ale možný je přenos a škálovatelnost). Experti i lidé s žitou zkušeností stejně jako představitelé neziskového sektoru (Liga vozíčkářů, PARACentrum Fenix, Tyflocentrum, Tyfloservis, Unie neslyšících Brno, NIPY atp.) budou od ledna 2019 prostřednictvím moderované debaty získávat zkušenosti s konkrétními požadavky na bezbariérovost, resp. přístupnost. Ve spolupráci s KISK FF MU proběhne mapování a analýza potřeb dotčených skupin a současně i nastavení systému průběžného sběru potřeb a evaluace.

Škola příběhem – církevní základní škola

Nově založená základní škola v Brně v Židenicích na ulici Filipínského, pro niž se vzhledem k jejímu umístění mezi tvůrci i příznivci vžil název Filipka. Je sedmou školou Evangelické akademie a první svého druhu na Moravě a v září roku 2019 do jejích lavic poprvé usednou děti prvního až čtvrtého ročníku. Knihovna Jiřího Mahena rozvinula s nově vznikající školou spolupráci a formou partnerství jí od podzimu 2018 během přípravných aktivit poskytuje podporu formou sdílené prezentace, materiálů na přípravné kurzy (metodický materiál z projektu Ruku v ruce) či poskytnutých prostor např. pro setkání s rodiči. Na jedné straně dobré jméno a zázemí stabilní a neutrální instituce vytváří bezpečný prostor pro aktivity školy, na straně druhé knihovna vkládá své prostředky a rozvíjí potenciál vzdělávací instituce, která si za cíl vytkla vychovávat malé děti prostřednictvím čtení a vyprávění příběhů a důrazu na rozvoj čtenářské gramotnosti a kritického myšlení. Ruku v ruce tak obě instituce ojedinelým způsobem přispívají k výchově budoucí generace.

1.4. Publikační činnost

KJM stejně jako v předchozích letech spolupracovala při propagaci svých aktivit s **regionálními redakcemi** (Česká televize Brno, deník Právo, MF Dnes, Lidové noviny, Brněnský deník, ČTK Brno, KAM v Brně, Program Brněnsko, Český rozhlas atd.), které o nás i během roku 2018 jevily stálý zájem. Velmi významná byla spolupráce se zpravodaji jednotlivých městských částí, kam knihovna pravidelně přispívala.

Velká pozornost byla věnována publikační činnosti v **odborném tisku**, a to jak tištěných médiích (časopisy Čtenář, Duha, Bulletin SKIP, Ikaros, Impulsy...), tak v médiích elektronických (Impulsy, Klub knihomolů...).

Seznam publikační činnosti

- Festival RE:PUBLIKA: 100 LET 100 KNIH (Moje Země)
- Začít se má od kolébky aneb Prorodinné aktivity v Knihovně Jiřího Mahena v Brně (Bulletin SKIP)
- Lektorka v praxi aneb Půjčování her a didaktických pomůcek v Knihovně Jiřího Mahena v Brně (Bulletin SKIP)
- Literární lavičky (Čtenář)
- Brněnská noc literatury 2018 (Duha)
- Otevíráme knihovnu po rekonstrukci (Zpravodaj Bystrc)
- Zimní čas v knihovně (Zpravodaj Bohunice)
- Deskoherní světy versus knižní předlohy (Impulsy)
- Jak koncipovat prostor pro mladé v knihovně (Impulsy)
- Zorganizovat knihovnu? (Impulsy)
- Linda Jansová (Impulsy)
- Jana Kopecká (Impulsy)
- Sdílíme iSEN (Impulsy)
- Metodický seminář Kláry Smolíkové ve Svitavách (Impulsy)
- Pubertáci v knihovně? A proč ne! (Impulsy)
- Mezinárodní šetření PISA a PIRLS – Jsou pro knihovny jejich výsledky důležité? (Impulsy)
- Informační gramotnost a informační vzdělávání (Impulsy)
- Honza Zikuška – Vzdělávání nejen pro knihovníky (Impulsy)

- Články ve zpravodajích MČ

I v roce 2018 vydávala KJM pravidelně **informační bulletin**, který byl distribuován nejen na pobočky KJM v rámci města Brna, ale i do partnerských institucí a médií. Čtenářům byl rovněž zasílán elektronický newsletter.

V elektronické podobě byl vydán již tradiční **Výběr z významných výročí roku 2019**, který se stal velmi užitečnou pomůckou při kulturně-vzdělávací, propagační a informační činnosti nejen naší knihovny, ale i dalších institucí v celé ČR, které si podrobné informace velmi cení. Soustředil se především na literární osobnosti, narození a úmrtí významných představitelů dalších oblastí české a světové kultury. Výběr významných výročí, stejně jako publikované články, vydané tiskové zprávy a záznamy z televizního či rozhlasového vysílání jsou dostupné na webu **www.kjm.cz**.

Další způsoby prezentace umožňuje aktivní profil knihovny na Facebooku a jiné on-line platformy (podrobně viz kapitola **2 Public relations, marketing služeb**).

1.5 Regionální a celostátní význam, mezinárodní spolupráce

V činnosti knihovny se v průběhu roku odrážejí aktivity, které mají regionální i celostátní rozměr. KJM je díky svým odborným pracovníkům významným aktérem v oblasti formování a realizace jednotlivých oblastí Koncepce knihoven ČR na léta 2017 – 2020. K dalším trendům a aktivitám v oblasti knihovnictví v celostátním rozměru přispívá prostřednictvím Svazu knihovníků a informačních pracovníků, novinky ze světa zprostředkovává odborné veřejnosti i z konferencí Mezinárodní federace knihovnických asociací IFLA. Díky své velikosti, rozsahem fondů informačních zdrojů i týmu odborníků je schopna zprostředkovávat informace v podstatě bez teritoriálního omezení.

Mezi hlavní okruhy působnosti patří:

- rozsáhlý systematicky budovaný univerzální knihovní fond, který je také v rámci meziknihovní výpůjční služby dostupný jiné zprostředkující knihovně,
- regionální literaturu, mahenálie, brunensia,
- informace o regionálních autorech a tvůrcích,
- tvorba národních autorit,
- katalogizační záznamy do souborného katalogu ČR,
- informační servis v oblasti občanských informací,
- veřejný internet sloužící nejen brněnské veřejnosti,
- Informační středisko EUROPE DIRECT s krajskou působností,
- vzdělávací programy (IN-centrum pro znevýhodněné skupiny obyvatel),
- účast na celoměstských a krajských projektech (Muzejní noc, Brno – město uprostřed Evropy, Festival vědy, Noc literatury, Festival poezie, Mezinárodní den seniorů apod.),
- výstavy a prezentace s regionálním, celorepublikovým či mezinárodním přesahem (např. Účast na Veletrhu knihy pro děti a mládeže Poznani, Dny polské kultury, programy partnerských měst Brna, výstavy ve spolupráci s Urban centrem Brno,...).

Dále:

- působí v oblasti veřejných knihoven (zejména ÚKR, SKIP, SDRUK a KDK, organizování kolegií knihovníků regionu, vzdělávání knihovníků v oblasti hudebních aktivit, práce s handicapovanými uživateli, práce s dětmi a podpora čtenářství, multikulturní aktivity),
- knihovna je jedinou autorizovanou osobou v ČR pro zkoušky v rámci NSK na pozici knihovník v Knihovně pro děti a mládež
- provozuje Centrum dětského čtenářství zaměřující se na práci s rodiči, dětmi, pedagogy, knihovníky a další odbornou veřejností, studenty,
- přispívá do programů celostátních a regionálních seminářů, konferencí, publikuje v odborném i denním tisku, vydává vlastní publikace

- usměrňuje vývoj oboru, podílí se na tvorbě celostátních strategií a standardů v oblasti veřejných knihovnických a informačních služeb a šíření poznatků prostřednictvím institucionálního nebo individuálního členství v odborných organizacích a orgánech - ředitelka pracuje v předsednictvu VV SKIP, je místopředsedkyní SKIP, předsedkyní RV SKIP, je členkou ÚKR – Ústřední knihovnická rada, poradní orgán ministra kultury ČR, předsednictva české sekce IBBY;
 - vedoucí hudební knihovny KJM je členkou české sekce mezinárodní asociace hudebních knihoven IAML
- prosazuje principy slučitelnosti rodinného a pracovního života včetně prezentace výsledků Auditů rodina & zaměstnání na celostátní úrovni.

Mezinárodní spolupráce

Česko – polská spolupráce

V roce 2018 byl díky finanční podpoře Česko-polského fóra MZV ČR realizován projekt „Brána jazyků otevřená: 1918 – 2018“. Cílem cyklu těchto projektů je prohloubení vzájemného poznávání jazyků, literatury, kultury a historie obou národů. Nově se v roce 2018 pozornost soustředila především na stoleté výročí samostatnosti našich republik, rozpad Rakouska-Uherska a ustanovení První československé republiky a Druhé polské republiky. Připomněli jsme významné momenty z historie našich států i osobnosti z oblasti literatury, filmu a dalších oblastí kultury. Tematicky jsme v historii kladli důraz na polsko-české paralely (společný boj za svobodu; společné vojenské mise Čechů a Poláků - ve spolupráci s Československou obcí legionářskou) i na rozdíly (osudy Poláků na Volyni vs. osudy volyňských Čechů). Důraz byl, jako vždy, kladen také na maximální zapojení škol. Meziválečné období bylo připomenuto například tvorbou pro děti Juliana Tuwima (v Brně) a bratří Čapků (v Poznani). První aktivity proběhly v březnu v rámci **Veletrhu knih pro děti, mládež a rodiče v Poznani**. Bylo na nich prezentováno město Brno, Knihovna Jiřího Mahena v Brně (dále jen KJM), knihy oceněné Zlatou stužkou České sekce IBBY. Pro děti byly připraveny kvízy a výtvarné aktivity.

Hlavní programy proběhly v rámci **Dnů polské kultury v Brně** (dále jen DPK) v dubnu 2018 a **Dnů české kultury v Poznani** (dále jen DČK) v říjnu 2018. V centru Brna byla v dubnu prezentována výstava velkoformátových fotografií *Skvosty česko-polského pohraničí* a v KJM další tři výstavy. Výstavu *Velkopolské povstání 1918 – 1919* připravilo po obsahové stránce Muzeum Velkopolského povstání z Poznaně a vytištěna byla z finančních prostředků Generálního konzulátu PR v Ostravě. Výstavu *Józef Piłsudski – polský a evropský státník* zprostředkoval, stejně jako výstavu na náměstí Svobody, Polský institut v Praze. Třetí výstavu *Visla očima POLONUSU* připravil POLONUS polský klub v Brně ve spolupráci s KJM. Pro pozvané základní školy byly realizovány programy: *Staň se malým znalcem Poznaně*, česko-polská čtení: *Julian Tuwim dětem*, *Pověsti Brna a Poznaně* a workshop *Rok v lese*, inspirovaný knihou Emilie Dubiak. Ve spolupráci s Jihomoravským Krajským úřadem se do programů DPK zapojilo rovněž Lodžské vojvodství. V Brně se představil lidový soubor písní a tanců ŁÓDŹ. Lodžská univerzita vyslala také dvě přednášející, které představily nositele Nobelovy ceny za literaturu *Władysław Reymont* a *Dvě tváře polské historie ve filmech Andrzeje Wajdy a Andrzeje Żuławského*. Velkopolské muzeum nezávislosti z Poznaně se prezentovalo přednáškou dr. Hab. Olafa Bergmanna *Cesta k nezávislosti Polska. Společné mise československých a polských vojáků* přijel představit plk. dypl. w st. Spocz. Ryszard Woźniak z Wrocławu. Nejvíce návštěvníků přilákala přednáška Mgr. Romana Madeckého, Ph.D. o rozdílech v češtině a polštině *Já o voze, ty o koze* a debata historiků PhDr. Petra Blažka, Ph.D. a doc. PhDr. Jiřího Friedla, Ph.D., DSc. nazvaná *sPOLeCZně: polské a české století 1918–2018*, moderovaná doktorem Madeckým. Do programu **Muzejní noci** v Brně se v květnu v KJM s hodinovým programem zapojil folklórní soubor Poligrodzianie z Poznaně. Polské programy jsme zařadili i do programu festivalu RE:publika v třítydenním programovém maratonu na brněnském výstavišti (LiStOVání z knihy Jerzyho Kosinského *Byl jsem při tom* a tři workshopy ke knihám Iwony Chmielewské: *Kłopot*, *Cztery zwykłe miski* a *W kieszonce*).

V září v rámci **Babylonfestu** úspěšně vystoupil v Brně mužský pěvecký sbor z Jablunkova.

V říjnu byla v KJM umístěna česko-polská výstava Knihovny Raczyńskich *Kdo kromě Hrabala, kdo kromě Tokarczuk*, věnovaná česko-polským překladům. V říjnu se v Poznani představila česká kultura v rámci **DČK**. Vedle představení moravského folklóru (soubor Líšňáci), hudby, architektury, literatury, či jazykových rozdílů (opět přednáška R. Madeckého) a historie, nebo česko-polských čtení pro děti

(z knih bratří Čapků) umožnila návštěva i výměnu zkušeností mezi českými a polskými knihovníky i univerzitními pedagogy. V listopadu jsme **v Brně oslavili nezávislost Polska** speciálním vystoupením souboru Błędownice. Velké návštěvnosti se těšil i diskusní večer *Volyň: polská a česká paměť / Večery s reportéry* s polským reportérem Witoldem Szablowským. Večer moderovala Lucie Zakopalová z Polského institutu v Praze, který nám pomohl celou akci zorganizovat. (Akce měla být původně v dubnu součástí DPK v Brně, ale podařilo se ji zrealizovat až v listopadu.) **Oslavy nezávislosti a Velkopolského povstání** se za naší účasti konaly v prosinci **v Poznani**.

Estonský filmový svět

V červnu se v knihovně uskutečnila výstava estonských filmových plakátů, která nabídla přehled kinematografické tvorby v Estonsku v průběhu čtyř dekad 20. století. Filmové plakáty zachytávají techniky jejich tvorby ze sovětské doby a změny v technikách, které vznikly s příchodem kapitalismu. Vernisáž výstavy proběhla 14. 6. za účasti estonského velvyslance Stena SCHWEDE, její součástí bylo promítání filmu *Poslední relikvie*, který je filmovou adaptací historické novely Eduarda Bornhöheho. Středověký milostný příběh byl natočený v roce 1969 a stal se estonským kultovním dílem. Následně 15. 6. byla panu velvyslanci představena expozice 100 let 100 knih na brněnském výstavišti v rámci projektu Re:publika.

2. Public relations, marketing služeb

Knihovna se i v roce 2018 v rámci svého PR aktivně zapojila do projektu **Čtenářská výzva**, jehož posláním je motivovat účastníky Výzvy k přečtení dvaceti knih v rámci jednoho kalendářního roku, a to podle předem daných témat. Vznikla na čtenářské platformě Databáze knih (www.databazeknih.cz) a v roce 2018 proběhl její čtvrtý ročník. Knihovna po celý rok připravovala pro své čtenáře výběr z literatury k jednotlivým tématům.

V roce 2018 navázala knihovna na vydávání **čtenářských map**, které v předchozím roce zpracovávaly vybraná témata čtenářské výzvy, a které mají napomoci čtenářům zorientovat se v nabídce literatury. Pracovníci knihovny vytvořili dvě čtenářské mapy - **RE:PUBLIKA 1918 - 2018 / Z DOMOVA, ŽIVOTNÍ STYL, SPORT, CERNÁ KRONIKA, BULVÁR a První čtení**.

V říjnu 2018 vydala knihovna již podruhé **Čtenářský diář na rok 2018**, který kromě obyčejného kalendáře zahrnoval i významná literární výročí, tipy na zajímavou četbu, čtenářskou výzvu na rok 2019 i dostatek prostoru, pro zapisování přečtených knih. Diář se setkal opět s obrovským ohlasem ze strany široké veřejnosti a byl během několika dní vyprodán.

Ve spolupráci s Dopravním podnikem města Brna vypravila knihovna v roce 2013 do ulic Brna **Tramvaj čtenářů** (www.kjm.cz/tramvaj), kterou mohou na různých brněnských linkách využít jak běžná veřejnost, tak čtenáři. V roce 2018 knihovna rozšířila stávající vizuál a ve spolupráci s DPMB vypravila novější vůz, který nahradil předchozí. V návaznosti na různé knihovnické aktivity (Březen – měsíc čtenářů, Týden knihoven apod.), obměňovala knihovna interiér tramvaje. **Doplňný vizuální styl tramvaje se začal postupně objevovat v interiérech knihovny, propagačních předmětech či tiskovinách.**

Ve spolupráci s MMB města Brna využila knihovna citylight vitríny společnosti EuroAWK pro propagační čtenářskou kampaň. Ta letos nesla název „**Poetické hřbety**“ a navázala tak na úspěšnou kampaň z předchozího roku „S naší čtenářskou mapou se neztratíte“ (2017). Námět kampaně se promítl tradičně i do nástěnného kalendáře, který KJM pravidelně vydává od roku 2016.

Úspěšně se rozvíjela **spolupráce s médii**. Dlouhodobě spolupracujeme s Českým rozhlasem, rádiem Petrov a regionální brněnskou televizí a dalšími audiovizuálními či tištěnými médii. O akcích knihovny jsou média informována prostřednictvím pravidelně zasílaných tiskových zpráv, z pravidelně zasílaného měsíčního bulletinu či sama též čerpají z aktualit webových stránek.

I v roce 2018 se osvědčila **spolupráce s dalšími kulturními organizacemi**, jež spočívá především ve výměně propagačních materiálů a vzájemné propagaci formou elektronických médií. Ve spolupráci s **Turistickým informačním centrem** se **knihovna účastnila vánočních trhů**, kdy prezentovala své služby ve stánku na nám. Svobody (27. 11. 2018).

Prezentovat se veřejnosti v co největším rozsahu nám též umožňují **akce celoměstského a celostátního charakteru**, do kterých se knihovna pravidelně zapojuje: Březen – měsíc čtenářů, Noc s Andersenem, BMUE, Noc bez Andersena, Brněnská muzejní noc, Noc literatury, Brno – Zdravé město, Týden knihoven, Mezinárodní den seniorů, Vánoce na brněnské radnici a další.

Rozvoj digitálních služeb

Digitální služby knihovny zahrnují správu a rozvoj webové prezentace www.kjm.cz a jejích subdomén (knihovnici.kjm.cz a impulsy.kjm.cz), katalogů knihovny, aktivitu na dalších publikačních platformách (např. kanál YouTube), tvorbu a publikaci obsahu na TV obrazovkách v KJM, pravidelné rozesílání e-newsletterů, spolupráci s externími subjekty a partnery, další publikační činnost aj.

Web KJM – revize obsahu a distribuce informací

V prvním pol. r. 2018 prošel obsah webové prezentace knihovny (www.kjm.cz) jak pravidelnými aktualizacemi (pozvánky na akce, novinky ve službách, knižní a hudební novinky, informace z provozu, významná výročí, rubrika Téma měsíce, Literární rozhledna aj.), tak revizí obsahu stávajícího včetně přidání nového. Reorganizací prošla např. stránka Projekty (v menu O knihovně), v níž došlo k rozlišení tří kategorií projektů – Aktuální, Pravidelné (celorepublikové kampaně) a Ukončené. Portfolio pravidelných projektů rozšířily stránky o nové počiny – Festival RE:PUBLIKA: 100 LET 100 KNIH a projekt Co nebylo v učebnici – spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků 21. století. Webovou prezentaci Literárních laviček obohatily nové knihovničky v Židenicích (Lavička B. Hrabala) a Černých Polích (Severka), do projektu Lekotéka byly přidány další hračky a didaktické pomůcky včetně nových výpůjčních míst, inovací prošla i stránka s Tramvají čtenářů (nový design) a další projekty. V rámci rozvoje sítě poboček došlo k aktualizaci stránky znovuotevřené pobočky v Bystrci po dlouhodobé rekonstrukci (základní údaje, nové prostory, nabízené služby, fotogalerie aj.).

Významný prostor byl věnován prezentaci projektu **100 LET 100 KNIH** (<http://www.kjm.cz/republika>), který KJM ve spolupráci s Fakultou architektury VUT a dalšími partnery realizovala v rámci festivalu RE:PUBLIKA uspořádaného u příležitosti 100. výročí založení ČR v prostorách brněnského výstaviště (Pavilon Morava). Byla vytvořena stránka s popisem projektu (informace o expozici, výstavním pavilonu, doprovodném programu aj.), samostatná stránka se věnovala podrobnému rozpisu kulturního programu (Literární salon) a ambasadorům výstavy. Stěžejním obsahem byl přehled vystavovaných knih doplněný o medailonky titulů a jejich autorů. Výběr z literatury byl zpracován do podoby katalogu dostupného ke stažení (knihy v dokumentu odkazují na záznamy titulů do on-line katalogu). Texty doplnily jak fotografie ze slavnostního zahájení, průběhy výstavy a realizovaných pořadů, tak videozáznam z expozice. Informace o projektu zůstaly dostupné z titulky přes webový banner. Dále došlo k obohacení obsahu záložky Zkouška NSK, která se nově věnuje výhradně informacím o kvalifikační zkoušce dle NSK Knihovník v knihovně pro děti. Rozčleněna byla na informace o zkoušce (podrobnosti včetně přihlášky ke stažení), vystavené studijní materiály (volně dostupné zpracovaná témata a lekce zkoušky) a volně dostupný návrh metodiky pro tvorbu vzdělávacího programu včetně zkoušky NSK. Veškerá ostatní vzdělávací činnost byla přesunuta do záložky Vzdělávání (Nabídky vzdělávacích pořadů pro školy, projekt Poprvé do školy – Poprvé do knihovny, Lekotéka, on-line časopis IMPULSY, Databanka vzdělávacích programů, projekt Ruku v ruce, Centrum dětského čtenářství a Klub dětských knihoven SKIP JM). Dále v záložce Děti a mládež došlo k rozšíření stránky Prorodinné aktivity knihovny o projekt S knížkou do života (Bookstart). Zveřejněny byly podrobnosti o projektu, zapojené provozy a seznam knih k prvnímu čtení.

V souvislosti s Nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 o ochraně osobních údajů, které nabylo účinnost 25. 5. 2018 (GDPR), došlo na webu k aktualizaci přihlášek čtenáře a ke

zveřejnění dokumentu Informace o zpracování osobních údajů v KJM. Návštěvnost webu v prvním pol. r. 2018 činila 304 525 návštěv.

O aktuálním dění, nových službách a novinkách z knihovny se čtenáři a návštěvníci i nadále dozvídali nejen z aktualit webu, ale i měsíčně zasílaných e-newsletterů (Aktuality z KJM, Novinky z Knihovny pro děti a mládež, Bulletin Centra dětského čtenářství a Noviny z Hudební knihovny), prostřednictvím profilu na Facebooku (o aktualitách pro mládež informuje stránka @TEENVKJM a o činnosti Informačního střediska EUROPE DIRECT FB stránka Europe Direct Brno a webový Evropský zpravodaj), nově i příspěvky na Instagramu (teenvkjm), vnitřním systémem TV obrazovek a dalších e-zdrojů. U rozesílaných newsletterů došlo k úpravě informace o možnosti odhlášení se z databáze příjemců dle GDPR.

Videoobsah a nová publikační platforma – Knihovna: věc veřejná

Do videokanálu na YouTube byla přidána videa vytvořená zejm. v souvislosti se založením ČSR a projektem 100 LET 100 KNIH. Zhotoveny byly TV smyčky do obrazovek na výstaviště – sekvence z videa o knihovně (činnost KJM, provoz, služby, akce aj.), program Literárního salonu, medailonky ambasadorů a oceněný čtenářský spot Chvilí se zdržím. Další přehrávanou smyčkou byl Deník KJM a pořízeno bylo i video z expozice. V rámci doprovodného kulturního programu bylo otitulováno video s pozdravem prezidentky IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) Glorií Pérez-Salmerón, které se pustilo na začátek odborné diskuse **Kulatý stůl** v rámci projektu Knihovna – věc veřejná a vložilo na stránky stejnojmenného projektu SKIP (Svaz knihovníků a informačních pracovníků v ČR) www.knihovna-vec-verejna.cz. Z diskuse byl pořízen videozáznam, který byl na stránky také přidán (<https://www.knihovna-vec-verejna.cz/brno>). Na webu Knihovna – věc veřejná došlo ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou ke zveřejnění údajů v sekci Co nabízíme a Aktivity JMK. Za KJM byly vloženy informace o expozici 100 LET 100 KNIH a Literárních lavičkách (www.knihovna-vec-verejna.cz/jihomoravsky-kraj). Další videa vytvořená v souvislosti s činností knihovny (zejm. Knihovny pro děti a mládež a Informačního střediska EUROPE DIRECT) byla vytvořena a publikována v rámci FB profilů těchto oddělení.

E-knihy a další e-zdroje

V r. 2018 vkročila služba půjčování e-knih do 4. ročníku existence. Z údajů za první pol. r. 2018 plyne, že trend meziročního nárůstu využívání služby o cca 1000 e-vypůjček bude i letos pokračovat, resp. bude navýšen. K datu 30. 6. 2018 bylo evidováno již **3 586 e-vypůjček** (3 027 od eReading.cz a 559 od Flexibooks) oproti počtu 2 079 za stejné období v r. 2017. Uživatelé mohou vybírat ze souboru cca 10 000 titulů (6 268 od eReading.cz a 3 950 od Flexibooks). Službu půjčování e-knih využilo za dané období 702 registrovaných čtenářů (546 žen a 156 mužů), což představuje nárůst o cca 200 čtenářů. Nejpůjčovanějším titulem se stala kniha Aleny Mornštajnové Hana (56 vypůjček), dále Dívka v ledu Roberta Bryndzy (49 vypůjček) a titul Slepá mapa taktéž autorky A. Mornštajnové (29 vypůjček).

E-knihy jsou dostupné z rozcestníku v on-line katalogu Carmen. Uživatelé zde najdou seznam E-knih k půjčování od eReading.cz a Flexibooks, dále seznamy e-knih ke stažení – knihy klasiků i mladých autorů z E-knihovny Městské knihovny v Praze (1 000 titulů), produkci IT knih z edice CZ.NIC (15 titulů) a nově knihy z nakladatelství **Větrné mlýny** (23 titulů). Tyto knihy jsou stažitelné do vlastního čtecího zařízení (notebook, tablet, smartphone, PC aj.), prezentují kvalitní českou literaturu a překlady napříč žánry, přičemž důraz je kladen na historii, společnost, politiku, psychologii, drama aj. E-knihy jsou dostupné ve formátu PDF všem čtenářům zdarma. Nabízené e-texty doplňuje seznam Digitalizovaný Jiří Mahen obsahující tituly Jiřího Mahena vedoucí do plných textů v Digitální knihovně Kramerius a Digitalizované články dostupné k on-line čtení v síti KJM. Uživatelům zůstaly k dispozici také digitální databáze (PRESSREADER, ASPI, ANOPRESS a NAXOS).

On-line časopis IMPULSY – trendy a náměty dětského čtenářství

On-line časopis o trendech dětského čtenářství IMPULSY (impulsy.kjm.cz) započal v r. 2018 4. rok své existence. Počet a název rubrik zůstal stejný, taktéž se pokračovalo ve vydávání tematických čísel. V prvním pol. r. 2018 vyšla dvě čísla (z celkového počtu 5 čísel za rok):

- roč. 4, č. 1/2018 (7. 3. 2018) – Rok 2018 a výhledy do budoucnosti
- roč. 4, č. 2/2018 (26. 6. 2018) – Informační vzdělávání

- roč. 4, č. 3/2018 (4. 12. 2018) - Hudba, zvuk a vše, co s tím souvisí

První číslo reflektovalo jubilejní rok 2018 z pohledu organizování a architektury v knihovnách. Představeny byly způsoby organizace knihovního fondu pro děti a mládež v knihovnách v Brně (KJM), Olomouci (Knihovna města Olomouce), Jihlavě (Městská knihovna v Jihlavě) a Třinci (Městská knihovna Třinec). Představen byl seminář o architektuře knihoven Jak koncipovat prostor pro mladé v knihovně stípy, jak uzpůsobit knihovní prostory této specifické skupině uživatelů. Moderní technologie zastoupil článek *Sdílime iSEN* o webové aplikaci, tentokrát zaměřené na specifika uživatelů s handicapem. V rubrice Impulsy u kávy jsme vedli rozhovor s oceněnou knihovnicí a pedagožkou – Lindou Jansovou, držitelkou ceny MARK 2017 a Janou Kopeckou, která si v roce 2017 odnesla Cenu pro inspirující pedagogy a průvodce vzděláváním Global Teacher Prize. Druhé číslo se věnovalo problematice informačního vzdělávání (nejen) v knihovnách. Publikovány byly praktické zkušenosti knihovníků s výukou různých věkových skupin dětského čtenáře (žáci I. stupně ZŠ, II. stupně ZŠ a studenti SŠ opět s ohledem na specifika vzdělávání u teenagerů), postřehy z průběhu zkoušení uchazečů o pozici Knihovník v knihovně pro děti dle NSK v článku Informační gramotnost a informační vzdělávání, představeny byly aktivity „neknihovnického“ projektu Czechitas, který se zabývá IT vzděláváním u dětí – Výukou kancelářských aplikací děti na ZŠ nenadchnete. Jsou zvědavé a chtějí vědět víc. I ve druhém čísle byly vydány dva rozhovory. První rozhovor proběhl s Honzou Zikuškou, který se věnuje rozvoji a školení v rámci vzdělávací agentury pro knihovníky Litteo, druhý poskytla Hana Pietrová, specialista na práci s mládeží a komunitami v knihovně v Třinci. V rubrice překladů byla v prvním čísle představena polská literatura pro děti a mládež, druhé číslo nabídlo japonský komiks. Obě čísla doplnily tipy na aktuální tituly vhodné k edukačním programům a další zajímavé texty. Další publikační činnost viz níže.

Informace o nově vydaném čísle byla vždy zveřejněna na webu KJM, zaslána elektronickými newslettery uživatelům knihovny (přehled rozesílaných newsletterů viz výše) a vložena do odborných on-line konferencí – konference KNIHOVNA a ANDERSEN.

Nedílnou součástí propagace knihovny byl facebookový profil, který v roce 2018 naplňoval cíl zvyšovat povědomí veřejnosti o knihovně jako moderní, inspirativní a pohodové instituci, a zároveň propagovat čtenářství prostřednictvím tipů na zajímavé tituly a informací ze světa knih. V roce 2018 dosáhl profil 4 200 fanoušků, kteří velmi dobře reagují na zveřejňované příspěvky. Mnoho fanoušků nejsou aktivními klienty knihovny, přesto profil sledují a přijde jim inspirativní v oblasti literatury.

3. Materiální zdroje

3.1 Knihovní a ostatní fondy

Průběh roku 2018 byl ve znamení příprav a realizace změny automatizovaného knihovního systému ve 2. pololetí 2018, což se odrazilo i na činnostech, které byly vykonávány prostřednictvím knihovního systému. Změna systému v závěru roku byla náročná i pro zaměstnance oddělení Akvizice a Katalogizace, neboť v tomto období vrcholily nákupy a zpracování knihovního fondu v předvánoční několikanásobně vyšší nabídce.

Knihovní fond

V roce 2018 jsme prostřednictvím nákupních komisí vybírali z nabídky **5 416** titulů, **3 974** titulů jsme koupili, což tvořilo **25 410** svazků pro různá oddělení, pobočky a pro výměnný fond KJM. Další tituly a svazky byly pořízeny doobjednávkami, z darů, nebo zakoupeny z dotací ÚMČ. Celkem jsme tedy pořídili do fondu KJM **47 138** svazků knih.

Období – nákupní komise	Nabídka titulů	Vrácené tituly	Koupené tituly	Koupené svazky
I. čtvrtletí 2018	1 295	357	938	5 798
II. čtvrtletí 2018	1 405	310	1 095	6 719
III. čtvrtletí 2018	1 025	278	747	4 980
IV. čtvrtletí 2018	1 691	497	1 194	7 913
CELKEM	5 416	1 442	3 974	25 410

Projekt Česká knihovna 2018 (MZK)

V rámci projektu „Česká knihovna 2018“ jsme celkem objednali 45 svazků ze zajímavých titulů a od zajímavých autorů v hodnotě cca 10 300 Kč. Dodané svazky posílí výběr knihovního fondu (beletrie, populárně naučná) ve volném výběru ústřední knihovny, příruční knihovnu Informačních služeb a výběr v Knihovně pro děti a mládež a také na vybraných pobočkách. Většina titulů byla dodána již během roku 2018.

Projekt Cizojazyčná literatura 2018 (MZK)

V roce 2018 jsme také objednali celkem 169 svazků z velmi žádané cizojazyčné literatury v hodnotě cca 44 400 Kč. Tituly v angličtině, ruštině, francouzštině, italštině, němčině, slovenštině a španělštině doplní výběr fondu pro dospělé, děti a mládež nejen v ústřední knihovně, ale i na většině poboček.

Druhá šance pro knihy (box)

Významnou roli v doplňování a rozšiřování knihovního fondu pro všechny provozny KJM sehrály dary z boxu nejen od našich čtenářů, ale i příznivců. Knihovna tak získala během roku 2018 do svého fondu cca **2 050** svazků. Celkem jsme tak v průběhu několika let obohatili fond z knižních darů z boxu o více jak **12 900 svazků**. Knižní dary jsou evidovány do fondu podle místa dárce, tedy do Ústřední knihovny nebo na jednotlivé pobočky. Zájem o darování knih ze strany veřejnosti je stále veliký, je ale nutné provádět výběr darů z hlediska aktuálnosti titulů, kvality titulů a poptávce čtenářů.

Deskové hry

V roce 2018 přibylo do knihovního fondu KJM **120** nových deskových her (do Knihovny pro děti a mládež – do části pro malé děti i do části TEEN a několika poboček). Celkem mají čtenáři v rámci KJM k dispozici cca **300** deskových her určených kabsenčnímu i prezenčnímu půjčování. Deskovými hrami byla vybavena i nově vybudovaná pobočka v Husovicích.

Lekotéka

Opět jsme i v roce 2018 rozšířili nabídku Lekotéky o další hračky, hry, tyflopomůcky, hudební nástroje a jiné pomůcky v počtu **185** kusů. Kromě ústřední knihovny (Knihovna pro děti a mládež, Hudební knihovna) Lekotéku také nabízí téměř všechny pobočky KJM (Bystrc, Černá Pole, Černovice, Husovice, Chrlice, Jundrov, Komárov, Kohoutovice, Komárov, Královo Pole, Lesná, Líšeň, Maloměřice, Medlánky, Řečkovice, Slatina, Starý Lískovec, Tuřany, Vinohrady, Žabovřesky, Žebětín, Židenice a další) a Mahenův památník. Soubor Lekotéky tvoří již cca **800 ks** (kromě několika speciálních knih také některé deskové hry, a hlavně různé logické, motorické, zábavné a vzdělávací hry a pomůcky). Jednotlivé části Lekotéky jsou určeny nejen osobám se specifickými potřebami, ale i malým dětem nebo celým rodinám a také seniorům. Sbírka se v roce 2018 rozšířila o různé hlavolamy a kvízy, o nové maňásky, několik her určených k outdoorové zábavě (např. kriket).

Mluvené slovo pro pobočky

V roce 2018 jsme opět doplnili a rozšířili soubor CD s mluveným slovem, o 172 kusů, který je k dispozici všem automatizovaným provozům a slouží k rozšíření služeb provozů a jejich čtenářům. V souboru je již k dispozici téměř 900 titulů CD. Většina titulů je k dispozici v několika exemplářích.

E-knihy a ostatní netištěné fondy

Pro „zapomnětlivé“ čtenáře KJM jsme rozšířily fond dioptrických brýlí na další provozny (Husovice, Chrlice, Ivanovice, Komín, Řečkovice, Slatina a jiné) a deštníků na další nové provozny.

Do Ústřední knihovny a na pobočky byly pořízeny „čtenářské kostky“, které lze vhodně využít při rozvíjení čtenářské gramotnosti u dětí.

Pro fanoušky elektronického čtení jsme opět nabídli půjčování e-knih od Flexibooks a půjčování e-knih od eReadingu. Celkově tak KJM nabízí kromě výpůjček e-knih, také volně dostupné e-knihy z produkce CZ.nic, e-knihy z produkce Městské knihovny v Praze a výběr e-knih z nakladatelství „Větrné mlýny“, které jsou navázány na záznamy tištěných dokumentů.

Financování doplňování knihovních fondů

V roce 2018 KJM nakupovala nejen tištěné dokumenty do fondu jak ústřední knihovny, tak i pro 18 poboček a 16 poboček s výměnným fondem. Pobočky, které získaly dotace (finanční příspěvky) od úřadů svých městských částí, mohly uskutečnit nákupy knih v hodnotě cca 375 000 Kč nebo si objednat předplatné časopisů na další kalendářní rok. Celkem se ze sponzorských dotací nakoupilo více jak 1 900 svazků knih.

Z financí na regionální funkce poskytované Jihomoravským krajem byla na nákup titulů do výměnného fondu poskytnuta částka ve výši 344 tisíc Kč. Za tuto částku byl pořízen knihovní fond pro výměnné soubory v počtu cca 1 850 svazků.

Rozpočet na nákup knihovních fondů v roce 2018:

Druh fondu	Plán (Kč)
Knihy	4 400 000
Vojtova	0
Tištěné celkem*	4 400 000
Hudebniny*	50 000
AV - CD (HK)	100 000
AV - CD (ml. slovo)	30 000
AV-CD+MP3 (ZVK)	5 000
AV - DVD	20 000
AV média celkem*	155 000
CD-ROM	0
Lekotéka (RvR)	80 000
E-knihy	300 000
Deskové hry*	5 000
Periodika*	460 000
Celkem*	5 070 000
Husovice (MMB)	700 000

Rozpočet - srovnání									
Druh fondu	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Knihy	3 816 000	3 364 000	2 335 000	2 039 000	4 215 000	5 300 000	5 425 000	5 830 000	4 400 000
Hudebniny	58 000	50 000	45 000	35 000	60 000	60 000	60 000	55 000	50 000
AV média celkem	288 000	186 000	110 000	80 000	125 000	215 000	225 000	205 000	155 000
Periodika	560 000	400 000	250 000	225 000	300 000	450 000	490 000	510 000	460 000
Lekotéka (ks)				97 ks	147 ks	137 ks		80 000 Kč	80 000 Kč
Deskové hry						5 000	5 000	15 000	5 000
Celkem	4 722 000	4 000 000	2 740 000	2 379 000	4 700 000	6 030 137	6 205 000	6 765 000	5 070 000

Z příspěvků městských částí byl proveden nákup knih a periodik na tyto provozy:

Lokace	Příspěvky ÚMČ	knihy	časopisy	jiné*	celkem
10-Bohunice	0	0	0	0	0
11-Křížová	0	0	0	0	0
13-St. Lískovec, Kurská	20 000	16 981			16 981
14-Nov. Lískovec, Oblá	20 000	20 045			20 045
14-Nov. Lískovec, Oblá	0	0	0	0	0
15-Horní Heršpice	6 000	5 948			5 948
16-Kohoutovice	14 000	12 479			12 479
17-Prácheň	4 000	4 201			4 201
18-Bosonohy	0	0	0	0	0
20-Bystrc	60 000	37 778	10 452		48 230
24-Komín, Vavřínecká	10 000	10 198			10 198
25-Jundrov	8 500	8 154			8 154
26-Žabovřesky	30 000	16 759			16 759
27-Kníničky	0	0	0	0	0
28-Žebětín	20 000	7 566	12 554		20 120
30-Černá pole	8 000	8 012			8 012
33-Maloměřice	30 000	30 189			30 189
40-Líšeň, Jírova	40 000	20 061			20 061
41-Komárov	10 000	9 987			9 987
42-Slatina	20 000	16 972		3 201	20 173
44-Tuřany	15 000	15 023			15 023
47-Chrlice	12 000	12 053			12 053
50-Královo Pole	35 000	19 895	2 368	5 840	28 103
51-Řečkovice	16 000	10 817			10 817
53-Jehnice	0	0	0	0	0
54-Ořešín	10 000	7 206	2 890		10 096
55-Ivanovice	5 000	5 060			5 060
60-Vinohrady	30 000	28 410			28 410
63-Černovice	10 000	10 166			10 166
65-Židenice	30 000	29 356			29 356
71-Lesná, Haškova	8 000	7 523			7 523
76-Soběšice	4 000	4 360			4 360
Brno-Sever	20 000	19 895			
Celkem	475 500	375 199	28 264	9 041	412 504

* CD - mluvené slovo

Správa a zpracování knihovních fondů

Revize

V roce 2018 nebyly provedeny žádné revize knihovního fondu z důvodu, že byl ukončen revizní cyklus v roce 2017 a v roce 2018 nebyl nový cyklus realizován právě z důvodu změny automatizovaného knihovního systému. Předpokladem je obnovení revizního cyklu v roce 2019 případně v roce 2020.

Sklady

Pro naše provozy a čtenáře jsme v Centrálním skladu v Pisárkách během roku vyhledávali 1 629 požadavků na uložené svazky, z nichž bylo nalezeno a půjčeno 1 601 svazek.

Úbytky

V roce 2018 bylo odepsáno z celkového počtu knihovního fondu KJM 45 336 svazků tištěných dokumentů. V rámci zákonné nabídkové povinnosti (dle Knihovního zákona) nabízet odepsané tituly dalším subjektům jsme poskytli kodprodeji vyřazené dokumenty z 12 seznamů, které byly zveřejněny prostřednictvím elektronické konference. Obdrželi jsme požadavky na 241 titulů z odepsaných knih, které jsme poskytli zájemcům za úplaty. Balíky knih, které byly zasílány poštou, vážily celkem 20 kg.

Souborný katalog

Do **SK ČR** bylo odesláno pouze 5 souborů nových záznamů v celkovém počtu 3 754. Ze zaslaných bylo přijato 3 740 záznamů. Záznamy jsou odesílány ve formátu MARC21 a naprostá většina je zpracována podle pravidel RDA. Nízký počet souborů je důsledkem příprav a realizace přechodu na nový knihovní systém. Předpokládáme, že v roce 2019 záznamy do SK doplníme a budeme pokračovat s využitím komunikačního protokolu OAI.

Autority

Zasílání autoritních záznamů do souboru národních autorit probíhalo v podobném režimu jako zasílání do SK ČR. Z důvodu přechodu na nový knihovní systém jsme odeslali pouze cca 270 autoritních záznamů nově vytvořených, opravených a doplněných autorit.

3.2 Informační a komunikační technologie

Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna

Projektem s největším objemem finančních prostředků i souborem změn, které jsou cíleny nejen na uživatele knihovny, ale také její zaměstnance, je **Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna**. V rámci Integrovaného regionálního operačního programu získala KJM téměř 9 miliónů (8.837.882,- Kč) na projekt, který si za cíl vytkl rozvinout prostředí pro elektronické zpracování dokumentů a sdílení dat napříč organizacemi – mezi úseky Knihovny Jiřího Mahena, jejími pobočkami i zřizovatelem, dalšími knihovnami a organizacemi. Dále měl zajistit bezpečné sdílení dokumentů, zvýšit možnost manažerské kontroly hospodaření a zefektivnit elektronické služby klientům. Projekt nového informačního systému pro KJM ve své podstatě zahrnul nový software a s tím související hardware pro nové či inovované dílčí systémy personální, mzdové, ekonomické, spisové, docházkové, akviziční a projektové agendy, ale i celý nový knihovní systém. Celkově systém přinesl nové funkce, nové dílčí systémy a nové vazby mezi nimi. Projekt vychází ze Strategického rámce rozvoje eGovernmentu 2014+ a podporuje cíle Strategie digitální gramotnosti ČR. V průběhu první poloviny roku 2018 byla ve spolupráci s právníckou firmou realizována veřejná zakázka na dodavatele knihovního a informačního systému, zahrnující výše popsané moduly, včetně nezbytného HW i SW. Po ukončení zadávacího řízení a výběru dodavatele pokračovaly další kroky a zejména následná implementace tak, aby vše bylo realizováno do konce roku 2018.

V rámci dotačního titulu Ministerstva kultury VISK 2 byly v roce 2018 uskutečněny dva projekty týkající se informačních a komunikačních technologií:

Podpora a rozšíření nabídky informačních služeb uživatelům prostřednictvím instalace bezdrátového připojení wi-fi k internetu. Cílem tohoto projektu bylo zpřístupnit bezdrátové připojení wi-fi na 15 pobočkách KJM a umožnit tak čtenářům a uživatelům knihovny plnohodnotně využívat internet. Pobočky byly vybrány na základě zájmu uživatelů službu bezdrátového připojení wi-fi využívat a realizace projektu tak pokryla wi-fi službou téměř polovinu všech provozů KJM.

Nákup nových ICT technologií do IN-centra, vzdělávacího oddělení Knihovny Jiřího Mahena

Projekt umožnil vybavit učebny moderními technologiemi a vytvořit tak prostředí a podmínky pro pořádání nových PC kurzů. Byla rozšířena stávající nabídka kurzů, které jsou účastníkům upravovány přímo na míru. Z dlouhodobého hlediska tak došlo k posílení vzdělávacích aktivit knihovny a upevnění pozice KJM jako jednoho z hlavních výukových center počítačové gramotnosti v Jihomoravském regionu.

3.3 Prostory, vybavení, technika

Interiéry, jejich přívětivost, funkčnosti i kvalita technologického vybavení i dalšího zázemí hraje v tom, jak klienti knihovnu vnímají, stále významnější roli. Dlouhodobým trendem je, aby knihovna vyzývala k dlouhodobějšímu pobytu, relaxaci i studiu. Každoročně tak usilujeme o komplexní revitalizaci prostor minimálně na dvou pracovištích. Rok 2018 byl v tomto smyslu mimořádně úspěšný díky sklobení záměrů městských částí a knihovny.

Ústřední knihovna – díky realizaci projektů IPRM I a IPRM II má dobře ošetřeny klíčové věci týkající se prostor pro veřejnost. Stále však existují věci, které je třeba řešit. Jde např. o nedostatečné osvětlení na galeriích atria, stále ne zcela dostatečné větrání vybraných prostor. Nejzávažnější však jsou věci, které bude třeba řešit ve vazbě na energetické úspory (zásadně netěsnící okna, která při celkové rekonstrukci musela být podle památkářů pouze repasována), modernizace měření a regulace výměňkové stanice (návrh řešení byl předložen v roce 2018 RMB, avšak nepřijat). Při dílčích opravách venkovní fasády dodavatelská firma upozornila, že celkový stav fasády není dobrý (špatná soudržnost se zdivem) a že v horizontu několika let bude nutno řešit celkově.

Mahenův památník, který je součástí ústřední knihovny naléhavě volal po více jak 25 letech provozu po stavební i interiérové revitalizaci. Uzavřen byl v polovině července a do konce roku proběhla stavební část (mimo exteriérové úpravy zahrady, které čekají na vhodné klimatické podmínky a budou provedeny v roce 2019). Na tuto část pak navazují interiéry a rozšířené obsahové řešení samotné expozice k životu a dílu Jiřího Mahena. Záměrem celkového architektonického řešení bylo vtisknout památníku atmosféru 30. let, tedy atmosféru „u Mahenů doma“.

Pobočky - největší radostí bylo znovuotevření pobočky na **Vondrákové** v červnu 2018. Celkové stavební a interiérové pojetí přineslo komplexní prostor se všemi potřebnými funkcemi pro veřejnost i adekvátní zázemí pro pracovníky. Vznikly zde také dva rezidenční pokoje, zabudovaný návratový box. Navazujícím cílem je vybudovat na části velké a nevyužívané manipulační plochy Zahradu čtenářů, která umožní příjemné venkovní posezení i konání pořadů a setkávání. Pyl zpracován projekt pro územní rozhodnutí, které bylo v lednu 2019 kladně vydáno.

Husovice - Musilova – zde ve spolupráci s Městskou částí Brno – sever byla na počátku října otevřena zcela nová, sice nevelká, ale architektonicky mimořádně zdařile provedená pobočka. Její navazující exteriérový prostor dvora skýtá potenciál pro zajímavé komunitní aktivity. Přispěje k tomu i další exteriérová knižní lavička, která zde bude instalována v jarních měsících 2019.

Nový Lískovec – Oblá – na stejné ulici, ale na jejím druhém konci se v říjnu zaskvěla nová větší oranžovo bílá pobočka. Na tuto příležitost jsme spolu s městskou částí čekali několik let. Konečně se uvolnily prostory po poště, které městská část vlastním nákladem zrekonstruovala pro potřeby knihovny a KJM opět vybavila podle zdařilého architektonického návrhu zkušeného týmu.

Ořešín – U kapličky – posledním, tentokrát již adventním dárkem, bylo slavnostní otevření pobočky v Ořešíně. Model realizace a financování byl stejný jako v předchozím případě. Díky netradiční dispozici prostor (přízemí, mezipatro a podstřešní prostor) se podařilo vytvořit opět unikátní řešení i atmosféru celé knihovny.

U všech těchto poboček byly instalovány také návratové boxy.

Křížovatka – pulzující srdce Starého Brna – Křížová realizace participativního projektu se z mnoha důvodů protáhla. Z počátku kvůli nejasnostem, kdo bude projekt realizovat (Investiční odbor MMB nebo Brno - Střed). V zájmu nalezení řešení v květnu KJM vstřícně souhlasila, že na sebe převezme část interiérovou. Rozpočet byl tedy rozdělen mezi Brno - Střed a KJM. Výběr dodavatele projektu stavební části (Brno-střed) a jeho zhotovení prakticky trvaly do konce roku 2018. Stavební povolení bylo vydáno až na konci ledna 2019. Je tedy zřejmé, že celá realizace se posouvá do roku 2019.

Brno – Jih – přechodně byla od března uzavřena pobočka na Bednářové, kde městská část provádí rekonstrukci objektu. Po dokončení (očekává se v 2019) by i zde měla knihovna získat větší prostory

Wi-fi na pobočkách - ke zvýšení komfortu uživatelů bylo zavedeno wi-fi na 16 pobočkách – Bohunice, Starý Lískovec, Kohoutovice, Jundrov, Černá Pole, Žabovřesky, Maloměřice, Tuřany, Královo Pole, Řečkovice, Vinohrady, Židenice, Lesná, Komín, Černovice, Medlánky.

Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna – implementace nových sw řešení. Implementace tohoto dvouletého projektu (2017 – 2018) z evropské dotace (výzva 28) patřila k nejnáročnějším úkolům roku 2018 a bude tomu tak i v roce 2019. Bohužel kvůli dlouhým termínům ze strany CRR i opakovanému zadávacímu řízení na část informačního systému (ekonomické, spisové a další agendy) se celý proces zdržel a tak implementace nového knihovního systému i agend ekonomických spadla současně až do druhého pololetí 2018. (původní harmonogram počítal s tím, že ekonomická část bude implementována do konce roku 2017).

Pokračovala jednání o zapojení KJM do **celoměstského projektu Brno ID**, který umožní čtenářům využívat čipovou kartu v rámci e-shopu jako čtenářský průkaz stejně jako pro další služby. Automatizace celé sítě je také přínosem pro ekonomickou a administrativní agendu a čtenáři tím získali přístup na všechny provozy a ke všem službám. Přetrvávajícím problémem byly komplikace s nákupem karet, které řeší DPMB. Předpoklad uzavření smlouvy, nákupu karet a zprovoznění je v I. pololetí 2019.

Potenciálním nebezpečím pro možný zánik pobočky v Řečkoviciích je změna vlastníka objektu Kolaříkova, kde soudním rozhodnutím objekt přešel pod Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, který plánuje jeho prodej. V srpnu 2017 byla na RMB schválena výstavba dvou polyfunkčních bytových domů v lokalitě při ulici Terezy Novákové, kde by měla najít své místo Řečkovická pobočka – proběhla jednání s architekty

Kreativní centrum Brno – Káznice. KJM je od počátku jedním z výrazných stakeholderů a s existencí knihovny obsahově přizpůsobené tomuto unikátnímu prostředí i potencionálním, uživatelům (kreativní odvětví, paměť místa) se jednoznačně počítá. V tomto smyslu proběhla jednání s architekty a upřesňovala se poloha i velikost prostor pro knihovnu.

Vojtova – knihovna v polyfunkčním objektu (investor město Brno – řeší bytový odbor MMB) v roce probíhaly procesy spojené s výběrem dodavatele. Očekávané dokončení pol. 2019.

4. Management

Trvalým úkolem managementu na všech stupních řízení je formovat celkové směřování služeb organizace tak, aby naplňovaly potřeby uživatelů. Je však nutné nalézat řešení, která povedou k cíli, zároveň budou efektivní, účelná a ekonomická. Jinými slovy, i když máme jasnou vizi i dílčí cíle, většinou k nim nevede jednoduchá přímočará cesta. V umění najít nová řešení, využít všechny dostupné lidské, materiální i finanční zdroje co nejefektivnějším způsobem, spočívá hlavní síla schopného managementu. Je také třeba přihlídnout k měnícím se úkolům v čase, postihnout kritická místa pro hladký chod organizace a přijmout potřebná racionalizační opatření. Ta se v roce 2018 vázala nejenom k efektům vyplývajícím z rozšiřování provozů, k opatřením vyplývajícím z požadavků GDPR, ale především k nárokům vyplývajícím s implementací projektu Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna. Ve vazbě na opatření GDPR bylo nutné vyladit řadu interních procesů a s nimi souvisejících směrnic, razantně jsme museli reagovat i na neočekávanou nestabilitu dat v původním knihovním systému v září 2018. Analýza procesů a harmonogramů pro implementaci knihovního systému i ekonomických agend a samotné fáze implementace si vyžádaly mimořádné osobní přístupy klíčových osob i všech pracovníků. Proces klade také mimořádné nároky na vzájemnou koordinaci uvnitř knihovny i komunikaci směrem k uživatelům, kteří se musí seznamovat s novým knihovním systémem.

To vše jsou procesy nezbytné, ve výsledku vedoucí k efektivnějšímu chodu organizace. Vedle toho samozřejmě musí stále probíhat péče o služby veřejnosti, Management knihovny průběžně

analyzuje úspěšnost jednotlivých služeb a návazně plánuje kroky a opatření směřující k dalšímu rozvoji. Tyto kroky nespočívají jen ve velkých investičních akcích, ale ve spoustě zdánlivě drobných nápadů a především v každodenně vstřícném přístupu ke každému klientovi. V tomto smyslu pokračujeme v aktivitách typu - o komentované prohlídky obou paláců – Schrattenbachova a Kleinova, o které je velký zájem, představení dění a pracovníků v zázemí knihovny, zábavné hry a kvízy pro dospělé i děti. Stále větší měrou knihovna vystupuje na outdoorových akcích, zábavné kvízy a soutěže pro veřejnost provázené knižními odměnami, osobní představení knižních novinek či tvorba tematických čtenářských map. Podobně je to obrovský soubor kulturních a vzdělávacích aktivit přizpůsobovaných formátem různým věkovým skupinám. Nápadité musí být zejména pro mladou generaci prostřednictvím využívání jím blízkých komunikačních forem. Vysoký důraz klademe na lepší zviditelňování **vzdělávací funkce knihovny**, která se dlouhodobě úspěšně uplatňuje směrem k dětem, studentům a školám. Podstatná je ale také pro dospělou populaci v oblasti celoživotního a profesního vzdělávání. Na poli profesního vzdělávání knihovna v roce 2016 učinila další významný krok a stala se certifikovanou právnickou osobou oprávněnou provádět profesní zkoušky Národní soustavy kvalifikací pro pozici dětský knihovník. Dál také probíhají vzdělávací aktivity v režii Centra dětského čtenářství a profesní rozvoj podporuje také elektronický časopis IMPULSY či databanku vzdělávacích programů. Půjčovni služby by dnes nebyly plnohodnotně poskytovány bez doprovázejících informačních služeb, elektronických nástrojů a služeb webu, množství kulturních a vzdělávacích aktivit, které lidi přivádí k četbě, vzdělávání, vlastní kreativitě. Na druhou stranu je zcela na volbě klientů, kterou část služeb a jakým způsobem budou knihovnu využívat. Ve vzájemně se doplňujících možnostech tak nabízíme rychlou službu pro ty, kdo nemají čas se v knihovně zdržet (návratové boxy, služba odložit). **Hlavní devizou knihovny zůstává, že naše služby jsou v základu bezplatné, dostupné komukoliv, kdo dodržíme daná pravidla a jsme rozmístěni na celém území města a prostřednictvím elektronických služeb dostupné 7/24.**

Mimořádným manažerským a marketingovým aktem bylo angažmá knihovny na oslavách 100 let vzniku Československa a prostřednictvím projektu „100 let 100 knih“ v pavilonu Morava na BVV. Byl důkazem, že i takto mimořádně rozsáhlý projekt spočívající ve vytvoření libreta expozice, po její realizaci a zajištění třítydenního programu, to vše při běžném chodu knihovny, dokáží pracovníci knihovny zvládnout. **Jsme přesvědčeni, že v historii knihovny bude tento projekt trvalou chloubou.**

II. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V PERSONÁLNÍ OBLASTI

5. Personální řízení

Hlavní teze v oblasti HR jsou stále platné a proto i v hodnocení opět zdůrazníme fakty, která se vyskytla i v roce předchozím - **pro úspěšné plnění úkolů knihovny jsou klíčoví lidé.** Management knihovny musí reagovat na proměňující se potřeby služeb a nároky dalších servisních činností. Stoupají nároky na vzdělání, které je třeba u stávajících zaměstnanců neustále rozvíjet, objevují se nové požadavky na kompetence stávajících pracovníků i uchazečů o práci. V souvislosti s novými typy služeb a činností vzniká potřeba zcela nových funkčních pozic. Management knihovny musí tyto situace předvídat a průběžně na ně reagovat. Plánování v oblasti lidských zdrojů musí předvídat v delším horizontu než je jeden rok a musí zahrnovat variantní řešení. Chod knihovny a jejích klíčových funkcí musí být zachován a to za okolností optimálních i případně rozpočtově stísněných. Zároveň by měl mít management dostatek motivačních nástrojů k ocenění práce zaměstnanců a schopnost nabídnout takové platové podmínky, aby knihovna byla také konkurenci schopným zaměstnavatelem na trhu práce. Skutečností bohužel je, že přes dílčí úpravy platových tabulek na základě vládního nařízení stále narůstá propad mezi celostátní průměrnou mzdou a mzdou dosahovanou v knihovně. Smutným faktem pak je, že je stále těžší udržet v knihovně kvalitní, zejména mladé zaměstnance, nebo je vůbec získat. Při výběrových řízeních se objeví řada slibných uchazečů, kteří však při nabídce platu ztratí zájem.

Management knihovny proto hledá všechny motivační formy, ke stabilizaci týmů. Mimo finanční benefity formou odměn jsou to i další nástroje, které uplatňujeme v rámci filosofie slučování

rodinného a pracovního života (zkrácené pracovní úvazky, homeworking, indispoziční volno, neplacené volno, odměny při pracovních a životních výročích, půjčky FKSP aj.). Neméně důležité pro pracovní pohodu je nejenom plat a benefity, ale též utváření atmosféry důvěry a koležiality. Toto má ve svých rukou každý zaměstnanec.

Pro zaměstnance je rovněž důležitá příležitost k osobnímu rozvoji a možnost uplatnit svou invenci při poskytování služeb veřejnosti. V knihovně dlouhodobě pracují odborné týmy pro jednotlivé oblasti služeb, kde jsou zapojeni také lidé přímo z praxe a může tak dojít ke efektivnímu propojení zkušeností a správnému směřování dané oblasti. Každý zaměstnanec však má prostor přemýšlet o své vlastní práci, čím přispěje ke zlepšení služby veřejnosti, přicházet s drobnými i zásadnějšími návrhy na zlepšení práce.

Management knihovny podporuje informačně otevřené prostředí, založené na vzájemné důvěře, koležialitě, firemní loajalitě, férové komunikaci a totéž očekává od každého zaměstnance.

Průběžně zajišťujeme vzdělávání pro zaměstnance v adekvátních oblastech. V roce 2018 se projevilo, že mimořádně náročné období, kterým každý zaměstnanec knihovny prošel při implementaci nových systémů, s sebou přineslo i vyšší psychickou zátěž, vyšší nároky na vzájemné pochopení a solidaritu. Proto management knihovny mapuje možnosti vhodných seminářů pro zaměstnance, které by chtěl nabídnout v roce 2019.

Samozřejmostí je péče managementu o pracovní prostředí i bezpečnost. Je však třeba připomenout, že některá opatření, která by dále zlepšovala pracovní podmínky, souvisí také s nemalým finančním prostředkem, které zpravidla nejsou bezprostředně k dispozici. Jde zejména o požadavky na klimatizaci, které navíc v objektech, kde jsem v nájmu, souvisí s vůlí vlastníka objektu. V záležitostech bezpečnosti zaměstnanců zůstává skutečností, že narůstá počet klientů, kteří nejsou ochotni ctít nastavená pravidla a zaměstnanci jsou často vystavováni stresujícím až nebezpečným situacím. Management s touto skutečností pracuje a v rámci možností posiluje dostupné nástroje na ochranu zaměstnanců (vzdělávání zaměstnanců, osobní ochranné pomůcky, bezpečnostní služba, spolupráce s Městskou policií a Policií ČR, profesionální zajištění školení PO a BOZP).

Struktura a počty zaměstnanců ke konci sledovaného období:

Fyzický stav k 31. 12. 2018:	133
Přepočtený stav k 31. 12. 2018:	133,7
z toho:	
knihovníci 2.03.01	102,82
zakladači 1.06.04	4,5
ostatní	26,04
zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti (1.02.05,1.01.06,1.02.01,1.01.01,1.03.02,2.04.11,2.06.04,1.02.02,1.01.04,1.02.03,1.02.08, 1.02.06,1.04.08,2.05.06,2.06.02,1.06.05,1.01.11,2.07.01,1.01.09,1.01.12)	

Přirůstky a úbytky zaměstnanců za sledované období (podle struktury zaměstnanců)

V roce 2018 nastoupilo do organizace celkem 23 zaměstnanců:

knihovníci 2.03.01:	21
zakladači 1.06.04:	1
ostatní:	1
zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti (1.03.02)	

V roce 2018 rozvázalo pracovní poměr celkem 28 zaměstnanců:

Výpověď ze strany zaměstnance:	12
Dohoda o ukončení pracovního poměru:	2
Odchod ve zkušební lhůtě:	7
Odchod do starobního důchodu:	4

knihovníci 2.03.0:	24
zakladači 1.06.04:	1
ostatní:	3
zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti (2.07.01;1.02.01;1.03.02)	

V průběhu roku 2018 nastoupily 3 zaměstnankyně na mateřskou dovolenou.

Auditorské činnosti jsou kontinuálně zajišťovány pracovníkem na základě dohody o pracovní činnosti.

Průměrný plat celkem dle vyplacených mezd:	23.353,- Kč
průměrný plat knihovníci:	21.589,- Kč (dle platové inventory)
průměrný plat zakladači:	15.210- Kč (dle platové inventory)
průměrný plat ostatní:	25.841,- Kč (dle platové inventory)

Úklidové práce a další pomocné práce jsou konány na základě dohod konaných mimo pracovní poměr.

5.1 Žádosti o informace dle zákona 106/1999 Sb.

KJM jako povinný subjekt neobdržela žádnou žádost o informaci dle tohoto zákona. Vedení knihovny však průběžně reaguje na všechny došlé podněty od veřejnosti.

5.2. Zpráva o plnění úkolů BOZP a PO za rok 2018

V roce 2018 byla BOZP i nadále zabezpečována externě na smluvním základě (Ing. Jaroslav Plšek).

1. Prevence

a) Vstupní školení prováděno při nástupu nových zaměstnanců Knihovny Jiřího Mahena v Brně. Školení BOZP a PO obsahuje seznámení s obecně platnými předpisy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany, hygieny práce a související témata (první pomoc při úrazu, evakuace osob a materiálu) v textové i elektronické podobě (videoprezentace). Účastníci jsou seznamováni se svými právy a povinnostmi vyplývajících z těchto předpisů (školení provádí technici BOZP). Na jednotlivých pracovištích jsou poté noví zaměstnanci seznámeni s konkrétními bezpečnostními požadavky a s možnými riziky (školení zajišťuje vedoucí příslušného pracoviště - pobočky).

b) Periodické školení – provádí se:

- školení **vedoucích zaměstnanců** (1x za 3 roky) - kteří následně provádí školení všech zaměstnanců na svých podřízených pracovištích (*součástí školení vedoucích zaměstnanců a řadových zaměstnanců je i základní seznámení s prováděním prací ve výškách, zacházení s chemickými látkami a směsmi obsažených v čistících a desinfekčních prostředcích používaných v souvislosti s výkonem prací, dále školení o poskytování první pomoci při úrazech, použití hasebních prostředků a evakuace osob v případě mimořádné události atd.*).
- školení **preventivních požárních hlídek a preventistů požární ochrany**,
- školení zaměstnanců k **použití obranného spreje** (*opakované periodické školení bude prováděno jednou za tři roky v rámci školení vedoucích zaměstnanců a pověřených osob v oblasti BOZP*),
- školení pověřených zaměstnanců pro **práce ve výškách** prováděných průmyslovým způsobem,
- školení pověřených zaměstnanců o **odborné způsobilosti v elektrotechnice**.

Záznamy o všech typech školení jsou uloženy na personálním oddělení.

2. Odborná způsobilost

Podle zákona č. 309/2006 Sb., v platném znění OZO v BOZP a PO (ing. Jaroslav Plšek) doložil platná osvědčení o odborné způsobilosti (Z-423/98 + ITI/426/PREV/2016 – IČ 16315120).

3. Kontrola stavu BOZP

Během roku 2018 byly průběžně prováděny preventivní kontroly jednotlivých poboček a dokumentace.

V případě potřeby je zajišťována mimořádná kontrola pracoviště a aktualizace dokumentace.

4. Pracovní úrazy

V roce 2018 v Knihovně Jiřího Mahena byly řešeny 2 pracovní úrazy s pracovní neschopností postižených a dále řešeno odškodnění pracovních úrazů z předcházejících období.

5. Revize PHP (přenosné hasicí přístroje) a požárního vodovodu (hydrantů)

Prováděna na všech pracovištích a pobočkách jednou ročně; zajišťuje externí firma.

PHP jsou fyzicky zkontrolovány, případně odstraněny závady nebo vyřazeny a nahrazeny novými hasicími prostředky. Vše je zaznamenáno v Protokolech o kontrole hasicích přístrojů a požárních hydrantů.

6. Revize EPS (elektrická požární signalizace)

Prováděna pravidelně 1x za měsíc zkouška funkčnosti EPS za provozu, 2x ročně prováděna kontrola a revize EPS. Záznam o revizi je v provozní knize EPS. Zajišťuje externí firma.

7. Kontrola požárních uzávěrů

Prováděna průběžně vizuální kontrola požárních uzávěrů (dveře, okna, klapky) a poté 1x za 12 měsíců prováděna kontrola těchto požárních uzávěrů. Zajišťuje ing. Plšek.

8. Požární dokumentace

Vypracovaná Ing. Evou Fajkusovou, aktualizaci dokumentace v případě potřeby provádí ing. Plšek.

6. Závěr

Rok 2018 byl pracovně mimořádně náročný a zároveň úspěšný. Abychom zvládli všechny události, které jsme iniciovali v předchozích letech a které společně „uzrály“ v tomto roce, i ty, do kterých jsme se s hrdostí na naši profesi i národní literaturu pustili spontánně v roce oslav naší státnosti, vyžadovalo mimořádné úsilí nás všech, kdo chceme tvořit „naši Mahenku“ nejen pro daný rok, ale budovat její dlouhou budoucnost. Věřím, že rok 2018 bude v historii naší knihovny patřit k milníkům, o kterých se bude mluvit.

V Brně 27. února 2019

Ing. Libuše Nivnická, ředitelka KJM

Zpracovaly: Ing. Libuše Nivnická s využitím podkladů vedoucích útvarů a oddělení a dalších odborných pracovníků KJM.

III. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V OBLASTI HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2018

(veškeré údaje jsou k 31. 12. 2018)

Hlavním cílem hospodaření Knihovny Jiřího Mahena v Brně, příspěvkové organizace bylo v r. 2018 dosáhnout kladného hospodářského výsledku. Realizovaly se všechny aktivity, na které byly vyčleněny účelově vázané prostředky, důraz byl kladen na nákup knihovního fondu.

Hodnocení výsledku hospodaření za rok 2018 je prováděno ke schválenému rozpočtu upravenému o navýšení příspěvku zřizovatele Statutárního města Brna, o dotace ze státního rozpočtu a dotaci Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji ve výši 505 tis. Kč.

Knihovně bylo zřizovatelem schváleno zvýšení neinvestičního příspěvku na pokrytí navýšení platů dle NV o 7 791 tis. Kč, dále zvýšení neinvestičního příspěvku na Festival RE:PUBLIKA – 100 let/100 knih o 2 070 tis. Kč.

Neinvestiční transfer z Ministerstva kultury České republiky byl na projekty VISK 3, celkem 293 tis. Kč a Knihovnu 21. století 60 tis. Kč. Na zvýšení provozních nákladů nám zřizovatel přispěl částkou 30 tis. Kč z nájmu nebytových prostor.

Další navýšení rozpočtu běžných výdajů bylo opět v souvislosti s Festivalem RE:PUBLIKA – 100 let/100 knih, na který jsme z Ministerstva kultury ČR obdrželi celkem 4 830 tis. Kč. Snížením celkové vynaložených nákladů jsme ušetřili a nedočerpanou část dotace vrátili v řádném termínu na účet poskytovatele.

Na projekt Knihovna pulzující křižovatka Starého Brna jsme obdrželi neinvestiční příspěvek od zřizovatele ve výši 462 tis. Kč, dále 70 tis. Kč, celkem 532 tis. Kč a investiční příspěvek na totéž ve výši 100 tis. Kč. Oba příspěvky budou předmětem vyúčtování až v roce 2019.

Neinvestiční transfer přijatý z rozpočtu JmK na projekt Kytice pro republiku v rámci Muzejní noci obohatil náš rozpočet o 40 tis. Kč.

Na základě navýšení uloženého odvodu z fondu investic o 375 tis. Kč a zvýšením příjmů z pronájmu o 41 tis. Kč se nám zvýšil příspěvek zřizovatele. Úpravy finančního plánu byly provedeny na straně výnosů i nákladů, rozpočet zůstává vyrovnaný.

K 31. 12. 2018 evidujeme zlepšený hospodářský výsledek ve výši 1 tis. Kč (loni 193 tis. Kč), z toho z hlavní činnosti - 209 tis. Kč, z hospodářské činnosti 210 tis. Kč.

VÝNOSY

Výnosy celkem ke konci sledovaného období byly ve výši 90 461 tis. Kč, což je 100,5 procent plnění upraveného rozpočtu (dále jen UR) a 116,2 % předchozího roku. Meziročně došlo ke zvýšení o 12 621 tis. Kč

Příspěvek od zřizovatele

Knihovně byl na rok 2018 původně poskytnut roční neinvestiční příspěvek od zřizovatele ve výši 976 tis. Kč a na zálohách z r. 2017 účelový neinvestiční příspěvek na nákup bankovních karet ve výši 225 tis. Kč, který byl s účelovým neinvestičním příspěvkem na rok 2018 ve výši 370 tis. Kč na tutéž akci vrácen zřizovateli (celkem vráceno 595 tis. Kč).

Rozpočtovými opatřeními popsány výše byl příspěvek zřizovatele upraven na konečných 75 413 tis. Kč. Meziročně došlo ke zvýšení o 6 915 tis. Kč. Kromě vrácených prostředků na bankovní karty byly vyčerpány tyto účelově vázané prostředky: 2 400 tis. Kč na nákup knihovního fondu, 353 tis. Kč na projekty partnerství, 288 tis. Kč na projekt Ruku v ruce, 518 tis. Kč na projekt IPRM I. Knihovna pro město, rozšíření a zlepšení služeb, 425 tis. Kč na projekt IPRM II. Vzdělávání na míru, neformální interaktivní koncept vzdělávání, 797 tis. Kč na mzdové náklady včetně odvodů pro 3 nové pracovníky přijaté již v roce 2016, 150 tis. Kč na navýšení ostatních služeb rozvoj e-výpůjček, 859 tis. Kč na zajištění poskytování služby datového okruhu pro pobočky, které nejsou na optické kabeláži, 224 tis. Kč na provoz pobočky v objektu Společenského centra Sýpka v MČ Brno-Medlánky, 1 267 vybavení pobočky Vondrákova 15 po rekonstrukci, 100 tis. Kč vybavení pobočky U Zvoničky v Ořešíně, 183 tis. Kč vybavení pobočky Oblá v Novém Lískovci. Částka 500 tis. Kč na vybavení Mahenova památníku

byla přeúčtována na zálohy na transfery (účet 472) a bude použita až v roce 2019. Dále bylo z účelově vázaných prostředků vyčerpáno: 1 025 tis. Kč na zřízení nové pobočky v objektu KS Omega v Brně-Husovicích (vybudování interiéru knihovny vč. 2 ks PC s příslušenstvím, nákup knihovního fondu, provozní náklady), 2 070 tis. Kč na festival RE:PUBLIKA – 100 let/100 knih. Částka celkem 532 tis. Kč na realizaci PARO Knihovna pulzující křižovatka Starého Brna byla stejně jako v případě Mahenova památníku přeúčtována na zálohy na transfery a bude použita až v roce 2019.

Po požadované úpravě byl schválen odvod z investičního fondu do rozpočtu zřizovatele ve výši 5 785 tis. Kč.

Příspěvky od městských částí

Knihovna obdržela do rozpočtu rovněž příspěvky zaslané přímo na vlastní účet od městských částí statutárního města Brna. Příspěvky byly převážně na nákupy knihovního fondu a kulturní aktivity na pobočkách v celkové výši 487 tis. Kč (loni 920 tis. Kč). Je to meziroční pokles o 433 tis. Kč.

Neinvestiční transfery od ostatních subjektů

Knihovna obdržela do rozpočtu příspěvek od Moravské zemské knihovny zaslaný přímo na vlastní účet ve výši 505 tis. Kč na výkon regionálních funkcí (finanční prostředky byly poskytnuty z prostředků Jihomoravského kraje), dále obdržela příspěvek na Muzejní noc od Jihomoravského kraje ve výši 40 tis. Kč.

Příspěvek Ministerstva kultury ČR na VISK 293 tis. Kč, na Knihovnu 21. století 60 tis. Kč, příspěvek Ministerstva zahraničních věcí ČR 178 tis. Kč. Na Festival RE:PUBLIKA, 100 let 100 knih jsme využili příspěvek ve výši 4 763 tis. Kč.

Příspěvek Úřadu práce, pracoviště Brno na základě Dohody o vyhrazení společensky účelného pracovního místa a poskytnutí příspěvku, spolufinancovaného ze SR a Evropského sociálního fondu byl ve výši pouze 43 tis. Kč, zaměstnanec byl ve zkušební době propuštěn.

Příspěvek na provoz střediska Europe Direct při KJM z Evropské komise činil 443 tis. Kč.

Na základě žádosti o platbu byla zaúčtována dohadná položka aktivní na příspěvek IROP na projekt Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna ve výši 121 tis. Kč.

Na výnosových položkách je zaúčtován i transferový podíl přijatých investičních transferů:

- Ze státního rozpočtu a státních fondů ve výši 65 tis. Kč
- Z Regionální rady ve výši 516 tis. Kč
- Zúčtování časového rozlišení transferu na pořízení dlouhodobého majetku z JmK na projekt Ruku v ruce bylo v roce 2018 ukončeno

Vlastní výnosy

Výnosy za vlastní výkony a za zboží dosáhly za sledované období celkové výše 3 959 tis. Kč, 86,4 % UR. Proti roku 2017 vykazují pokles o 211 tis. Kč. V roce 2017 byly plněny ve výši 4 170 tis. Kč. Výnosy z prodeje služeb klesly o 244 tis. Kč, tržby za prodané zboží se zvýšily o 33 tis. Kč.

Ostatní výnosy byly naplněny ve výši 3 575 tis. Kč, tj. 94,6 % UR. V roce 2017 byly plněny ve výši 2 289 tis. Kč, nárůst byl způsoben čerpáním z fondu rezerv a z fondu investic.

Účet 641 smluvní pokuty a úroky z prodlení byl ve výši 1 364 tis. Kč, loni 1 336 tis. Kč, meziroční nárůst o 28 tis. Kč. Výnosy z prodeje materiálu (účet 644) byl ve výši 0,2 tis. Kč.

Z jiných ostatních výnosů (účet 649) stojí za zmínku náhrady za knihovní jednotky, které dosáhly 98 tis. Kč, loni 94 tis. Kč.

Nájemné z nebytových prostor bylo v lednu až prosinci ve výši 41 tis. Kč, loni 19 tis. Kč, pronájem mobiliáře v Knihovním klubu ve výši 90 tis. Kč, loni 95 tis. Kč, a jsou výnosem z hospodářské činnosti.

Další vedlejší hospodářskou činností je prodej vyřazených knih. Za rok 2018 jsme utržili 61 tis. Kč, loni 84 tis. Kč.

Podrobný přehled je uveden v příloze Rozbor výnosů.

NÁKLADY

Celkové náklady činily ve sledovaném období 90 460 tis. Kč, tj. 100,5 % UR 116,5 procent předchozího roku. V roce 2017 knihovna vykazovala čerpání plánovaných nákladů ve výši 77 647 tis. Kč, meziročně došlo ke zvýšení o 12 813 tis. Kč. Byly realizovány mimořádně finančně náročné projekty, např. Festival RE:PUBLIKA.

Spotřeba materiálu dosáhla výše 9 303 tis. Kč, loni 9 923 tis. Kč, meziroční snížení o 620 tis. Kč (z toho v r. 2018: na nákup knihovního fondu byla vyčleněna finanční částka 7 067 tis. Kč, která zahrnuje i účelový neinvestiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele 2 400 tis. Kč i příspěvky od městských částí na nákup knihovních fondů a příspěvek na regionální funkce od JmK 345 tis. Kč).

Spotřeba energie byla za sledované období ve výši 2 376 tis. Kč, loni 2 310 tis. Kč. Spotřeba je pouze ve výši 70,7 % UR. Úspora vznikla díky trvale nízkým cenám vybraných dodavatelů a také uzavřením provozů Vondrákova 15 (v I. pololetí) a Mahenova 8 (ve II. pololetí) za účelem rekonstrukce.

Čerpání služeb činilo 13 694 tis. Kč, tj. 104,9 % UR, loni 8 715 tis. Kč.

Největší položkou v rámci výdajů za služby bylo nájemné 4 398 tis. Kč (včetně pronájmu za pavilon Morava na BVV v Brně za 2,1 mil. Kč, kde probíhal Festival RE:PUBLIKA), tj. 101,4 % UR. U vyúčtování služeb spojených s nájmem musíme používat u některých provozů dohadné položky, neboť řádné vyúčtování není ještě k dispozici. Celkem se tento účet dostal do výše 2 080 tis. Kč, což je 99,8 % UR. V této částce je opět započítána částka za služby pro pavilon Morava ve výši 1,3 mil. Kč. Další objemově významnou položkou jsou služby výrobní povahy, úklidové práce, které činily 1 531 tis. Kč, tj. 117,9 % UR. Účelově vázaný účet v rámci služeb je 518 0460 poskytování služby datových okruhů, který je čerpán ve výši 1 084 tis. Kč, tj. 105,6 % UR. Mírné navýšení bylo dáno připojením nových poboček Husovice a Ořešín do datové sítě za účelem automatizace.

Čerpání oprav a udržování bylo za sledované období dle upraveného finančního plánu ve výši 1 569 tis. Kč, 100,0 % UR. Na opravy klimatizace a fasády na Kobližné byl použit investiční fond celkem ve výši 1 078 tis. Kč. Dále se prováděly opravy vzduchotechniky a výtahů na Kobližné, služebních vozidel, IT techniky a kopírek.

Platy zaměstnanců a ostatní platy (účet 521) dosáhly 39 719 tis. Kč, což představuje nárůst proti skutečnosti minulého roku (35 707 tis. Kč) o 4 012 tis. Kč. Počet pracovníků – průměrný přepočtený stav za období leden – prosinec je ve výši 133,7, tj. 99,8 % UR. Průměrná měsíční mzda je 23 296 Kč, tj. 99,5 % UR.

Sociální pojištění a sociální náklady byly ve výši 14 923 tis. Kč, 102,3 % UR. Nárůst proti loňsku o 1 315 tis. Kč byl dán nárůstem na platy.

Plnění odpisového plánu

Odpisy dlouhodobého majetku skončily na částce 2 676 tis. Kč, tj. 100,1 % UR, zvýšily se proti roku 2017 o 240 tis. Kč. Celková výše odpisů je v rozpočtu pokryta.

Ostatní náklady činily 7 769 tis. Kč, tj. 98,1 % UR. Na čerpání se nejvíce podílely náklady z drobného dlouhodobého majetku 4 582 tis. Kč, 102,7 % UR. V nákladech z drobného dlouhodobého hmotného majetku bylo účtováno vybavení poboček Vondrákova, Oblá, Husovice, Ořešín a kanceláře personalistky na Kobližné. Náklady z výpočetní techniky ve výši 1 125 tis. Kč (100,9 % UR) zahrnovaly obnovy počítačů a notebooků a nákupy techniky z dotačních titulů VISK 3 a RE:PUBLIKA. Náklady z dlouhodobého drobného nehmotného majetku ve výši 201 tis. Kč představovaly nákupy licencí do počítačů a do dotykových stolů.

Daň z příjmů právnických osob byla pro rok 2018 nulová.

K výraznější odchylce od finančního plánu nákladů došlo u následujících položek:

- Spotřeba energie: 70,7 % čerpání UFP

Podrobný přehled je uveden v příloze Rozbor nákladů.

FINANČNÍ MAJETEK

Na běžném účtu bylo ke dni 31. 12. 2018 celkem 11 046 tis. Kč, na jiném běžném účtu pro projekt IROP Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna bylo 804 tis. Kč, na běžném účtu FKSP 240 tis. Kč, pokladní hotovost včetně eurové pokladny činila 121 tis. Kč a peníze na cestě 0 Kč.

Ceniny knihovna k 31. 12. 2018 neevidovala žádné.

POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY

Pohledávky za odběrateli (účet 311) činily 16 tis. Kč, v roce 2017 byly ve výši 4 tis. Kč. Inventurní soupis pohledávek je uveden v příloze.

Závazky vůči dodavatelům (účet 321) činily 651 tis. Kč, v roce 2017 byly ve výši 475 tis. Kč. Závazky po splatnosti knihovna nemá. Inventurní soupis závazků je uveden v příloze.

TRANSFERY Z JINÝCH VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ

Přehled obdržených dotací neinvestičních k 31. 12. 2018 ukazuje následující přehled.

Orgán	Účel	Plnění v Kč
Ministerstvo zahraničních věcí ČR	Brána jazyků otevřená	177 923,-
Ministerstvo kultury ČR	VISK	293 000,-
Ministerstvo kultury ČR	Knihovna 21. století	60 000,-
Ministerstvo kultury ČR	Festival RE:PUBLIKA, 100 let/100 knih	4 762 948,59
Evropská komise	Příspěvek na provoz střediska Europe Direct	442 996,84
Úřad práce ČR, pracoviště Brno	Dohoda o vyhrazení spol. účelného pracovního místa a poskytnutí příspěvku spolufinancovaného ze SR a Evropského sociálního fondu	43 000,-
Jihomoravský kraj	Program podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven	505 000,-
Jihomoravský kraj	Muzejní noc	40 000,-
MČ Brno - Tuřany	Příspěvek na knihovní fondy	15 000,-
MČ Brno - Černovice	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,-
MČ Brno - Slatina	Příspěvek na knihovní fondy a provoz	50 000,-
MČ Brno - Ivanovice	Příspěvek na knihovní fondy	5 000,-
MČ Brno - Bohunice	Příspěvek na kulturní aktivity	22 000,-
MČ Brno - Ořešín	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,-
MČ Brno - Brno-jih	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,-
MČ Brno - Vinohrady	Příspěvek na knihovní fondy	30 000,-

MČ Brno - Žebětín	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,-
MČ Brno - Žabovřesky	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	30 000,-
MČ Brno – Starý Lískovec	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	20 000,-
MČ Brno - Bystrc	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	60 000,-
MČ Brno - Jundrov	Příspěvek na knihovní fondy	8 500,-
MČ Brno - Líšeň	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,-
MČ Brno - Chrlice	Příspěvek na knihovní fondy	12 000,-
MČ Brno - Komín	Příspěvek na knihovní fondy	10 000,-
MČ Brno - Kohoutovice	Příspěvek na knihovní fondy	14 000,-
MČ Brno - Židenice	Příspěvek na knihovní fondy	30 000,-
MČ Brno - Řečkovice	Příspěvek na knihovní fondy	16 000,-
MČ Brno – Královo Pole	Příspěvek na knihovní fondy a vybavení	35 000,-
MČ Brno – Maloměřice a Obřany	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	30 000,-
MČ Brno – Nový Lískovec	Příspěvek na knihovní fondy	20 000,-

INVESTICE

Knihovna ve sledovaném období realizovala tyto investiční akce:

Pořízení interaktivního stolu za 211 tis. Kč, pořízení serverů za 100 tis. Kč, pořízení auta Volkswagen za 725 tis. Kč, pořízení multifunkční kopírky za 72 tis. Kč, projektová dokumentace na Mahenův památník za 60 tis. Kč, doučtování DPH k majetku pořízenému ze zahraničí pro pobočku Vondrákova ve výši 215 tis. Kč, stavební práce a dozorové práce pro technické zhodnocení Mahenova památníku za 2578 tis. Kč, pořízení SW a HW pro projekt Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna za 7 912 tis. Kč. Byl zařazen dlouhodobý majetek na pobočce Oblá za 500 tis. Kč a za 50 tis. Kč návratový box na knihy, na pobočce Ořešín za 442 tis. Kč a za 50 tis. Kč návratový box na knihy a na pobočce Husovice za 115 tis. Kč a za 50 tis. Kč návratový box na knihy. 45 tis. Kč nás stál návratový box na knihy na Mahenův památník.

Z investičního fondu bylo 5 785 tis. Kč odvedeno zřizovateli.

Transfery na investice poskytnuté z rozpočtu města na víceletý projekt IROP Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna byly vyčerpány ve výši 872 tis. Kč. Čerpání investiční zápůjčky na uvedený projekt bylo ve výši 7 040 tis. Kč.

Z vlastních zdrojů byly navýšeny prostředky určené na financování údržby a oprav majetku o 1 078 tis. Kč. Byly použity na opravy objektu Koblížná 4.

Přílohy:

Plnění finančního plánu k 31. 12. 2018
Rozvaha k 31. 12. 2018
Výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2018
Příloha účetní závěrky k 31. 12. 2018
Rozbor výnosů k 31. 12. 2018
Rozbor nákladů k 31. 12. 2018
Plán tvorby a čerpání peněžních fondů k 31. 12. 2018
Inventurní soupis závazků k 31. 12. 2018
Inventurní soupis pohledávek k 31. 12. 2018
Inventarizační zpráva za rok 2018

Zpracovala: Ing. Irena Antošová

Schválila: Ing. Libuše Nivnická

V Brně dne 20. února 2019

IV. KOMENTÁŘ K TABULCE „PLÁN TVORBY A ČERPÁNÍ PENĚŽNÍCH FONDŮ“ K 31. 12. 2018

Fond investic:

Počáteční zůstatek 15 269 tis. Kč, z toho: 872 tis. Kč transfer od zřizovatele na projekt Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna.

Tvorba ve výši 9 940 tis. Kč, z toho: 2 095 tis. Kč přiděl z odpisů z DHM a DNM, investiční zápůjčka 7 845 tis. Kč na projekt Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna, Čerpání ve výši 19 988 tis. Kč, z toho 5 213 tis. Kč financování investičních výdajů z vlastních zdrojů, 872 tis. Kč financování investičních výdajů na projekt Moderní a efektivně řízená přátelská knihovna z transferu od zřizovatele, 7 040 tis. Kč čerpání investiční zápůjčky na tentýž projekt, 1 078 tis. Kč na navýšení prostředků určených na financování údržby a oprav majetku a 5 785 tis. Kč odvod do rozpočtu zřizovatele.

Zřizovatelem bylo schváleno prodloužení čerpání účelového investičního příspěvku na PARO Knihovna pulzující křižovatka Starého Brna ve výši 100 tis. Kč do roku 2019.

Rezervní fond:

Tvorba ve výši přidělu ze zlepšeného výsledku hospodaření z roku 2017: 193 tis. Kč, čerpání ve výši 710 tis. Kč na další rozvoj činnosti.

Fond odměn:

Nebyl tvořen ani čerpán.

Fond kulturních a sociálních potřeb:

Tvorba – přiděl do fondu na vrub nákladů ve výši 743 tis. Kč, čerpání ve výši 679 tis. Kč na úhradu potřeb zaměstnanců.

Účetní stav ve fondech organizace k 31. 12. 2018:

- Fond investic: 5 221 tis. Kč
- Rezervní fond: 1 196 tis. Kč
- Fond odměn: 542 tis. Kč
- Fond kulturních a sociálních potřeb: 304 tis. Kč

Všechny fondy jsou finančně kryty v plné výši.

Informace o výsledku inventarizace majetku a závazků

Dle plánu inventur byl zjištěn skutečný stav majetku a závazků a ostatních inventarizačních položek aktiv a pasiv a podrozvahy, který je zaznamenán v inventurních soupisech. Žádné inventarizační nebo zúčtovatelné rozdíly nevznikly. Inventarizační zpráva za rok 2018 je uvedena v příloze.

V. KONTROLNÍ ČINNOST

Veřejnoprávní kontrola

Přehled veřejnoprávních kontrol provedených v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, příspěvkové organizaci v roce 2018:

1. Kontrolní orgán: Statutární město Brno, **Městská část Brno – Žabovřesky**, doba kontroly 5. 2. 2018, kontrované období 1. 1. 2017 – 31. 12. 2017, protokol o výsledku: závěr – bez závad
2. Kontrolní orgán: Statutární město Brno, **Městská část Brno – jih**, doba kontroly 12. 9. 2018, kontrované období 1. 1. 2017 – 12. 9. 2018, protokol o výsledku: závěr – bez závad
3. Kontrolní orgán: Statutární město Brno, **Městská část Brno – Žebětín**, doba kontroly 17. 12. 2018, kontrované období 1. 1. – 30. 11. 2018, protokol o výsledku: závěr – bez závad
4. Kontrolní orgán: Statutární město Brno, **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, doba kontroly 25. 6. – 14. 12. 2018, kontrované období 1. 1. – 31. 12. 2017, protokol o výsledku: závěr – bez závad

V souladu s § 31 odst. 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění a prováděcí vyhláškou č. 416/2004 Sb., podávám souhrnnou roční zprávu o činnosti interního auditu za rok 2018 v p.o. Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, 601 50 Brno.

V průběhu roku 2018 byly vykonány níže uvedené plánované a mimořádné audity:

Leden

Sestavení plánu interního auditu na rok 2018

Audit účetních dokladů za září 2017

I/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,

Cíl auditu: kontrola účetních dokladů č. 1 – 649/9 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní účetní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Únor

Audit účetních dokladů za říjen 2017

II/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,

Cíl auditu: kontrola účetních dokladů č. 1 – 646/10 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní účetní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit čerpání finančních prostředků z FKSP za rok 2017

III/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola čerpání finančních prostředků z fondu FKSP ve smyslu níže
uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění
(§ 60),
zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
v platném znění (§ 33),
zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (§§ 22-29, § 225),
zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění, (§ 11 odst. 1),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,
zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, v platném znění,
vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb,
v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů),
VS č. 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017,
Kolektivní smlouva.

Bez připomínek.

Audit výběrového řízení – průzkumu trhu – dodávka 2 serverů na provoz firewallu

IV/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,
Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění, (§§ 6,31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Závazný předpis: Metodika zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv Statutárního
města Brna,

Vnitřní předpis: VS č. 2/2017 Směrnice pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu.

Bez připomínek.

Březen

Audit účetních dokladů za listopad 2017

V/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů 1 – 982/11 (dodavatelské faktury za nákup

zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní účetní doklady), ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit provozu autodopravy za rok 2017

VI/18

Typ auditu: výkonu, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola vedení provozu autodopravy,

Právní norma: zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, v platném znění,
zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, v platném znění,
zákon č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, v platném znění,

Vnitřní předpis: VS č. 4/2016 Používání služebních motorových vozidel a zajištění autoprovozu.

Bez připomínek.

Audit zakázky malého rozsahu – nákup služebního užitkového vozu

VII/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,
Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění (§§ 6, 31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Závazný předpis: Metodika pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv
Statutárního města Brna,

Vnitřní předpis: VS č. 2/2017 Směrnice pro zadávání zakázek malého rozsahu.

Bez připomínek.

Duben

Audit účetních dokladů za prosinec 2017

VIII/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za prosinec č. 1 – 3020/12 (dodavatelské

faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních směrnic:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit vyřazování majetku z evidence KJM za období 1 – 12/2017 IX/18

Typ auditu: výkonu spojený s finančním, plánovaný,
Cíl auditu: zmapovat průběh vyřazování majetku z evidence KJM,

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,

Vnitřní předpis: VS č. 4/2003 Evidence majetku v KJM vč. dodatků.

Bez připomínek.

Květen

Audit účetních dokladů za leden 2018 X/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za leden 2018 č. 1 – 523/1 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit zakázky malého rozsahu – nákup mobilního dotykového stolu XI/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,
Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění (§§ 6, 31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Závazný předpis: Metodika pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv
Statutárního města Brna,

Vnitřní předpis: VS č. 2/2017 Směrnice pro zadávání veřejných zakázek malého
rozsahu.

Bez připomínek.

Audit zakázky malého rozsahu – nákup 40 ks PC (8 pro VISK) XII/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,
Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění,
(§§ 6, 31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Závazný předpis: Metodika pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv
Statutárního města Brna,

Vnitřní předpis: VS č. 2/2017 Směrnice pro zadávání zakázek malého rozsahu.

Bez připomínek.

Audit čerpání finančních prostředků z dotací za rok 2017 XIII/18

Typ auditu: finanční, spojený s výkonem, plánovaný,
Cíl auditu: čerpání finančních prostředků – soulad s uzavřenými smlouvami,
vyúčtování dotací,

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění (§ 11 odst. I),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,
zákon č. 2018/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v platném znění
(§§ 2, 3, 14, 44a odst. 4 písm. a),
zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
v platném znění, (§ 22),

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů),
VS č- 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017.

Bez připomínek.

Červen

Audit účetních dokladů za únor 2018 XIV/2018

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za únor 2018 č. 1 – 564/2 (dodavatelské
faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní
účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených
právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit inventarizace majetku a závazků za rok 2017 XV/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: zmapovat provádění inventarizace majetku a závazků v KJM,

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, která
provádí některá ustanovení výše uvedeného zákona, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 2/2017 Řádná inventarizace majetku.

Bez připomínek.

Červenec

Audit účetních dokladů za březen 2018 XVI/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za březen 2018 č. 1 – 823/3 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, vnitřní doklady, krátkodobé zálohy) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit manipulace s peněžní hotovostí a šeky – 2018 XVII/18

Typ auditu: finanční spojený s výkonem, plánovaný,
Cíl auditu: dodržování VS č. 3/2016 Pravidla pro manipulaci s peněžní hotovostí a šeky,

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,

VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 3/2016 Pravidla pro manipulaci s peněžní hotovostí a šeky,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů),
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh pro účetní období roku 2018,
PŘ č. 7/2002 Podpisové vzory.

Bez připomínek.

Audit evidence skladových zásob – 2018

XVIII/18

Typ auditu: výkonu, spojený s finančním, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola příjmu materiálu na sklad – zda náhodně vybrané položky nakoupeného materiálu (kancelářské potřeby, čisticí prostředky atp.), uvedené dle prvotních dokladů na příjemkách, jsou zapsány na skladových kartách.

Bez připomínek.

Srpen

Audit účetních dokladů za duben 2018

XIX/2018

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za duben 2018 č. 1 – 619/4 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit vedlejší hospodářské činnosti za období 7 – 12/2017, 1 – 6/2018

XX/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: prověření efektivnosti a hospodárnosti vedlejší činnosti KJM,

Právní norma: zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, v platném znění,
zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, v platném znění,
zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
v platném znění, (§ 27, odst. 2 písm. g).

Z účetních dokladů vyplynulo, že největší zájem veřejnosti je o vyřazené knihy, ty se prodávaly průběžně po celé kontrolované období, jak v ústřední knihovně, tak také na pobočkách. Větší zájem byl i o čtenářské deníky s výzvou. Málo se prodávají dárkové a upomínkové předměty.

Září

Audit účetních dokladů za květen 2018

XXI/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,

Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za květen 2018 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit zakázky malého rozsahu – dodávka a montáž nových interiérových prvků pro pobočku Husovice

XXII/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,

Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění (§§ 6, 31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Závazný předpis: Metodika pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv Statutárního města Brna,

Vnitřní předpis: VS č. 2/2017 Směrnice pro zadávání zakázek malého rozsahu.

Bez připomínek.

Aktualizace mapy rizik

XXIII/18

Právní norma: zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění (§ 25 odst. 1 písm. b).

Říjen

Audit účetních dokladů za červen 2018

XXIV/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,

Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za červen 2018 1 – 946/6 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady), ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,

zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit zakázky malého rozsahu – dodávka a montáž int. prvků pro pobočku Ořešín
XXV/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,
Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění (§§ 6,31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Závazný předpis: Metodika pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv
Statutárního města Brna,

Vnitřní předpis: VS č. 2/2017 Směrnice pro zadávání zakázek malého rozsahu.

Bez připomínek.

Audit evidence majetku v KJM – 2017 XXVI/18

Typ auditu: výkonu spojený s finančním, plánovaný,
Cíl auditu: zmapovat evidenci majetku v KJM,

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 4/2003 Evidence majetku v KJM vč. dodatků,
VS č. 1/2017 Účtový rozvrh v účetním období 2017,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Listopad

Audit účetních dokladů za červenec 2018 XXVII/18

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za červenec 2018 č. 1 – 432/7 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Prosinec

Audit pojistných smluv

XXVIII/18

Typ auditu: systému, plánovaný,
Cíl auditu: zmapovat obsah aktuálních pojistných smluv, kde KJM vystupuje jako pojištěný, zda smlouvy odpovídají současným potřebám organizace,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění,

Doporučení udělat každých 5 let inventuru pojistných smluv a dle finančních možností smlouvy aktualizovat, aby pojištění odpovídalo stavu vybavenosti.

Audit účetních dokladů za srpen 2018

XXIX/2018

Typ auditu: finanční, plánovaný,
Cíl auditu: kontrola účetních dokladů za srpen 2018 č. 1 – 499/8 (dodavatelské faktury za nákup zboží a služeb, paragony za drobný nákup, cestovní účty, krátkodobé zálohy, vnitřní doklady) ve smyslu níže uvedených právních norem a vnitřních předpisů:

Právní norma: zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění,
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění,

Vnitřní předpis: PŘ č. 7/2011 Ustanovení systému finanční kontroly v KJM,
VS č. 2/2015 Směrnice k řídicí kontrole,
VS č. 1/2018 Účtový rozvrh v účetním období 2018,
VS č. 3/2013 Oběh a přezkušování účetních záznamů (dokladů).

Bez připomínek.

Audit výběrového řízení – zakázka malého rozsahu – dodávka a montáž vnitřního vybavení Mahenova památníku

XXX/18

Typ auditu: výkonu, mimořádný,
Cíl auditu: zmapovat průběh zadávacího řízení v KJM,

Závazný předpis: Metodika pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv Statutárního města Brna,

Právní norma: zákon č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění (§§ 6, 31),
zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění.

Bez připomínek.

Zhodnocení vnitřního kontrolního systému a interního auditu za rok 2018.

Sepsání zprávy o činnosti interního auditu za IV. Q roku 2018,

Sepsání souhrnné zprávy o činnosti interního auditu za rok 2018,

Sepsání souhrnného zhodnocení výsledků finančních kontrol vč. tabulek za rok 2018 pro Odbor kultury Magistrátu města Brna.